

SUOMEN TEKSTILITEOLLISUUS ENNEN, NYT JA TULEVAISUUDES- SA

Tiina Tanninen

Opinnäytetyö
Maaliskuu 2014
Paperi-, tekstiili- ja kemiantekniikka
Tekstiilitekniikka

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Paperi-, tekstiili- ja kemiantekniikka
Tekstiilitekniikka

TIINA TANNINEN:

Tekstiiliteollisuus ennen, nyt ja tulevaisuudessa

Opinnäytetyö 92 sivua, josta liitteitä 12 sivua
Maaliskuu 2014

Opinnäytetyössä kerrotaan Suomen tekstiiliteollisuuden kehityksestä alkuajoista tähän päivään ja sen tulevaisuudennäkymiä. Opinnäytetyössä on tutkittu tekstiiliteollisuuden vaikuttaneita tai vaikuttavia tekijöitä. Siinä kerrotaan, mitä tekstiiliteollisuus tänään on, miten tekstiiliteollisuus on muuttunut ja miten se todennäköisesti muuttuu, mitä mahdollisuuksia, uhkatekijöitä ja menestystekijöitä tulevaisuudessa on. Lisäksi kerrotaan koulutuksen ja työvoiman tarpeesta. Tekstiiliteollisuutta on myös tutkittu numeerisesti taulukoiden ja kuvioiden avulla.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli saada kokonaiskuva Suomen tekstiiliteollisuudesta ja mitkä asiat ovat vaikuttaneet siihen. Tarkoituksena oli myös, että historian, nykyisyyden ja tilastojen pohjalta pohdittaisiin tulevaisuudennäkymiä. Tarkoituksiin kuului myös tekstiiliteollisuuden esittäminen lukuina taulukoiden ja kuvioiden avulla ja täten tutkia aihetta myös matemaattisesti. Opinnäytetyön yhtenä tarkoituksena oli tuoda historian ja tilastojen avulla esiin tekstiiliteollisuuden tärkeys Suomessa ja miten tärkeä se voisi olla myös tulevaisuudessa. Aihe oli ajankohtainen, sillä etenkin tekstiiliteollisuuden tuotanto on laskenut jo monen vuoden ajan.

Asiasanat: tekstiiliteollisuus, tulevaisuus, nykyisyys, historia, kehitys

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree programme in Paper, Textile and Chemical Engineering
Option of Textile Engineering

TIINA TANNINEN:

The History, Present and Future of the Finnish Textile Industry

Bachelor's thesis 92 pages, appendices 12 pages

March 2014

The thesis covers the development of Finnish textile industry from the beginning to present day and its prospects. The thesis analyzed factors that affect or have affected the textile industry. The thesis explains what the textile industry is today, how it has changed and how it will likely change, and what kind of opportunities, threats and chances for success there are in the future. The thesis tells that there is a need for education and workforce. Textile industry was also analyzed numerically using charts and diagrams.

One purpose of the thesis was to get a general view of Finnish textile industry and what things have had an effect on it. One intention was to speculate future prospects based on history, present and statistics. One purpose was to present textile industry as figures using charts and diagrams and explore the subject also mathematically this way. One of the goals was to show the importance of textile industry in Finland using history and statistics and show how important it could be in the future. The subject was topical since the production of textile industry especially has declined for many years.

Key words: textile industry, history, present, future

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	7
2	TEKSTIILITEOLLISUUS ENNEN	8
2.1	Mistä teollisuus alkoi	8
2.1.1	Finlayson.....	8
2.2	Suomen tekstiiliteollisuuden tärkeitä vaikuttavia tekijöitä.....	9
2.2.1	Yhteiskunnan muutokset.....	10
2.2.2	Laman vaikutus	11
2.2.3	Sotien vaikutus	12
2.2.4	Lakkojen vaikutus	13
2.2.5	Yrityksen sisäisten muutoksien vaikutus	13
2.2.6	Järjestäytymisen vaikutus	15
2.2.7	Kilpailun ja tullin vaikutus.....	16
3	SUOMEN TEKSTIILITEOLLISUUS TÄNÄÄN	19
3.1	Mitä tänä päivänä tekstiiliala on?	19
3.2	Teollisuuden muutokset entisestä	21
3.3	Suomalaisia yrityksiä ja tuotteita.....	22
3.4	Tekstiiliteollisuuteen viime aikoina vaikuttaneita tekijöitä	22
3.4.1	Kilpailu halpatuotteita vastaan.....	23
3.4.2	Neuvostoliiton kariutuminen.....	23
3.4.3	Laman jälkeisen ajan tekstiiliteollisuuden kehitys.....	24
3.4.4	”Kiina-ilmiö”.....	24
3.4.5	Yhdysvaltain talousromahdus	24
4	TILASTOJA TEKSTIILITEOLLISUUDESTA ENNEN JA NYT	25
4.1	Huomioitavaa tilastoista ja kuvioista.....	25
4.2	Teollisuuden toimialojen kokonaislukumäärä	25
4.2.1	Pohdintoja teollisuuden toimialojen kokonaislukumäärästä.....	28
4.3	Tuotannon bruttoarvo	29
4.3.1	Pohdintoja bruttoarvoista	31
4.4	Tekstiiliteollisuuden toimialapaikkojen lukumäärä.....	31
4.4.1	Pohdintoja toimialojen määristä.....	36
4.5	Volyymi-indeksit	36
4.5.1	Suomen teollisuudessa	36
4.5.2	Teollisuuden volyymi-indeksit Euroopassa	39
4.5.3	Pohdintoja volyymi-indekseistä.....	43
4.6	Tuotannon jakauma markkinoille	44
4.6.1	Pohdintoja tuotannon jakaumasta	46

4.7	Vienti ja tuonti	46
4.7.1	Vienti.....	46
4.7.2	Tuonti	48
4.7.3	Vientituotteet.....	49
4.7.4	Tuontituotteet	52
4.7.5	Pohdintoja viennistä ja tuonnista	54
4.8	Työntekijöiden määrä	55
4.8.1	Pohdintoja työntekijöiden määrästä	59
4.9	Kuvioiden ja tilastojen yleinen pohdinta	60
5	TEKSTIILITEOLLISUUS TULEVAISUUDESSA	62
5.1	Tekstiilialan muuttuminen	62
5.2	Työvoiman tarve	63
5.3	Koulutus ja osaaminen.....	64
5.4	Tulevaisuuden edut, uhkat ja menestystekijät	66
5.5	Tulevaisuuden skenaarioita.....	69
5.6	Ajatteltavaa ja näkemyksiä	71
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	74
	LÄHTEET.....	79
	LIITTEET	81
	Liite 1. Toimialapaikkojen lukumäärä vuosina 1988-1994.....	81
	Liite 2. Toimialapaikkojen lukumäärä vuosina 1995-2007.....	82
	Liite 3. Toimialapaikkojen lukumäärä vuosina 2008-2011E	83
	Liite 4. Volyymi-indeksit vuosina 1986-2011.....	84
	Liite 5. Vienti ja tuonti vuosina 1983-2011.....	85
	Liite 6. Vientituotteet miljoonissa markoissa.....	86
	Liite 7. Vientituotteet miljoonissa euroissa	87
	Liite 8. Tuontituotteet miljoonissa markoissa	88
	Liite 9. Tuontituotteet miljoonissa euroissa	89
	Liite 10. Työllisyys ja volyyymi-indeksi	90
	Liite 11. Palkattu henkilökunta	92

LYHENTEET JA TERMIT

TAMK	Tampereen ammattikorkeakoulu
op	opintopiste
STK	Suomen Työnantajain Keskusliitto
SKP	Suomen kommunistinen puolue
SAK	Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto
EFTA	Euroopan vapaakauppajärjestö
Kevsos	Vapaakauppasopimus
EEC	Euroopan yhteisö
WTO	Maailman kauppajärjestö
Tehdasteollisuus	Suomen kaikki toimialat sisältävät teollisuudet
Tekstiiliteollisuus	Sisältää TeVaNaKe:n kokonaisuudessaan ellei erikseen mainita.
TeVaNaKe	Tekstiili, vaatetus, nahka ja kenkä

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihe syntyi monien ajatusten ja keskustelujen kautta. Tekstiiliteollisuus on monen vuoden näyttänyt laantuvan ja se on todella pieni murto-osa siitä, mitä se on ennen ollut. Erityisesti opinnäytetyön aihe jäsentyi jutellessani Eija Rasinmäen kanssa. Hänellä oli kova huoli tekstiiliteollisuuden tulevaisuudesta ja siksi ajattelin, että opinnäytetyöni käsittelee sitä. Koska olen nuori ja alalla vielä kokematon ja tietämätön, ajattelin, että minun tarvitsee tulevaisuutta varten sisäistää tekstiiliteollisuuden vaiheet ennen ja nyt, jotta pystyisin jäsentämään, mitä tekstiiliteollisuus voisi olla tulevaisuudessa. Tästä syntyi aihe ”Suomen tekstiiliteollisuus ennen, nyt ja tulevaisuudessa”. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kertoa tekstiiliteollisuuden vaiheista ennen ja nyt ja niiden pohjalta miettiä tekstiiliteollisuuden tulevaisuuden näkymiä.

Koska Suomen tekstiiliteollisuuden historia on niin laaja, päätin kirjoittaa tärkeimmiksi vaikuttavista tekijöistä, joilla on ollut suuri vaikutus siihen, miten tekstiiliteollisuus on kehittynyt tähän päivään. Nykypäivän tekstiiliteollisuutta olen taas jäsenellyt tarkemmin, mitä se on, ja sen lisäksi olen kertonut muutoksia verrattuna entiseen. Halusin tutkia aihetta myös tilastollisesta näkökulmasta, jolloin näkisin myös numeraalista muutosta ja kehitystä Suomen tekstiiliteollisuudesta. Tilastointiaiheita ovat mm. erilaiset lukumäärät, toimialat, volyyymi, työntekijöiden määrä, vienti ja tuonti.

Tulevaisuutta käsittelem sen omassa kappaleessa erilaisten lähdemateriaalien kautta. Siinä käsittelem sitä, millaiseksi tekstiiliteollisuus on muuttumassa, mitä mahdollisuuksia ja uhkatekijöitä sillä on ja sen lisäksi mm. työntekijöiden tarvetta ja osaamistarpeita tulevaisuudessa. Omaa jäsentelyä tulevaisuudesta opinnäytetyön aikaisempien tietojen pohjalta käsittelem pohdinnoissani, joihin olen kiteyttänyt koko opinnäytetyön aiheen.

Opinnäytteellä ei ole varsinaista teetättäjää, vaan se on tehty omasta mielenkiinnosta. Opinnäytettä ohjasi Jukka Nurmiaho.

2 TEKSTIILITEOLLISUUS ENNEN

2.1 Mistä teollisuus alkoi

Suomessa on ollut vankka kutomaperinne jo aikaisessa Suomen tekstiilituotannossa ja -käsityössä. Tämän takia tekniikkojen kehittyessä jo 1500-luvun alussa koitettiin kutomateollisuutta. Silloin oli Turun linnaan sekä Halisten kosken partaalle perustettu verkakutomot. Nämä kutomot eivät kuitenkaan pitkään pystyissä pysyneet, sillä ne lopettivat toimintansa menekkivaikeuksiin 1600-luvun alussa.

Varsinaisesti Suomen tekstiiliteollisuuden voidaan sanoa alkaneen vasta 1700-luvun alussa. Tällöinkin se alkoi Turussa. Siellä vuonna 1738 turkulainen kauppias, värjäri ja valtiopäivämies Esaias Wechter perusti verkamanufaktuurilaitoksen liikekumppaninsa kauppias Henrik Rungeenin kanssa. Innostajana toimi vuonna 1738 tehty säädös, jonka mukaan armeijan tarvitsemien varusteiden tuli olla kotimaista alkuperää. Tämä tehdas ei myöskään pitkään pysynyt toiminnassa, sillä Wecher myi tehtaansa vuonna 1770 ja toiminta tehtaassa loppui kokonaan vuonna 1800. Kuitenkin tehtaan aikana ja sen jälkeen perustettiin useita tehtaita, joihin kuului sukka- ja nuttukutomo, pellavakehräämöitä ja – kutomoita, silkki- ja nauhatehtaita sekä purje- ja telttakangastehtaita.

Vaateusteollisuus alkoi vasta 1900-luvun alussa. Se ei sodan aikana päässyt kunnolla kehittymään, joten varsinaisesti vaateusteollisuuden voidaan sanoa alkaneen vuodesta 1920 lähtien.

(Häreikkö 1986, 11; Tekstiiliteollisuusliitto 1988, 2, 9; Seppälä 2005, 9)

2.1.1 Finlayson

Tekstiiliteollisuuden uuden aikakauden ja suurteollisuuden aloittajana voidaan pitää James Finlaysonia. Hän perusti tehtaansa Tampereelle vuonna 1820. Alun perin tehtaan piti myydä tekstiilitehtaan koneita, mutta koska kauppa ei lähtenyt käyntiin, joutui hän tekstiilitehtailijaksi. Tehdas alkoi tuottaa puuvillalankoja ja kauppa alkoi loistaa. Alussa Finlaysonin tehdas oli lähes täysin Venäjän viennin varassa.

Finlayson tehdas alkoi kunnolla loistaa uusien omistajien myötä 1840-luvulla ja se olikin Suomen suurin teollinen toimipaikka. Se oli jopa Pohjoismaiden suurin teollinen toimipaikka 1920-luvulle saakka.

Finlayson tehdas oli muita tehtaita hieman edellä muutamissa asioissa. Sinne syttyi ensimmäisenä sähkövalo vuonna 1882 ja vuonna 1839 siellä käynnistyi ensimmäinen täysin mekaaninen kutomakone. Lisäksi Finlayson sai ensimmäisenä puhelimen käyttöönsä.

Finlaysonin tehdas oli muutakin kuin työn tarjoaja. Se tarjosi väelleen asunnon, koulun, sairaalan, palokunnan, poliisin, kirkon ja seurakunnan, soittokunnan ja lukusalin. Se kehitti jopa oman rahan ja holhouskassan.

Tätä tehdasmallia alkoi moni muukin yritys noudattaa myöhemmin.

(Tekstiiliteollisuusliitto 1988, 9, 20; Seppälä 2005, 14-15)

2.2 Suomen tekstiiliteollisuuden tärkeitä vaikuttavia tekijöitä

Suomen tekstiiliteollisuuden takana on ollut paljon työtä, eikä sen kehittyminen tähän päivään asti ole ollut helppoa. Suomen tekstiiliteollisuuteen ovat vaikuttaneet huomattavasti yhteiskunnan ja kansantalouden tilat. Lamat, sodat, yhteiskunnan muutokset, riidat ja lakot ovat riepottelleet Suomen tekstiilituotantoa vuosisatojen ajan. Tämän takia nopeat ja voimakkaat vaihtelut ovat tunnusomaisia piirteitä suomalaisessa tekstiiliteollisuudessa.

Seuraaviin alaotsikoihin olen koonnut Suomen tekstiiliteollisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Olen kirjoittanut kustakin tekijästä muutaman esimerkin, jotta tilanteen ymmärtäminen olisi helpompaa. Esimerkkitaupauksia olisi todennäköisesti ollut paljon enemmänkin, sillä Suomen tekstiiliteollisuuden historia on ollut aina tapahtumarikas.

2.2.1 Yhteiskunnan muutokset

Suomi oli 1700-luvulla pieni maa ja vuosisadan alussa suomalaisia oli hieman yli 300 000. Ennen kuin Suomessa teollistuminen pystyi tapahtumaan kunnolla, tarvittiin vaurautta, liikenneyhteyksiä, ostokykä ja maksukykyisiä ihmisiä. Lisäksi 1700-luvulla oli pulaa etenkin materiaaleista ja se hidasti teollisuuden kehitystä. Erityisesti pulaa oli langoista, jotka piti vielä tuolloin tehdä käsin. Vaikka muuten ajallisesti olisi ollut resursseja kehittää tekstiiliteollisuutta eteenpäin, kotimarkkinat eivät olleet siihen valmiita. Suurin osa suomalaisissa elivät vielä luontaistaloudessa, eikä kansalaisilla ollut varaa yksinkertaisesti ylellisyystuotteisiin kuten tekstiileihin.

Vaikka teollisuus alkoi jo 1700-luvun alussa, alkoi pieni kiihtyminen vuosisadan lopussa. Tähän syynä oli se, että 1700-luvun lopulla teollisuutta helpottivat uudet keksinnöt kuten kehruukone, kutomakone ja höyrykone.

Koska Suomi oli Neuvostoliiton hallussa 1800-luvulla, oli luonnollista, että kauppaa käyntiin siihen suuntaan. Se oli myös järkevää, sillä silloin Neuvostoliitossa oli varaa ylellisyyksiin enemmän kuin mitä Suomella oli. Kutomateollisuus ja etenkin puuvillateollisuus hyötyi Neuvostoliiton välisistä kaupoista varsinkin silloin, kun Suomella oli hyviä tullietuja Neuvostoliittoon aina vuoden 1800-luvun loppuun saakka.

Lisäksi rautatie oli yksi tärkeä asia teollisuuden kehittymisen kannalta. 1800-luvun loppupuolella rakennettiin rautatieyhteys Pietariin, mikä edisti kauppaa Neuvostoliiton suuntaan. Materiaalit ja tuotteet kulkivat nopeammin, joten tuonti ja vienti helpottuivat suunnattomasti.

Yhteiskunnan rakenteen muuttuessa 1900-luvun puolivälissä maaseudun väestö siirtyi teollisuuden palvelukseen. Tähän suurena syynä oli maaseudun työttömyys ja kaupungin suuri työtarjonta. Tekstiiliteollisuus oli merkittävä naisten työllistäjä ja asunnon tarjoaja, joten teollisuustyöpaikat olivat hyvin kysytyjä.

Satojen vuosien teollisuuden alkamisen jälkeen tilanne alkoi näyttää kuluttajan kannalta suotuisammalta ylellisyyksien kuten tekstiilien oston. Tämä johtui yleisemmän kasvusta. Tämä näkyi myös teollisuudessa. Tuotanto kasvoi 1920- ja 1930-luvulla etenkin vaatetus- ja tekstiiliteollisuudessa. Tämä johtui kuluttajien tapojen muutoksesta,

sillä pukuja ei enää tilattu räätäleiltä siinä määrin kuin ennen, vaan ostettiin suoraan kaupasta. Entistä runsaammin ryhdyttiin valmistamaan lakkeja, hattuja, paitoja, solmi-
oita. Television tullessa kotitalouksiin, voitiin mainontaa lisätä siellä.

Suomi liittyi Euroopan unioniin vuonna 1995. Tälläkin on ollut merkitystä tekstiiliteol-
lisuuden kannalta. EU:n sisällä informaatio kulki tekstiililiiton sisällä nopeammin, oltiin
tasavertaisia muiden EU maiden kanssa mm. kilpailun suhteen, edunvalvonta kansain-
välistyi ja EFTA-sopimus antoi tavaroille, palveluille, pääomille ja henkilöille vapaan
liikkumisen. Suomelle EU on tärkein vientialue. Lisäksi EU lisäsi Tekstiili- ja vaatetus-
järjestöjen yhteistyötä.

(Häreikkö 1986, 12; Tekstiiliteollisuusliitto 1988, 10; Seppälä 2005, 22, 122, 176, 183,
258, 263)

2.2.2 Laman vaikutus

Rahan arvon aleneminen ja elinkustannuksien kohoaminen nostivat jatkuvasti palkanko-
rotusvaatimuksia ja sitä myötä aiheutti lakkoja ja työriitoja. Esimerkkinä voidaan ottaa
1900-luvun alussa tapahtunut suurnousun aiheuttama korkeasuhdanne, joka aiheutti
mm. työttömyyden kasvun. Tästä seurasi lama. Taloudellisissa vaikeuksissa olevilla
ihmisillä ei ollut varaa vaatteisiin ja kysyntä laski. Samalla elintaso laski laman myötä.
Tehtaiden työnantajat pitivät tiukempaa kuria pitääkseen yrityksensä kunnossa ja toimi-
vana, mikä näkyi työntekijöiden kehnoissa oloissa. Tämä ei ollut työntekijöille mieleen
ja se aiheuttikin lakkoja.

Suomi oli heikko sopeutumaan muiden maiden heikkoihin tilanteisiin. Yhdysvalloista
lama levisi Länsi-Euroopan teollisuusmaihin, Pohjoismaihin ja myös Suomeen 1930-
luvun alkuvuosina. Tämä johti viennin romahdukseen ja työväen vähentämiseen tehtais-
sa. Laman aikana alennettiin palkkoja, joka aiheutti työntekijöiden ja työnantajien välil-
lä riitoja.

Lama aiheutti etenkin palkkojen taholta riitoja, mutta lakkoon ei haluttu laman aikana
aina ryhtyä, sillä tehdas haluttiin pitää toiminnassa ja täten taata oma paikkansa työym-
päristössä ja palkkansa.

(Häreikkö 1986, 51; Tekstiiliteollisuusliitto 1988; Seppälä 2005, 99)

2.2.3 Sotien vaikutus

Sota loi epävarmuutta ja sen aikana oli pula raaka-aineista ja työtä tekevästä ihmisistä. Teollisuuden tuotanto meni pääasiassa armeijan käyttöön ja tavaraa ei riittänyt tavallisille kuluttajille. Pahimmassa tapauksessa ruvettiin kulutustavaroiden säännöstelyyn ja kuluttajat saivatkin vaatetuskortteja. Toisin kuin elintarvikkeilla, tekstiileille ei löytynyt aina vastiketta ja kuluttaja ei voinut käyttää tekstiileihin tarkoitettuja korttejaan.

Kauppayhteydet katkesivat sodan aikana, mikä vaikeutti raaka-aineiden saantia. Koska raaka-aineiden saanti oli vähäistä tai niitä ei saatu ollenkaan, joutuivat yritykset menemään lyhyempiin työviikkoihin. Lisäksi sodan aikana inflaatio kaksinkertaisti hinnat ja vaadittavia palkankorotuksia ei voitu välttämättä antaa.

Sodan aikana myös teollisuuden kehitys kärsi. Etenkään vaatetusteollisuus ei päässyt kehittymään, sillä se ei ollut vielä tottunut koneelliseen ja tehdasmaiseen tehdasteollisuuteen.

Puutetaloutta riitti vuosiksi sotien jälkeenkin. Lisäksi Suomen piti jälleenrakentaa itsensä ja maksaa sotakorvaukset. Sotakorvausluettelossa ei ollut tekstiilejä, mutta se vaikutti tekstiiliteollisuuteen välillisesti.

Sisällissotakin aiheutti tekstiiliteollisuudessa ongelmia. Vuonna 1918 punakaartilaiset valmistelivat vallankumousta. Tehtaat pysyivät aika hyvin toiminnassa, mutta tilanne paheni, kun töitä tekevät nuoret miehet lähtivät sotimaan. Sota-aikana kotitarkastuksen ja ase-etsintöjen yhteydessä tehtaiden konttoreihin tunkeuduttiin, virkailijoita marssitettiin kuulusteluihin ja epämääräiseksi ajaksi vangittavaksi.

Muiden sodat vaikuttivat myös Suomen teollisuuteen. Esimerkiksi Pohjois-Amerikan sisällissota vuosina 1861–1865 vaikutti Suomen tekstiilituotantoon, sillä sodan aikana puuvillan puute nosti raaka-aineen hinnan niin korkealle, että tuotanto oli lähes mahdotonta. Lukuiset koneet täytyi seisauttaa ja jotkut pysähtyivät kokonaan lopullisesti.

(Häreikkö 1986, 15; Tekstiiliteollisuusliitto 1988, 7-8; Seppälä 2005, 34, 75, 83-84)

2.2.4 Lakkojen vaikutus

Lakoilta ei todellakaan ole Suomen tekstiiliteollisuudessa vältytty. Etenkin vuosi 1905 oli levottomuuksien ja väkivallan tekojen aikaa Suomessa. Kyseinen vuosi tunnetaan suurlakon vuotena. Tämä johtui siitä, että työväestö vastusti venäläistämistoimia. Kyseinen lakko ei jäänyt viimeiseksi, sillä työntekijöiden ammattiyhdistyksissä oli ääriaineksia, jotka lietsoivat epäsovua. Usein kysymyksenä oli palkka. Pienempiä lakkoja syntyi vähän väliä eri teollisuuslaitoksissa. Vasta perustettu kutomateollisuuden työntajaliiton sovittelukoneisto etsi vielä menettelytapojaan, joka hidasti lakkojen selvitteilyä. Tämän takia tehtaissa tilanne vain kärjistyi. Lakkoilu saattoi muuttua mellakoinniksi, ilkeivallaksi tai työsuluiksi.

Työväestö tuki omiaan. Lakkoja saattoi syntyä yhden työntekijän rangaistuksesta tai erottamisesta. Myötätuntolakko saattoi hiljentää jopa koko tehtaan (kuten Pellava-tehdas vuonna 1893).

Lakkovakuutuksestakin keskusteltiin aikoinaan. Lakkovakuutusyhtiön tarkoituksena oli työnseisauksista aiheutuvien kulujen ja menetyksen turvaaminen työntajajille. Yleinen Työntajajaliitto sai vuoteen 1913 mennessä kaikkiaan 113 jäsentehdasta vakuutusyhtiön piiriin. Kutomateollisuuden työntajajaliitto jäi kuitenkin hankkeen ulkopuolelle. Vuonna 1949 muistetaan Suomen suurena lakkovuotena. STK:n tilastojen mukaan sen vuoden lakoissa menetettiin 770 000 työpäivää, joka tarkoitti yli puolet tekstiiliteollisuuden vuotuisista päivistä.

(Häreikkö 1986, 70; Tekstiiliteollisuusliitto 1988; Seppälä 2005, 59,63, 69)

2.2.5 Yrityksen sisäisten muutoksien vaikutus

Useat teollisuuslaitokset olivat hyvin omavaraisia työntekijöiden palvelujen suhteen. Laitoksissa löytyi terveydenhoitoa, koulutoimia, kirkollista ja sosiaalista toimintaa kuten kappaleessa 2.1.1 kerrottiin. Lisäksi uudet keksinnöt helpottivat tehtaiden toimintaa.

Esimerkiksi ensimmäisenä Pohjoismaissa syttyi sähkövalo 15. maaliskuuta 1882 Finlaysonin Plevnan kutomosalissa ja seuraavana vuonna tehdas sai ensimmäisen puhelimen.

Sotakorvauksien jälkeen yrityksillä oli varaa uusiin työntekijöihin sekä uusiin ja tehokkaampiin koneisiin. Sille oli tarvetta, sillä tehtaiden koneet olivat vuosikymmeniä vanhoja, eikä niillä koneilla selviydytty koko ajan kiristyvässä kilpailussa. Yritykset investoivat uusiin koneisiin, jotka olivat kalliimpia ja tehokkaampia kuin entiset. Koneiden keskimääräinen käyntinopeus kasvoi moninkertaisiksi. Uudet tehokkaat koneet aiheuttivat sen, että enää ei tarvittu niin paljon työntekijöitä. Ennen yksi työntekijä hoiti yhtä tai kahta konetta, mutta nyt pystyi yksi työntekijä vahtimaan jopa kahtakymmentä konetta yksin.

Koska uudet koneet olivat kalliita, täytyi niiden käydä mahdollisimman pitkään. Tästä johtuen 2- ja 3- vuorotyö yleistyi. Mutta tekniikka eteni 1960-luvulle tultaessa jo niin pitkälle, että jotkut koneet kävivät yövuoron täysin ilman työntekijöitä. Elektroniikka tuli tekstiiliteollisuuteen 1970-luvulla, joka tehosti entisestään työn tehoa.

Koulutuksen arvostus yleistyi kehittyvissä tekstiilitehtaissa. Yritykset kokivat koulutuksen tärkeäksi ja välttämättömäksi etenkin 1950-luvulla. Sen takia vuonna 1951 asetettiin toimintakunta suunnittelemaan laitosmieskoulutusta. Ammattitaitoa arvostettiin ja yhteistyötä tehtiin eri koulujen kanssa.

Yrityksien piti vuosien ajan vastata uusien lakien ja määräyksien odotuksiin ja osattava muuntautua niiden tarpeisiin nähden. Esimerkiksi laki velvoitti vähentämään melua työpaikoilla, mikä tarkoitti tekstiiliteollisuuden kannalta tietysti koneiden melua. Lait saattoivat myös vaikuttaa työntekijän kuluihin, sillä esimerkiksi lapsilisä- ja kansaneläkemaksut maksoi ennen yritys kokonaan itse. Yksi huomattavimmista laeista oli vuonna 1890 säädetty laki, joka kielsi alle 12-vuotiaiden käyttämistä tehdastyössä. Lapsia käytettiin ennen todella paljon hyödyksi tehdasteollisuudessa.

Yksi aikoinaan tulleista säännöistä oli 8 tunnin työpäivä. 8 tunnin työpäivään siirtyminen ei ollut helppoa, sillä tuotannon mukauttaminen uusiin oloihin ei sujunut työntekijien ja työntekijöiden välillä aina ilman kiistoja. Samoihin aikoihin siirryttiin lyhyeen eli 40 tunnin työviikkoon. Vaikka työviikko pieneni, se ei vaikuttanut moneen tekstii-

liyritykseen mitenkään. Tämä johtui siitä, että tehokkuutta lisättiin. Tehokkaiden laitteiden lisäksi haluttiin nopeuttaa työn ammattitaitoista hallitsemista, sillä kehityksen pyörän kiivaassa vauhdissa ei riittänyt enää ammattimiehen työskentelyllä opittu taito.

(Häreikkö 1986, 23; Tekstiiliteollisuusliitto 1988, 9; Seppälä 2005, 70–71,73-74, 143, 163-164)

2.2.6 Järjestäytymisen vaikutus

Pari sataa vuotta sitten suurten tehtaiden työnantajat tarjosivat työntekijöilleen monenlaista palvelua: terveydenhuoltoa, koulutoimintaa, kirkollista ja sosiaalista toimintaa. Kuitenkin 1900-luvulle mentäessä työntekijät kokivat, että heidän tarvitsee katsella omia etujaan, sillä joskus työolosuhteet saattoivat olla liian ankaria tai muuten epäreiluja. Ne etenkin kiristyivät koneiden ja toimintatapojen kehityksen myötä, jolloin yksi työntekijä saattoi tehdä useamman työntekijän työn. Lisäksi tahtia kiristi aina kiristynvä kilpailu. Tämän takia ensiksi syntyivät osuustoimintaliike, nuorisoseurajärjestö ja työväenliike. Tämän jälkeen alkoi syntyä monia erilaisia liittoja, yhdistyksiä ja seuroja.

Ensimmäiset työväenyhdistykset perustettiin vuonna 1883 Vaasaan ja Helsinkiin ja kolme vuotta myöhemmin Tampereelle ja Ouluun. Ensimmäisiä tekstiilialan liittoja oli Suomen Kutomateollisuusväen Liitto. Se perustettiin vuonna jo 1906. Sen toiminta kesti aina vuoteen 1963 saakka ja SKP:n avulla se muuttui Kutomatyöläisten Säätiöksi. Kuitenkin Kutomaliiton jäsenet alkoivat siirtyä Tekstiilityöväen Liittoon. Myöhemmin perustettiin Kutoma- ja Neuletyöväen Liitto vuonna 1952, jonka ajatuksena oli työntää Kutomaliitto syrjään. Tekstiili- ja Vaatetustyöväenliitto perustettiin vuonna 1970. Kutoma- ja Neuletyöväen Liitto ja Suomen Vaatetustyöväen Liitto päättivät lopettaa toimintansa ja hakea Tekstiilityöväen liiton jäsenyyttä, johon ne hyväksyttiin.

Lisäksi tekstiiliteollisuutta oli tukemassa Tekstiililiitto. Tekstiililiitto sovitteli työriitoja ja yritti sovittaa erilaisia työskentelyyn liittyviä vaatimuksia. Vaatimuksia olivat esimerkiksi juhlapäivien vapaaksi saaminen, palkallinen vuosiloma ja työpäivien lyhentäminen. Liitto päätyi työnajan lyhentämiseen, mutta ehtona oli, että työteho vastaavasti nousee ja viikkoansio säilyisi entisenlaisena. Lisäksi liiton täytyi sopia esimerkiksi yli-

töistä, yötyöistä, palkoista, työtehon kohentamisesta ja työaikojen rajoista 1-, 2- ja 3-vuorotyössä.

Lisäksi vuonna 1918 Yleinen Työnantajaliitto muuttui Suomen Työnantajain Keskusliitoksi eli STK:ksi. Huomioitavaa on, että Tekstiililiitto ei kuitenkaan liittynyt STK:hon, sillä se koki liiton muuttuneen liian paljon ja halusi päättää omista asioista itse. STK painosti useasti Tekstiililiittoa liittymään.

Vuonna 1920 perustettiin Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto eli SAK. Jäsenmäärä oli alussa vähäinen, mutta SAK kasvoi. Tähän vaikutti erityisesti Suomen Kommunistisen Puolueen 1935 tekemä päätös, jossa kommunisteja kehoitettiin liittymään ammattiosastoihin. Puolueellisella kannalla oli 1900-luvun alussa eri liitoilla ja järjestöillä suunnattomasti merkitystä.

Suomen Tekstiilimiesten Liitto perustettiin 1930-luvulla tekstiiliteollisuuden nopean kehittymisen aikana.

Suomen tekstiiliteollisuutta on ollut siis kehittämässä, auttamassa, riitoja sovittamassa ja etuja valvomassa monenlaisia liittoja, yhdistyksiä, säätiöitä ja seuroja, jotka noin sadan vuoden ajan ovat tehneet suuren työn tekstiilialan työolojen, etujen ja toimintojen kehittämisessä.

(Suomen Tekstiilimiesten Liitto ry 1961, 8; Häreikkö 1986; Tekstiiliteollisuusliitto 1988; Seppälä 2005, 24, 52, 70-71, 73-74, 84-85.)

2.2.7 Kilpailun ja tullin vaikutus

Suomen tekstiiliteollisuus on joutunut aina kilpailemaan muiden maiden kanssa. Kilpailu ei ollut ainoastaan hyvistä kauppasuhteista muiden kanssa vaan myös Suomen sisäisistä markkinoista. Esimerkiksi villatehtaat toimivat alusta lähtien kotimarkkinoiden varassa, kunnes siirtomaista tuli halpaa villaa markkinoille. Ulkomaiset tehtaat olivat niin ylivoimaisia kilpailijoita, että vuonna 1870 suomalaisilla oli vain kymmenen prosentin markkinaosuus.

Neuvostoliitto on lähes aina ollut Suomelle yksi tärkeimmistä kauppakumppaneista, joka kanssa sillä oli oma kauppasopimus. Esimerkiksi puuvillateollisuus toimi suuressa määrin vain Neuvostoliiton markkinoiden varassa 1880-luvulle saakka. Tosin silloin neuvostoliittolaiset aloittivat tullimuurin rakentamisen suojellakseen omaa teollisuutta kilpailulta. Suomalaiset myös käyttivät tuontitulleja oman teollisuutensa suojeleluun. Poikkeuksia kuitenkin oli mm. teollisuuskoneiden kanssa.

Vuonna 1960 vienti veti erityisesti Neuvostoliittoon, Yhdysvaltoihin ja Keski-Eurooppaan. Seuraavana vuonna Suomi liittyi EFTA:n jäseneksi, joka vielä laajensi kaupanvaihtoa. Sopimus alensi tavaroiden tulleja 20–30 % ja oli sovittu tullimaksujen poistuminen vuoteen 1967 mennessä. Kaupanvaihto laajeni ja sekä vienti että tuonti kasvoi. EFTA:n alueelle meni Suomen kokonaistekstiiliviennistä yli 70 prosenttia.

Kilpailussa tärkeätä oli taata laatu ja halpa hinta. Lisäksi vientimarkkinoiden kasvun mahdollisuudet oli entistä tarkemmin otettava huomioon. Markkinoita vallattiin omilla keksinnöillä, kuten esimerkiksi 1970-alkuvuosina vietiin ulkomaille erityisesti raonia. Erikoistuneet ja pitkät sarjat olivat Suomelle valttia. Vaikka kysyntää olisi ollut, tuotannon kasvua kapeutti työväen puute. Vuorotyöhön ei voitu siirtyä siinä määrin kuin kysyntä ja kilpailunnäkökohdat edellyttivät. Lisäksi koneiden toimitusajat saattoivat venyä vuosiksi ja täten hidasti kehitystä.

Kotimaisen tekstiiliteollisuuden omavaraisuus alkoi kuitenkin laskea ja se putosi jopa romahdusmaisesti. Siihen oli yksi hyvä syy: elintason noustessa haluttiin mallistoja täydentää tuontitavaralla. Suomen tekstiiliteollisuus ei osannut kilpailla halpatuonnin kanssa.

Kaupan vapautuminen jatkui 1970-luvun alussa EEC-sopimuksella, Kevsos- sopimuksella sekä kehitysmaille myönnettyillä suosituimmuseduilla. Sopimukset aukaisivat markkinoita, mutta muutkin maat kilpailivat samoilla markkinoilla. Kilpailua kiristi se, että joillakin mailla oli EEC-ratkaisujensa turvin lähes vuoden etumatka. Kilpailuasetelman kuitenkin uskottiin nopeuttavan Suomen tekstiiliteollisuuden sopeutumista laajempiin markkinoihin. Lisäksi koska muut EFTA sopimukseen kuuluvat maat liittyivät EEC-jäseneksi tai olivat kirjoittaneet sen kanssa vapaakauppasopimuksen, menetti Suomi heidän kanssaan EFTA-sopimuksen luoman tulliedun suhteessa ns. kuutosmaista tulevaan tuontiin.

Kilpailu siis kiristyi ja Suomen valtit olivat rajallisemmat. Kolme asiaa kuitenkin koettiin tärkeimmiksi: markkinointiponnistuksia piti tehostaa, tuotteiden korkeasta laadusta piti huolehtia ja myös hintojen kilpailukyvyistä. Kuluttajalle tilanne oli sillä tavalla hyödyllinen, että tämä tarkoitti runsaampaa tarjontaa ja kilpailua kuluttajan suosiosta. EEC ei ollut kaikkien mieleen ja se näkyi lakkojen jyrkkänä lisääntymisenä.

(Tekstiiliteollisuusliitto 1988, 6, 8; Seppälä 2005, 103, 112, 183, 192-193, 209-212)

3 SUOMEN TEKSTIILITEOLLISUUS TÄNÄÄN

3.1 Mitä tänä päivänä tekstiiliala on?

Suomen tekstiiliteollisuus satoja vuosia sitten voitiin luokitella lähinnä kuitujen valmistamiseen, kehräämiseen, lankojen ja kankaiden tuottamiseen ja vaatteiden valmistamiseen. Suurin osa näistä työvaiheista on kuitenkin siirretty ulkomaille tai tuotanto lopetettu kokonaan. Sen sijaan Suomen tekstiiliteollisuuteen on tullut paljon uusia toimialoja. Siinä missä muukin teollisuus ja keksinnöt ovat kehittyneet, on myös tekstiiliteollisuus kehittynyt innovaatioiden ja ajan myötä. Tekstiiliä tarvitaan ja käytetään sellaisissa tehtaissa ja tuotteissa, joissa ei edes mielletä tai jätetään kokonaan huomaamatta sen merkitys. Monimuotoisuutensa takia Suomen tekstiiliteollisuus kannattaakin jakaa isompiin kokonaisuuksiin. Irma Boncamperin kirjan ” Loppuraportti, uuden vuosittu-hannen teva-projekti” mukaan yleisesti tekstiili- ja vaatetusala voidaan jakaa seuraaviin osioihin: tekstiilit, vaatteet, tekniset tekstiilit, taidetekstiilit ja toisinaan myös sisustus- ja mainostekstiilit.

Tekstiilin osuus sisältää kuitumateriaalin valmistuksen ja siitä valmistettujen tuotteiden valmistamista. Tuotteet ovat kuituja, lankoja, kankaita, valmiita tekstiilituotteita. Nämä tuotteet tarvitsevat erilaisia teknologioita, jotka ovat polymeeriteknologia, kehruu-, kudonta-, neulos-, muu tasorakenne- sekä viimeistys- ja värjäysteknologia. Lisäksi tarvitaan erilaisia tekstiilituotteiden kokoonpanotekniikoita. Tekstiilin osuuteen kuuluu myös tuotteiden ja raaka-aineiden kaupankäynti, huolto ja kierrätys.

Vaatetusalan osuuteen liittyy tekstiileitä ja muita vaatetusteollisuutta kuten nahka, turkis ja muovi, käyttävä vaatetusteollisuus. Alaan luokitellaan kuuluvan myös muut vaatteita valmistavat, suunnittelevat, tuovat ja myyvät, vuokraavat, huoltavat, kierrättävät ja loppusijoittavat yritykset. Vaatetusteollisuuteen liittyviä toimintoja ovat kaavoitus, leikkuu, ompeleminen, silitys/prässäys ja muotisuunnitteluun muodin ja/tai funktioiden tuntemus. Liiketoiminta vaatetusallalla voidaan jakaa pienempiin osioihin, jotka ovat muoti-, urheilu- ja työvaatteet. Vaatetusala voi olla sidoksissa mm. muihin hyvinvoinnin- ja kauneudenhoidon aloihin. Lisäksi vaatetusalan tuotteet voivat olla myös teknisenä tuotteena eri aloilla. Tilastollisessa toimialaluokituksessa vaatteiden valmistukseen luetaan kuuluvaksi myös nahka- ja turkisvaatteet.

(Opetushallitus 2012, 52; Boncamper 2003,14–17; Boncamper 2012, 6)

Tekniset tekstiilit sisältävät monia erilaisia tuotteita ja yleensä ne ovat limittyneitä muuhun toimialaan tai klustereihin. Suomen avainklustereina voidaan pitää informaatio- ja kommunikaatioklusteria, metsäklusteria, metallinjalostusklusteria, koneenrakennusklusteria, elintarvikeklusteria, liike-elämän palvelujen klusteria, rakennusklusteria, energia-klusteria ja hyvinvointi-klusteria. Tyypillistä teknisille tekstiiliosiolle on teknologiapainotteisuus ja pitkälle erikoistunut osaaminen. Koska tekniset tekstiilit ovat niin monilaisia, on ne luokiteltu eri osioihin ymmärtämisen helpottamiseksi. Yleisemmin käytetty on Frankfurtin messujen järjestämien Tech textil–messujen käyttämä luokittelu, jossa tekniset tekstiilit jaetaan agro- tai maataloustekstiileihin, rakennustekstiileihin, vaatetus- ja jalkinetekstiileihin, geo- tai maanrakennustekstiileihin, sisustus- ja kodintekstiileihin, teollisiin tekstiileihin, medi- eli sairaala- ja hygieniatekstiileihin, kulkuneuvojen tekstiileihin, ympäristötekstiileihin, pakkaustekstiileihin, suojatekstiileihin ja urheilutekstiileihin. Teknisten tekstiilien aloilla ovat tekstiilien ominaisuuksien, tekstiilien eri olosuhteissa säilymisen, tekstiilien eri olosuhteissa muuttumisen, tekstiiliteknologian ja kulloinkin kyseessä olevan sovellutusalan tunteminen erittäin tärkeitä.

Taidetekstiili perustuu lähinnä perinnetekstiilien tuotantoon kuten ryijyt ja tākānāt, ja monien eri tekstiilitekniikoiden hallintaan. Taidetekstiilit eroavat muista tekstiili- ja vaatetusaloista siten, ettei niillä ole muuta funktiota kuin olla taiteen ilmaisuna.

Sisustustekstiilit liittyvät kodin sisustamiseen ja julkitilasisustamiseen, johon luetaan myös verhoilut ja sisustukset. Julkitilasisustaminen voi olla huoneesta poiketen myös autojen, laivojen, lentokoneiden ja muiden kulkuneuvojen sisustuksia. Sisustustekstiileihin luetellaan myös seinien sisäpuolella olevat irralliset ja erilaiset pintamateriaalit, huonekalujen verhoilut ja täytteet, tekstiilitapetit ja kokolattiamatot.

Mainostekstiilialat sisältävät yleensä imagotuotteita, yrityslahjoja, lippuja ja viirejä. Mainostekstiilit voivat olla vaatteita, asusteita, kasseja, mainoskankaita jne. Käytetyimpiä tekniikoita ovat brodeeraus, painaminen, ompelu ja neulonta. Näihin tärkeitä osaa- mistaitoja ovat graafiset suunnittelutaidot, uuden teknologian osaaminen, ompelun perustaidot, ohjelmointitaidot ja lisäksi erilaiset tekstiili- ja vaatteiden valmistustekniikkojen osaaminen.

(Boncamper 2003,14–17)

Näiden lisäksi tärkeänä osana tekstiilialaa toimii tekstiilienhuolto. Se käsittää sekä pesulatoimintaa että tekstiilivuokrausta. Pesuloita on erilaisia. Jotkut ovat keskittyneet vesipesuihin ja toiset taas kemiallisiin pesuihin tai erikoispesuihin, kuten mattopesulat. Jotkut tekstiilihuoltoalan yritykset tarjoavat myös tekstiilejä vuokrattaviksi, jolloin toimintaan liittyy vuokrattavien tekstiilien (ja vaatteiden) suunnittelu, tekstiilien tuottaminen tai hankinta, logistiset toiminnot, korjaus ja loppusijoitus. (Boncamper 2012, 8)

Tekstiili- ja vaatetusalaan ajatellaan kuuluvan myös koneiden ja laitteiden suunnittelu, valmistus, kauppa ja huolto. Näiden lisäksi voidaan ajatella niihin kuuluvan väri-, viimeistys- ja pesuaineiden valmistus ja kauppa. (Boncamper 2003,14–17)

3.2 Teollisuuden muutokset entisestä

Suomi oli 1800-luvulla vielä kehitysmaa, mutta viimeisinä vuosina se on ollut osa globaalia kansantaloutta. Lisäksi suuri muutos on tapahtunut liittymällä EU:hun.

Suomalaisen tekstiiliteollisuuden valttikortteja ovat nykyään korkealaatuinen tuotesuunnittelu, teknisesti vaativat tuotteet, lyhyet sarjat ja nopeat, joustavat toimitukset. Tekstiiliteollisuus tänään eroaa erityisesti sen tarjonnassa, erikoistumisessa, monipuolisuudessa ja laadussa. Erikoistuminen on johtanut siihen, että tekstiilien valmistajat ovat pystyneet nousemaan oman alansa johtaviksi toimijoiksi jopa maailmanlaajuisesti.

Iso muutos on tapahtunut myös teollisuuden valmistus- ja hankintatoiminnassa. Tähän on vaikuttanut suuresti laitteiden kehittyminen mutta myös ulkoistaminen. Työntekijöiden määrä on laskenut huomattavasti, koska etenkin tuottavaa työtä on siirretty ulkomaille. Suomeen on suurimmaksi osaksi jätetty vain tuotesuunnittelu ja markkinointi.

Nykypäivänä yritykset panostavat tuotekehitystoimintaan ja brändäykseen. Suomella kuitenkin ei ole hyvin menestyviä brändejä, vaikka monia merkkejä etenkin pukeutumiskankaista tunnetaankin maailman markkinoilla.

Tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa ovat ammattinimikkeet muuttuneet ja niiden määrä on lisääntynyt. Tähän ovat vaikuttaneet konekannan ja käytetyn teknologian muuttuminen, tuotantorakenteiden muutokset, yritysten koon pieneneminen ja keskittyminen kaapeammille erikoisaloille.

Työtehtävät ovat muuttuneet. Suurin syy tähän on tuotannon siirtyminen ulkomaille. Tämä on johtanut työntekijöiden työtehtävien muuttumisen entistä laaja-alaisemmiksi.

(Boncamper 2003; Tekstiiliteollisuusmuseo 2006, 3)

3.3 Suomalaisia yrityksiä ja tuotteita

Suomen tekstiiliteollisuudessa on jo monia kansainvälisesti tunnettuja yrityksiä. Jotkut näistä yrityksistä ovat jopa globaalisesti menestyviä yrityksiä. Ulkomailta tunnettuja vaatetus- ja asustepuolen yrityksiä maailmalla ovat Marimekko, Halti, Luhta, Rukka, Reima, FinnKarelia, Nanso ja Turo. Nämä yritykset kilpailevat maailmalla designillaan sekä teknisellä osaamisellaan urheilu-, retkeily- ja työvaatetuksessa. Sisustuspuolelta yksi tunnetuimpia merkkejä on Finlayson, jolla on ollut todella merkittävä vaikutus Suomen tekstiiliteollisuuden historiassa (ks. 2.1.1). Teknisesti tunnettuja yrityksiä taas ovat Ahlstrom ja Metso Fabrics Oy. Ahlstrom tekee erilaisia kuitumateriaaleja ja Metso Fabrics Oy taas teknisiä tekstiilejä mm. paperikonevaatteita, suodatinkankaita, huopia ja kuivatusviioja. Suomalaiset tuotteet perustuvat laatuun, designiin, pitkälle suunniteltuun tuotekehitykseen, tekniseen osaamistaitoon ja monialaisuuteen. Monialaisuuden takia muu luokittelematon tekstiilituotteiden ja vaatteiden valmistus onkin Suomen tekstiiliteollisuuden toimialoista suurimpia toimialoja (ks. kuvaaja 8).

3.4 Tekstiiliteollisuuden viime aikoina vaikuttaneita tekijöitä

Tekstiiliteollisuuden on hyvin lyhyellä aikavälillä vaikuttanut muutama tekijä, joka on saattanut vaikuttaa siihen todella paljon tilastollisesti. Seuraaviin alaotsikoihin kokosin aiheet, jotka mielestäni ovat eniten vaikuttaneet Suomen tekstiiliteollisuuden viime vuosina.

3.4.1 Kilpailu halpatuotteita vastaan

Suomen tekstiiliteollisuudella ei ollut kilpailukykyä halpatuonnin kanssa kymmeniä vuosia sitten. Kilpailu halpatuonnin kanssa kiihtyi erityisesti 1980–1990 luvulla. Tämä johti tekstiilituotannon pienenemiseen. Kotimaahan ei ollut enää niin suurta menekkiä ja tuotteita ei mennyt myöskään enää länteen, jossa suosittiin myös halpatuotteita. Tilannetta pahensi vielä vuonna 1990 syvä lama ja samana vuonna romahti myös itään vienti. Erityisesti perustekstiilit kärsivät. Moni yritys joutui noina aikoina konkurssiin. (Tekstiiliteollisuusmuseo 2006, 3)

3.4.2 Neuvostoliiton kariutuminen

Tekstiiliteollisuuden vienti Neuvostoliittoon oli suurta 1960-luvulta lähtien. Silloin vientiprosessi oli jopa 81. Siitä eteenpäin Suomen tekstiili- ja vaatetustehtailta vietiin merkittäviä massamääriä Neuvostoliittoon. Kauppa oli tosiaankin suurluokkaista, eikä yksittäisiä tuotteita tai merkkituotteita mennyt sinne juurikaan. Kun Neuvostoliitto romahti vuonna 1991, menetti Suomen tekstiiliteollisuus suuren kauppakumppanin. Sitä ennen tosin Neuvostoliitolla oli vaikeuksia rahan kanssa. Suomen ja Neuvostoliiton välinen bilateraalkauppajärjestelmä lakkautettiin jo vuonna 1990 ja ryhdyttiin vapaavaluuttakauppaan.

Toinen vaikuttava tekijä tekstiiliteollisuuteen Neuvostoliiton kariutuessa oli tullit maiden välillä. Koska Neuvostoliitto ei kuulunut Eftaan, ei Suomi saanut samanlaista etua kuin muiden Eftaan kuuluvien Euroopan maiden kanssa. Tämän takia Neuvostoliitto ja Suomi sopivat sopimuksen, joka takasi tullittomuuden maiden välillä. Tullittomuus jatkui Neuvostoliiton kariuduttua vain vuoden, jonka jälkeen tullit otettiin taas käyttöön.

Kummatkin asiat vaikuttivat Suomen tekstiiliteollisuuden vientiin lamaannuttavasti. Kuitenkin kauppa alkoi hiljalleen taas nousta maiden välillä. Venäjä on tärkeä vaatteiden ostaja ja yli 30 % vaatetusteollisuuden viennistä meneekin Venäjälle.

(Tattari 2012, 9)

3.4.3 Laman jälkeisen ajan tekstiiliteollisuuden kehitys

Lama aiheutti tekstiiliteollisuuden volyymin ja määrän laskua. Laman jälkeen suomalainen tekstiiliteollisuus alkoi pikku hiljaa elpyä. Tuotanto alkoi kääntyä nousuun vuonna 1993. Kasvun syynä oli erikoistekstiilien hyvä menekki koti- ja vientimarkkinoilla. Koska ala oli teknisesti vaativa, se esti halpatuotantoa valtaamasta alaa. Suurin osa tuotannosta meni ulkomaille. Vaikka teollisuus alkoi kasvaa, väheni työntekijöiden määrän tarve. Itse asiassa työntekijöiden määrä laskikin vauhdilla. Uudella teknologialla pystyttiin korvaamaan useamman ihmisen työt. Tietotekniikka tuli teollisuuteen ja tuotekehityksen merkitys kasvoi. (Tekstiiliteollisuusmuseo 2006, 3)

3.4.4 ”Kiina-ilmio”

”Kiina-ilmio” tarkoittaa tuotannon siirtämistä muuhun maahan, missä sen tuottaminen on halvempaa. Halpavoiman suosio alkoi jo 1970-luvulla. ”Kiina-ilmio” alkoi kiihtyä etenkin 90-luvulla, jolloin vapaa kauppa avautui ja Suomi eli vielä lama aikaa. Kiinan lisäksi Intia oli hyvä sijoituksen kohde. (Kelles-Viitanen 2007)

Kiinan valtavaa markkinavoimaa hillittiin WTO:n sopimuksilla mm. tuontirajoituksilla ja tekstiilikiintiöillä. Silti Kiinan halvat vaatteet ovat syrjäyttäneet Suomen vaatetusteollisuutta. (Tulli)

Nykyään ”Kiina-ilmio” on laantumassa. Kiinassa palkka on noussut ja on syntynyt paljon keskusteluja siitä, että tuotantoa siirrettäisiin takaisin Suomeen tai edes lähemmäksi. (Taloussanomien 2011)

3.4.5 Yhdysvaltain talousromahdus

Vakava talouskriisi vaikutti Yhdysvaltoihin vuosien 2008 ja 2009 aikana. Hyvin maailmanlaajuisesti vaikuttanut Yhdysvaltojen talousromahdus sai monen tekstiiliteollisuuden pakat aivan sekaisin. Tämä johtuu siitä, että Yhdysvaltojen ja Euroopan taloussuhteet ovat erittäin tiiviit. Vaikka tilanne on alkanut jo elpyä, ei ole päästy samoihin lukemiin, kuin mitä ennen romahdusta oli. (Suomen suurlähetystö 2010)

4 TILASTOJA TEKSTIILITEOLLISUUDESTA ENNEN JA NYT

4.1 Huomioitavaa tilastoista ja kuvioista

Tilastot ja kuviot saattavat sisältää uusia tilastointi- ja toimialamuutoksia, jotka voivat vaikuttaa tuloksien arviointiin. Tilastoissa ja kuvioissa on erikseen kerrottu, milloin muutos on tapahtunut. Lisäksi valuutan muutos markasta euroon on jakanut tilastojen käsittelyä eri kuvioihin.

Tilastot on saatu suurimmaksi osaksi Tekstiili- ja Vaatetusteollisuus Finatex ry:n vuosittain julkaistuista ”Tilastotietoa tekstiili- ja vaatetusteollisuudesta”-tiedotteista. Olen käyttänyt heidän lähteistään vain niitä aineistoja, joista tieto on peräisin tilastokeskuksesta, tullihallituksesta tai Eutatex- kansallisista liitoista. Toinen tilastolähde on ollut Tekstiiliteollisuuden kirjasta ”Suomen tekstiiliteollisuus 250 vuotta”. Nämä tiedot ovat taas peräisin monista lähteistä, joita ovat mm. teollisuustilasto, kansantalouden tilipito, STK ja SAK ja Suomen Pankki.

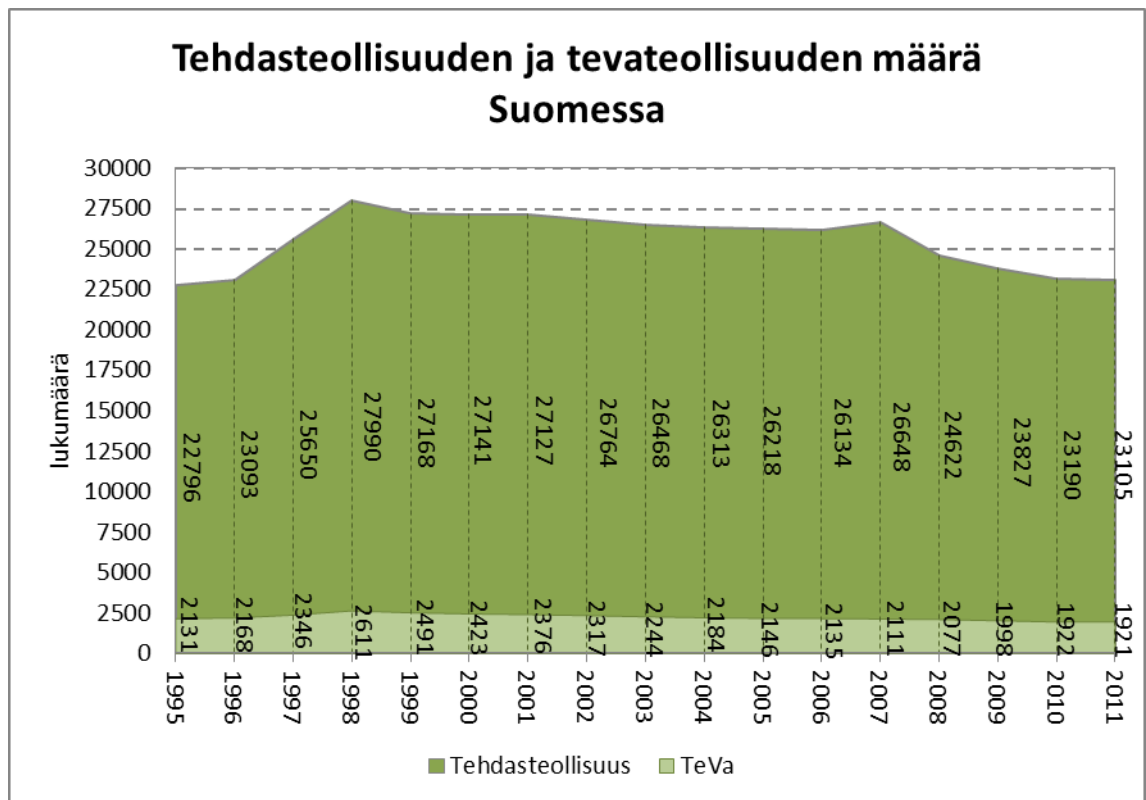
4.2 Teollisuuden toimialojen kokonaislukumäärä

Ensiksi halusin tutkia tekstiiliteollisuuden määrää Suomessa. Halusin myös verrata sitä tehdasteollisuuteen, joka sisältää Suomen kaikki teollisuustoimialat. Seuraavaan taulukoon 1 olen koonnut taulukon tehdasteollisuuden ja tekstiiliteollisuuden toimialapaikkojen lukumääristä.

TAULUKKO 1. Koko teollisuuden ja tekstiili- ja vaatetusteollisuuden määrä (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 1995–2011)

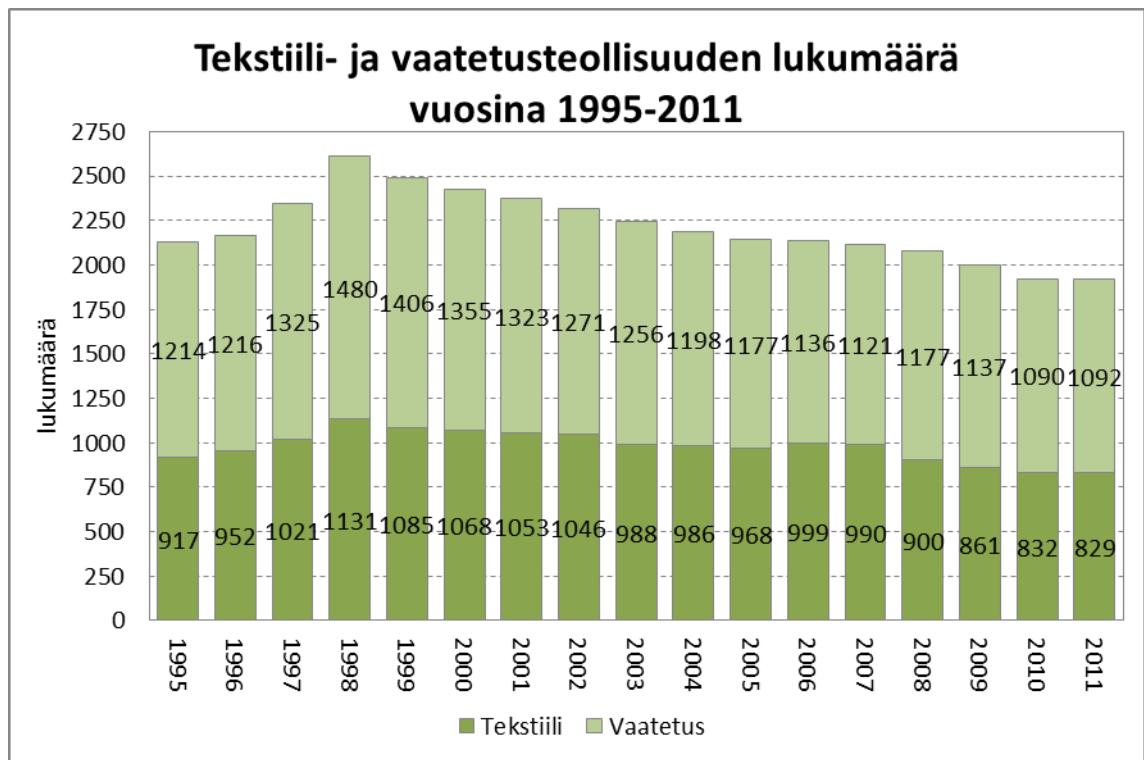
Tehdasteollisuuden ja tevatollisuuden määrä				
Vuosi	Tehdasteollisuus	Tekstiili	Vaatetus	TeV
1995	22796	917	1214	2131
1996	23093	952	1216	2168
1997	25650	1021	1325	2346
1998	27990	1131	1480	2611
1999	27168	1085	1406	2491
2000	27141	1068	1355	2423
2001	27127	1053	1323	2376
2002	26764	1046	1271	2317
2003	26468	988	1256	2244
2004	26313	986	1198	2184
2005	26218	968	1177	2146
2006	26134	999	1136	2135
2007	26648	990	1121	2111
2008	24622	900	1177	2077
2009	23827	861	1137	1998
2010	23190	832	1090	1922
2011	23105	829	1092	1921

Taulukon tiedoista tein kuvion 1, jossa verrataan koko teollisuuden ja tevatollisuuden toimialojen määriä keskenään sekä kuvion 2, jossa vertaillaan tekstiili- ja vaatetusteollisuuden lukumääriä.

KUVIO 1. Tehdasteollisuuden ja tevateollisuuden määrä Suomessa

Tehdasteollisuuteen sisältyvät luonnollisesti myös tekstiiliteollisuuden toimialapaikat. Kuviossa 1 voidaan nähdä, miten suuri osa loppujen lopuksi tekstiiliteollisuus on Suomen tehdasteollisuuden toimialamäärästä. Kuviossa voidaan huomata, että kummankin lukumäärä nousee vuoteen 1998 saakka, jonka jälkeen alkaa hidaskasvu. Kummallakin on vuonna 1998 suurin arvo, johon myöhemmin ei enää päästä. Tekstiiliteollisuus laskee tasaisesti koko ajan alaspäin, mutta koko teollisuus saa taas vuoteen 2008 pientä kasvua, jonka jälkeen tapahtuu jyrkempi lasku kuin mitä on aikaisemmin tapahtunut.

KUVIO 2. Tekstiili- ja vaateusteollisuuden lukumäärä vuosina 1995-2011

Kuviossa 2 on huomioitava tilastointimuutokset, jotka tapahtuivat vuosina 2002 ja 2008. Tässä kuviossa voidaan verrata erikseen tekstiili- ja vaateusteollisuuden osuutta. Kuvioista on huomattavissa se, että tekstiiliteollisuuden toimialojen lukumäärien muutokset ovat pienempiä verrattuna vaateusteollisuuteen. Vuoteen 1998 sekä tekstiili- että vaateusteollisuus kasvavat. Tämän jälkeen alkavat lukumäärät pienentyä hitaasti. Suurin pudotus on vaateusteollisuudella.

4.2.1 Pohdintoja teollisuuden toimialojen kokonaislukumäärästä

Molemmista kuvoista 1 ja 2 voidaan todeta se, että vuonna 1998 oli otollisin aika yleisesti koko Suomen tehdasteollisuudessa sekä tekstiili- ja vaateusteollisuudessa. Tosin tämän jälkeen alkoivat toimialojen lukumäärät alentua hitaasti molemmissa. Vuoden 2007 jälkeen on huomattavissa selkeää laskua.

Kuvioista näkyy selkeä kansantaloudellinen tilanne. Vuoteen 1998 saakka on huomattavissa 90-luvun laman jälkeistä kiihtyvää kasvun aikaa. Kun kasvu loppui, alkoivat lukumäärät laskea alaspäin. Alkoi muutos, missä tehdasteollisuus pieneni, mutta palvelu- alat kasvoivat. Syynä voidaan pitää teollisuuden tuotannon viemistä halpamaihin.

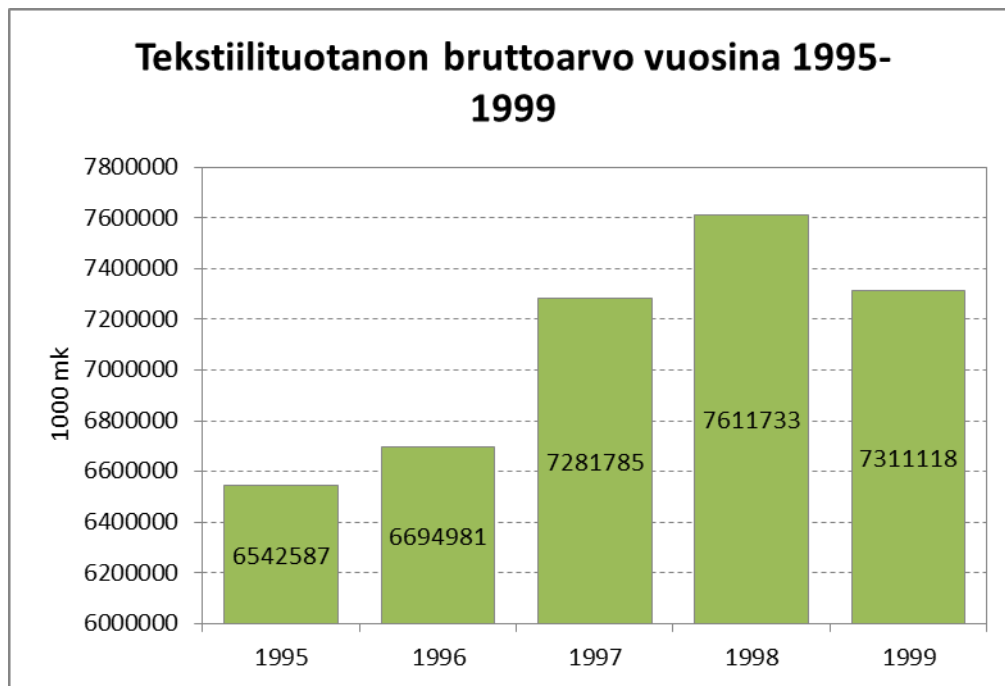
4.3 Tuotannon bruttoarvo

Tutkin myös tekstiili- ja vaatetusteollisuuden bruttoarvoja vuosittain ja lisäsin tiedot taulukkoon 2.

TAULUKKO 2. Tekstiiliteollisuuden bruttoarvo (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 1995–2010)

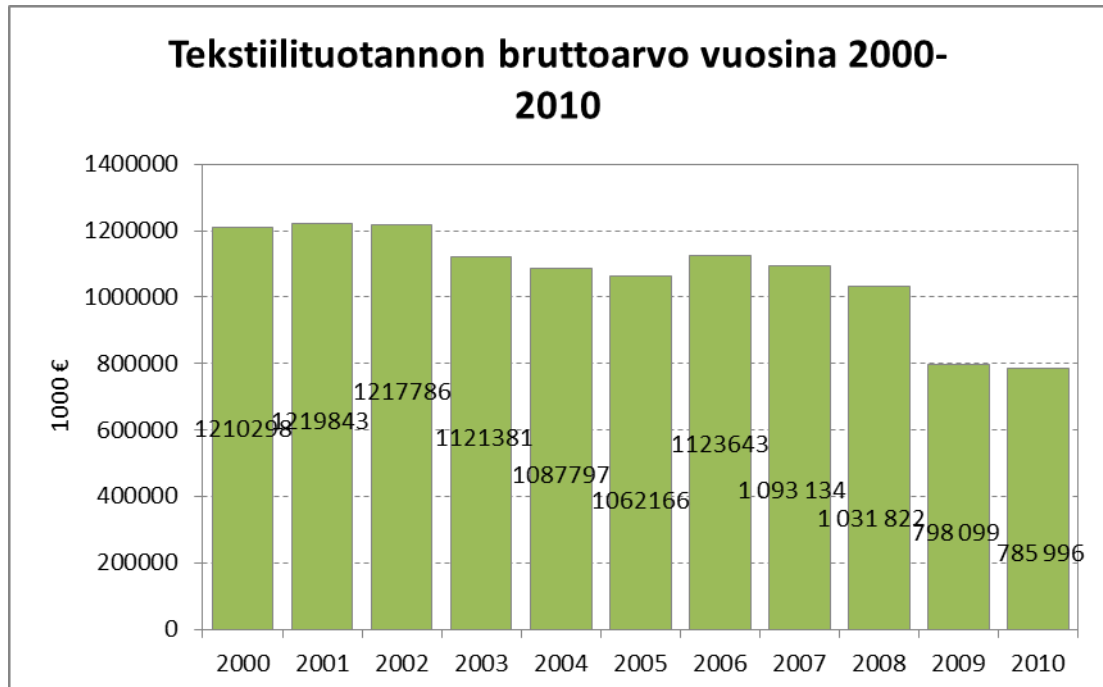
Tuotannon bruttoarvo		
<i>vuosi</i>	<i>Teva</i>	<i>yksikkö</i>
1995	6542587	1000 mk
1996	6694981	
1997	7281785	
1998	7611733	
1999	7311118	
2000	1210298	1 000 €
2001	1219843	
2002	1217786	
2003	1121381	
2004	1087797	
2005	1062166	
2006	1123643	
2007	1 093 134	
2008	1 031 822	
2009	798 099	
2010	785 996	

Valuuttavaihdon takia yksikkö muuttuu vuonna 2000. Tämän takia jouduin tekemään kaksi eri kuviota, kuviot 3 ja 4.

KUVIO 3. Tekstiiliteollisuuden bruttoarvo vuosina 1995–1999

Kuviosta 3 voidaan huomata suuri kasvu vuoteen 1998 saakka. Tämän jälkeen se laskee huomattavasti vuonna 1999.

KUVIO 4. Tekstiiliteollisuuden bruttoarvo vuosina 2000–2010

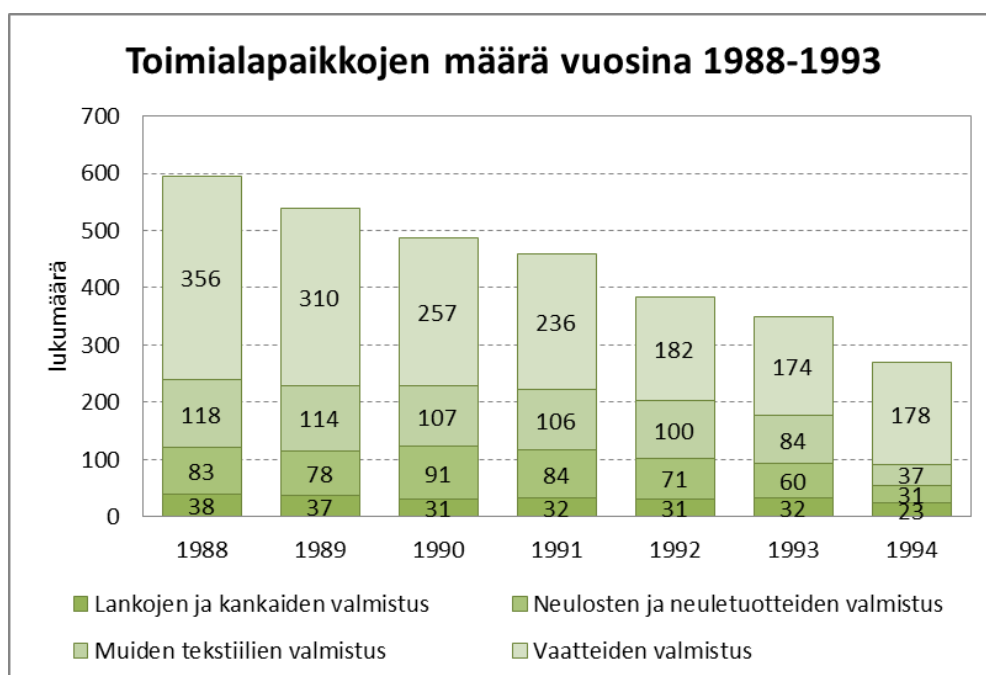
Kuviossa 4 taas ensimmäiset kolme vuotta näyttäisi bruttoarvoissa olevan tasaista, jonka jälkeen alkaa hidas laskukausi. Pientä nousua on välillä, mutta varsinaista nousua ei kuitenkaan. Vuonna 2009 on huomattavissa suuri pudotus.

4.3.1 Pohdintoja bruttoarvoista

Kuviosta 3 näkyy lama-ajan jälkeinen kiihtyvä kasvukausi, jolloin vientiä meni ja oli enemmän kotimaista kysyntääkin. Tämän jakson jälkeen kuviosta 4 voidaan huomata bruttoarvon tasaantuvan ja se alkaa lähteä hiljalleen laskuun. Vuonna 2009 huomattava jyrkkä lasku johtuu todennäköisesti Yhdysvaltojen talouden aiheuttamasta maailmanlaajuisesta kriisistä.

4.4 Tekstiiliteollisuuden toimialapaikkojen lukumäärä

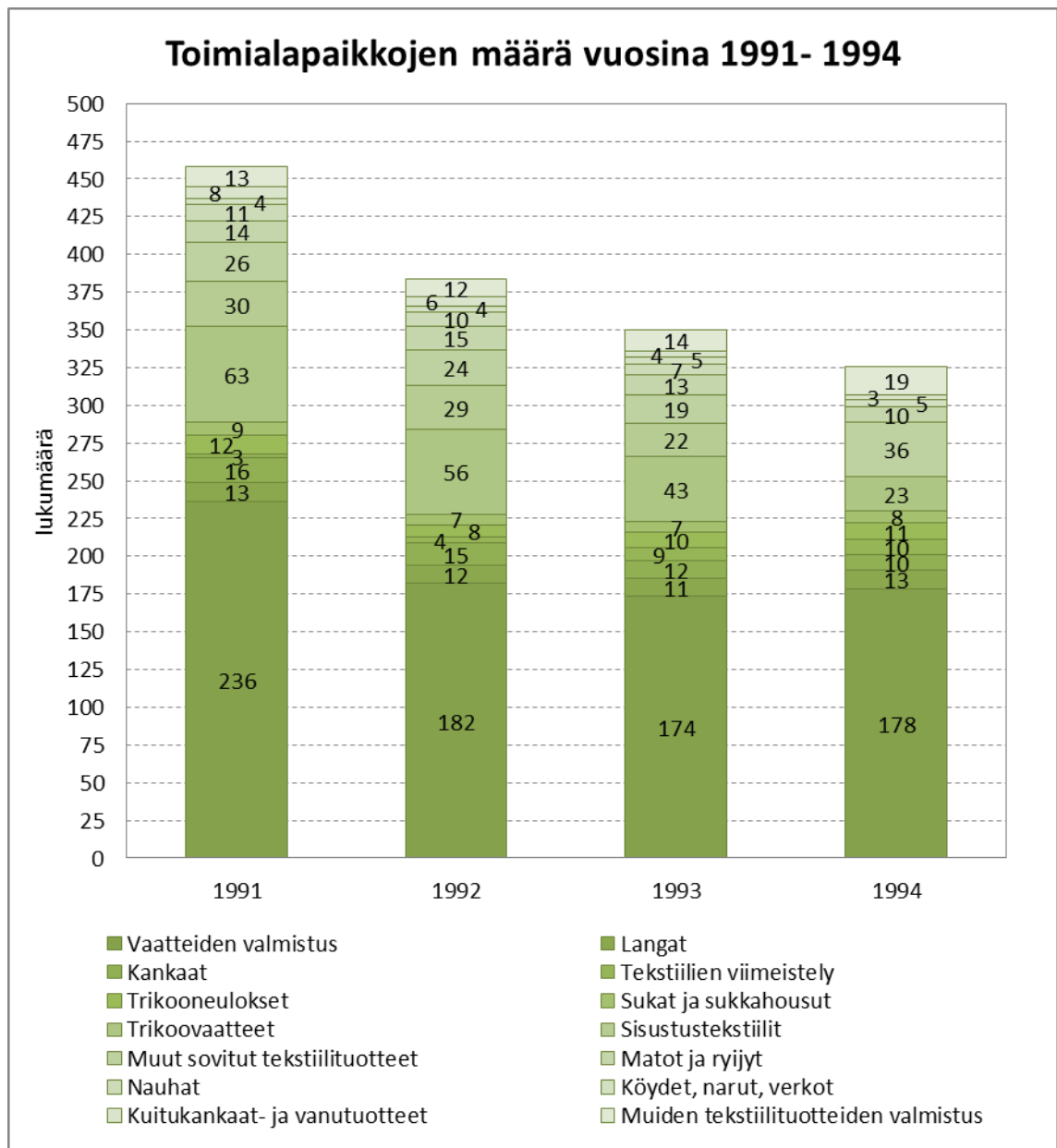
Etsin tietoja Suomen tekstiiliteollisuuden toimialoista, sillä halusin löytää suuria ja erilaisia tekstiilialan toimialoja ja nähdä niiden vaihteluita vuosien varrella. Löysin niiden määriä vuodesta 1988 lähtien. Koska vuosina 1995, 2002 ja 2008 on tapahtunut tilastointimuutos, olen tehnyt näiltä ajoilta oman kuvion. Tarkat tiedot kuvioihin löytyvät liitteistä 1, 2 ja 3. Näiden tietojen pohjalta tein kuviot 5, 6, 7 ja 8.

KUVIO 5. Toimialapaikkojen määrä vuosina 1998–1993

Kuviossa 5 nähdään vuosien 1988–1993 hyvin suppeasti luokiteltujen toimialapaikkojen määrät. Kuviossa on huomioitava se, että lähteissä luokiteltiin lankojen ja kankaiden valmistus, neulosten ja neuletuotteiden valmistus ja muiden tekstiilien valmistus tekstiilien kokonaistoimialalukumääräksi. Kuviossa voidaan siis tarkastella kyseisen luokituksen mukaan tekstiilien ja vaatteiden valmistuksien toimialapaikkojen määriä ja verrata niitä keskenään. Vuonna 1988 tekstiilien valmistus oli pienempi toimiala kuin vaatteiden valmistus. Tilanne muuttuu hitaasti vuosien edetessä etenkin vaatteiden valmistuksen toimialapaikkojen jyrkän laskun myötä. Tekstiilien valmistusten toimialapaikat ovat myös laskeneet vuoteen 1993 saakka, mutta paljon vähemmän verrattuna vaatteiden valmistuksen toimialapaikkoihin nähden. Tämän takia tekstiilien toimialapaikkojen määrä on suurempi vuonna 1992. Vaatteiden valmistuksen toimialapaikkojen määrä on vuonna 1993 jopa alle puolet vuoden 1988 määrästä.

Kuviossa tekstiilien valmistuksen toimialapaikoista muiden tekstiilien valmistuksen osuus on muita suurempi. Kokonaisuudessaan tekstiilien ja vaatteiden valmistuksen toimialapaikat ovat laskeneet vuodesta 1988 vuoteen 1993 mennessä lähes 40 prosenttia.

KUVIO 6. Toimialapaikkojen määrä vuosina 1991-1994

Kuviossa 6 näkyy toimialapaikkojen määrä vuosina 1991-1994. Vaikka lähes samoja vuosia käytettiin jo kuviossa 5, tein tilastointimuutoksen takia tarkempaa tietoa antavan kuvion 6. Huomioitavaa kuitenkin on, että vuonna 1994 ei ole saatavissa kaikista toimialapaikoista lukumääriä. Lisäksi tässä kuviossa tekstiilien kokonaistoimialapaikkamäärään luetaan kaikki muut paitsi vaatteiden valmistus.

Vuosien 1991-1994 aikana voidaan huomata kuvion suurimman tekijän eli vaatteiden valmistuksen laskeneen 58 yksikköä ja muutos on noin 24% vuoden 1991 lukumäärästä. Trikoovaatteiden toimialapaikat taas ovat laskeneet alle puoleen. Tekstiilien viimeistely on alussa noussut, mutta laskenut muiden tavoin sen jälkeen. Kokonaisuudessaan

toimialapaikkojen lukumäärät ovat pienentyneet vuodesta 1991 vuoteen 1994 saakka noin 35 prosenttia.

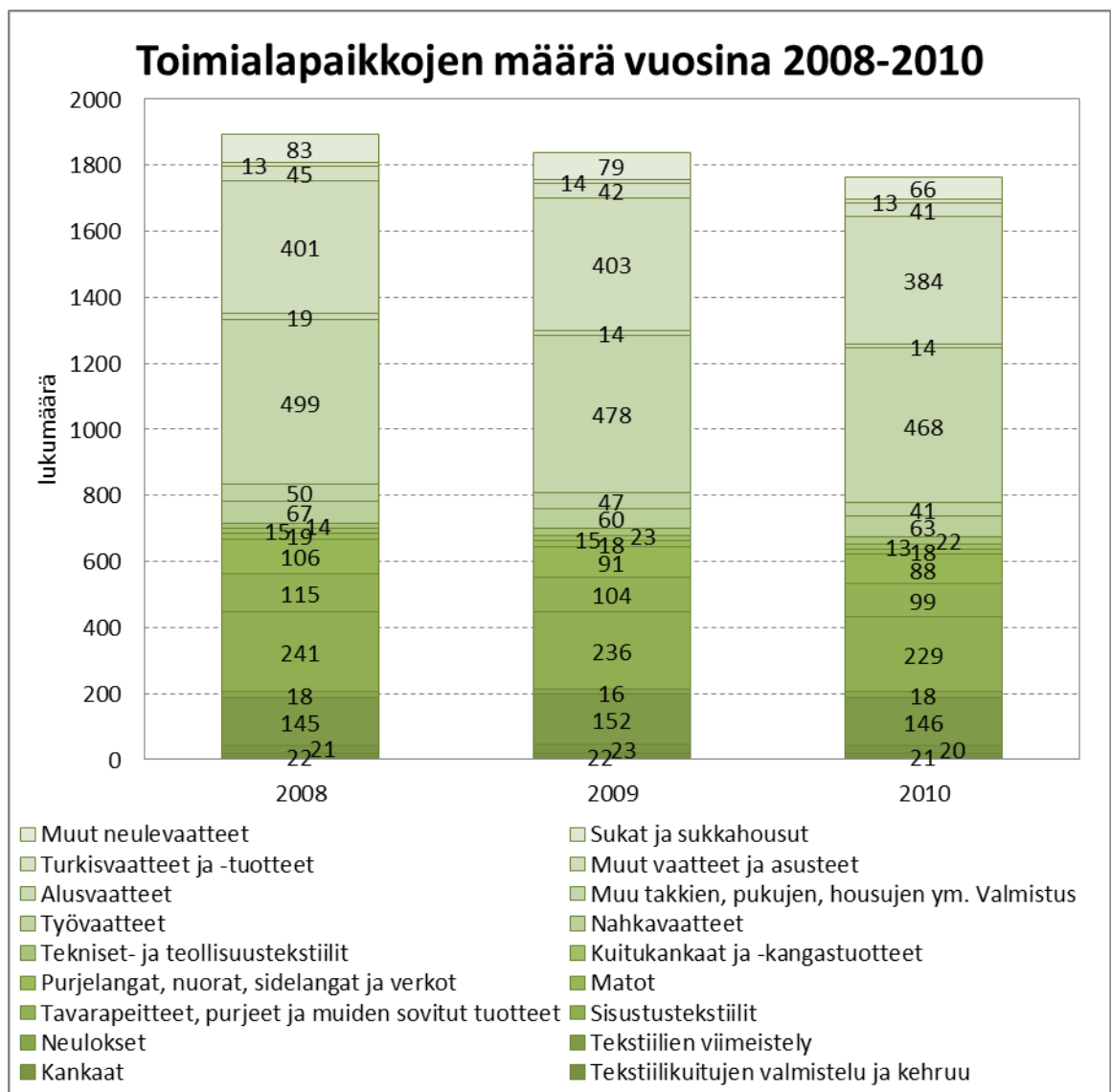

KUVIO 7. Toimialapaikkojen määrä vuosina 1995-2007

Kuviossa 7 voidaan huomata uuden toimialaluokituksen laajenevan ja siinä voidaan tarkastella vuosien 1995 ja 2007 välillä toimialapaikkojen muutoksia tarkemmin. Kuvion tarkkailussa pitää huomioida, että myös vuonna 2002 on tapahtunut uusi tilastointimuutos, jolloin toimialapaikkojen sisältöön on tullut pieniä muutoksia. Sisällytin uudet tilastointimuutoksen sisältävät vuodet kuitenkin samaan kuvioon, sillä mielestäni muutos ei ollut niin huomattava ja sen takia mielestäni hyvin vertailukelpoinen kuvion aikaisempiin vuosiin.

Kuviossa voidaan huomata vuoden 1998 olleen toimialapaikkojen kärkevuosi. Sitä ennen toimialapaikat ovat kasvaneet tasaisesti. Vuoden 1998 jälkeen alkavat toimialapaikkojen määrät vähentyä. Toimialapaikkojen lukumäärä laskee vuonna 2003 alle vuoden 1995 toimialapaikkojen lukumäärän. Vuonna 2005 ja sen jälkeen näyttäisi lasku tasaantuvan.

Toimialapaikoista voidaan huomata se, että vaatteiden valmistus laskee enemmän kuin tekstiilien valmistus. Lisäksi neuletuotteiden valmistus on laskenut lähes puoleen ja matot ja ryijyt ovat myös kokeneet suuren pudotuksen. Ainoa positiivinen poikkeus näyttäisi olevan sisustustekstiilien valmistus, joka taas on kasvanut vuoteen 2007 mennessä pienistä laskuista huolimatta kiitettävästi. Muut toimialat ovat pysyneet lähes samoina vuoteen 2007 mennessä tai kokeneet pientä laskua.

KUVIO 8. Toimialojen määrä vuosina 2008-2010

Kuviossa 8 voidaan nähdä uusimmat toimialamuutokset vuosina 2008-2010. Kokonaisuudessaan voidaan huomata tekstiilien ja vaatteiden valmistuksen laskevan vuoteen 2010 mennessä. Kuvioista nähdään, että sisustustekstiilit ovat suurin toimiala. Toimialapaikoista voidaan huomata kolmen vuoden ajan pientä laskua tai lähes saman arvoisia tuloksia. Ainoastaan tekniset- ja teollisuustekstiilit -toimialat ovat kasvaneet.

4.4.1 Pohdintoja toimialojen määristä

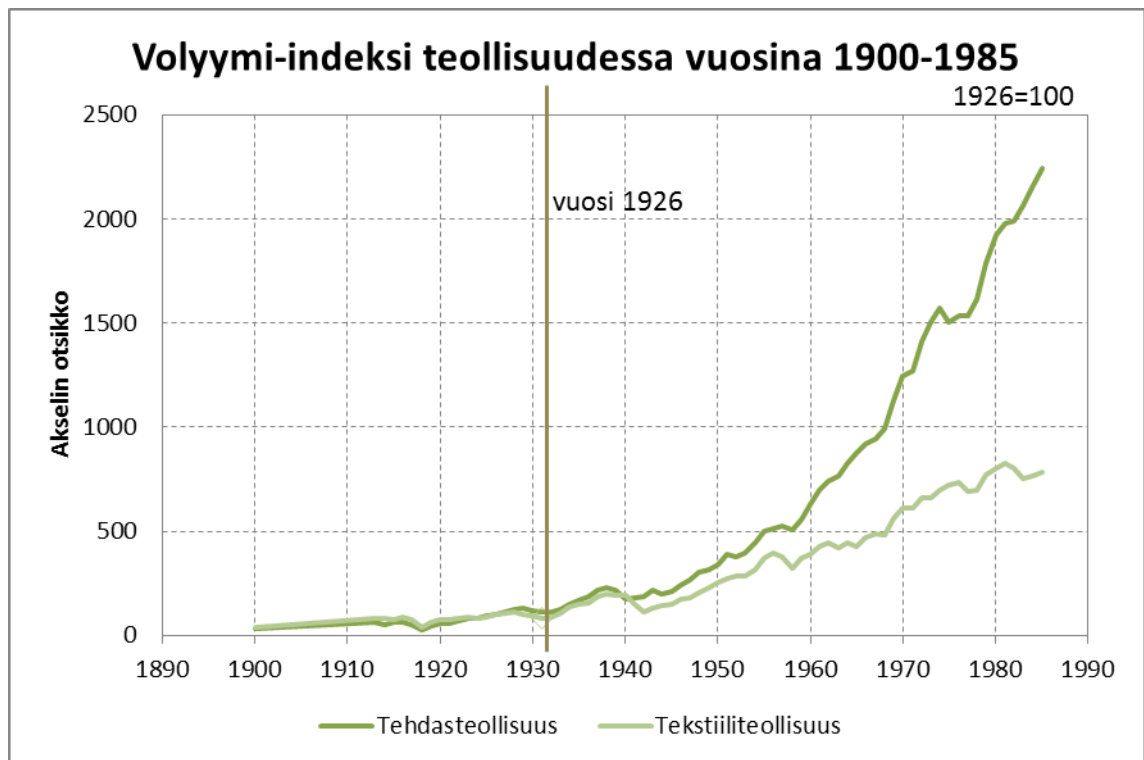
Koska vuosien aikana on tapahtunut paljon tilastointimuutoksia, vaikuttavat ne suuresti kuvioiden arviointiin toisiinsa nähden. Lisäksi etenkin vanhempia tietoja (kuvio 5 ja 6) on syytä katsoa kriittisin silmin, sillä toimialoista on saattanut puuttua tekstiiliteollisuuden toimialapaikkoja ja täten kuvio ei anna tarkkaa tietoa.

Toimialakuvioista 5, 6, 7 ja 8 on nähtävissä samanlaisia vaihteluita kuin kuvioista 1 ja 2, jotka kuvaavat tehdasteollisuuden ja tekstiili- ja vaatetusteollisuuden toimialapaikkojen kokonaislukumääriä. Kuvoista 5 ja 6 on huomattavissa tilastointimuutoksista huolimatta vaatetustoimialapaikkojen nopea lasku. Vaatetustoimialapaikat ovat todennäköisesti laskeneet tuontitavara kilpailun ja tuotannon ulkomaille siirtämisen takia. Lisäksi laman ajan vaikutus näkyy. Vuoden 1995 jälkeen tilanne alkaa parantua ja toimialapaikkojen määrä alkaa kasvaa kohentuneen yhteiskunnallisen tilanteen takia. Nousua on aina vuoteen 1998 saakka, jonka jälkeen toimialapaikkojen määrä yleisesti tehdasteollisuudessa on ollut laskemaan päin. Toimialapaikkojen määrä laskee aina vuoteen 2010 saakka.

4.5 Volyymi-indeksit

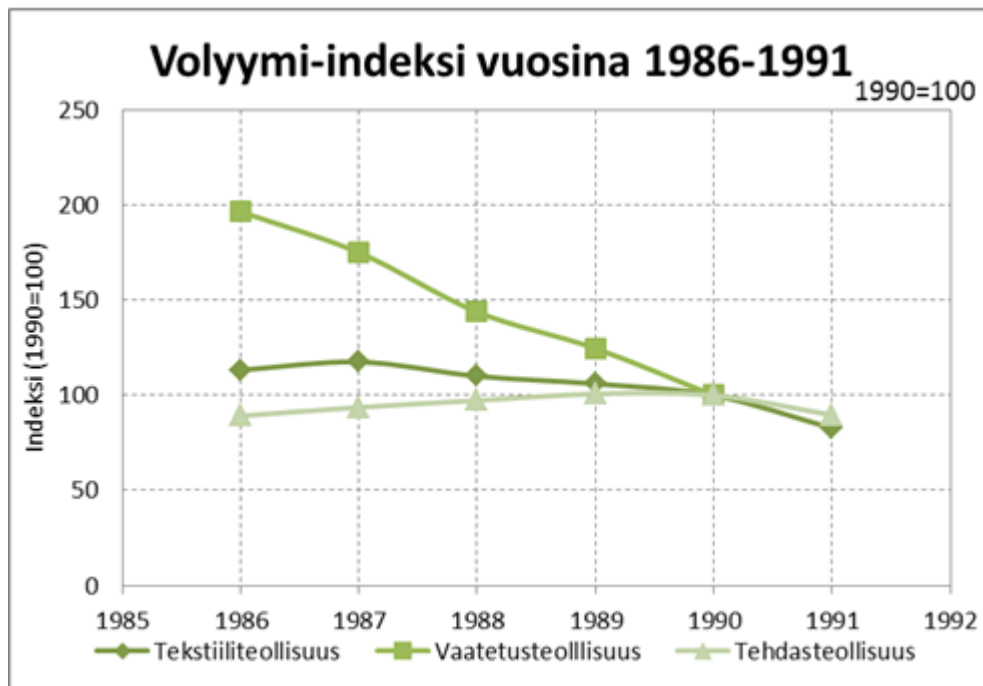
4.5.1 Suomen teollisuudessa

Tarkkailin Suomen tekstiiliteollisuuden volyyymi-indeksejä ja löysin tietoja jopa 1900-luvulta alkaen. Suomen volyyymi-indeksit löytyvät liitteestä 4 ja 10. Tietojen pohjalta tein kuviot 9, 10, 11 ja 12.

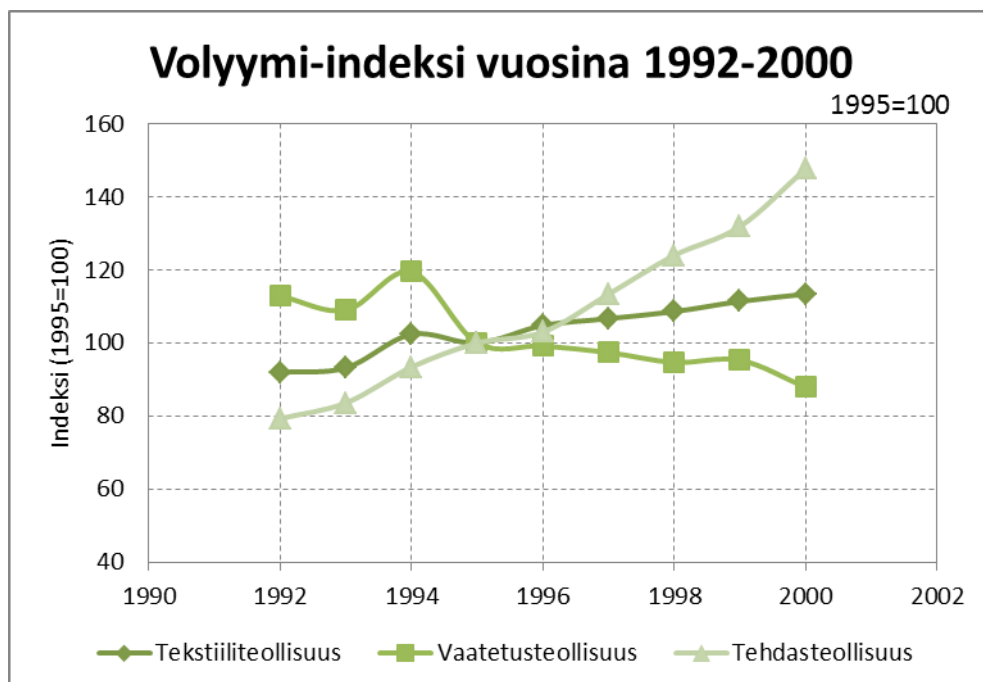
KUVIO 9. Volyymi-indeksi teollisuudessa vuosina 1900-1985

Kuviossa 9 voidaan tarkastella volyyymi-indeksin kehittymistä vuosina 1900-1985 Suomen tehdasteollisuudessa sekä tekstiiliteollisuudessa. Vertailuvuodeksi on valittu vuosi 1926. Kuvioista voidaan huomata, että alussa tekstiiliteollisuus on ollut hieman suurempi volyyymi-indeksiltään. Kuitenkin hieman ennen verrattavaa vuotta 1926 tehdasteollisuuden volyyymi-indeksi on suurempi kuin tekstiiliteollisuuden. Kuitenkin arvot ovat hyvin lähellä toisiaan. Suurempi muutos tapahtuukin vuoden 1940 jälkeen, jolloin tehdasteollisuuden volyyymi-indeksi lähtee jyrkkään nousuun. Tekstiili- ja vaatetusteollisuuden volyyymi-indeksi kasvaa myös, mutta ei yhtä voimakkaasti kuin tehdasteollisuuden. Vuoteen 1985 mennessä tekstiiliteollisuuden volyyymi-indeksin ero Suomen tehdasteollisuuden volyyymi-indeksiin on noin 65%.

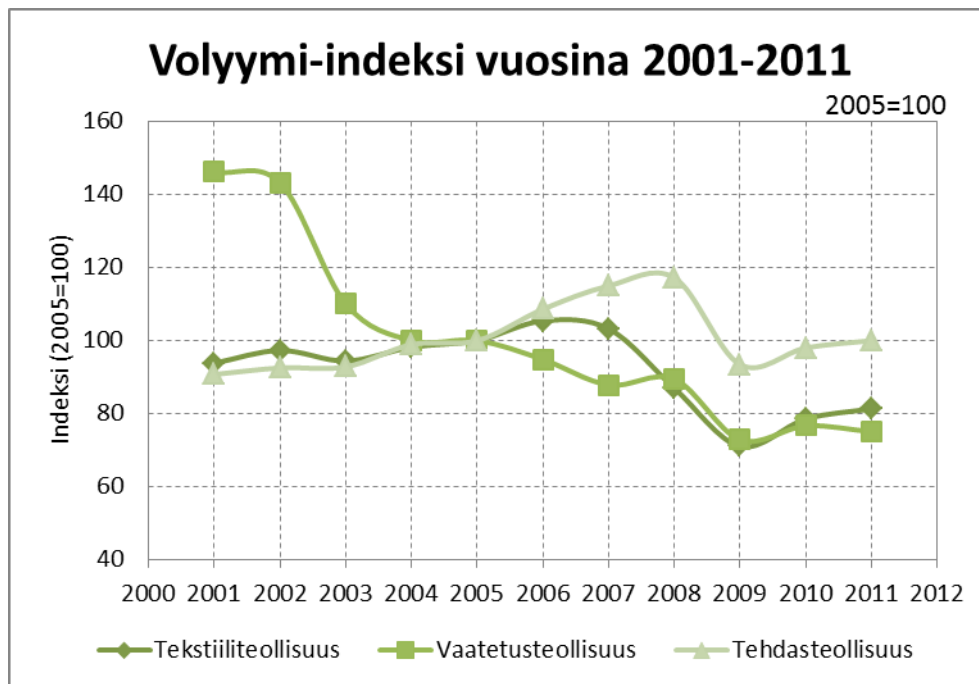
KUVIO 10. Volyymi-indeksi vuosina 1986-1991

Kuviossa 10 voidaan tarkastella tekstiili- ja vaatetusteollisuutta erillään vuosien 1986-1991 välillä. Kuviossa nähdään myös tehdasteollisuuden volyymin kehitys. Vertailuvuosi on 1990. Kuvioista voidaan huomata vaatetusteollisuuden romahtavan huimasti huipultaan. Tekstiiliteollisuus laskee vuoteen 1991 mennessä hitaasti koko ajan. Tehdasteollisuus taas kasvaa vuoteen 1990 mennessä hitaasti, mutta laskee vuonna 1991.

KUVIO 11. Volyymi-indeksi vuosina 1992-2000

Kuviossa 11 tarkasteluväli ovat vuodet 1992-2000. Vuosi 1995 on vertailuvuotena. Vaatetusteollisuus näyttää laskevan edelleen vuoteen 2000 mennessä, ainoana poikkeuksena on vuosi 1994. Sekä tekstiiliteollisuus että tehdasteollisuus kasvavat molemmat vuoteen 2000 mennessä. Tehdasteollisuuden kasvu on kuitenkin paljon suurempi kuin tekstiiliteollisuuden. Vaatetusteollisuuden volyyymi-indeksi laskee alun suuremmasta arvosta huolimatta kaikkein pienimmäksi.

KUVIO 12. Volyymi-indeksi vuosina 2001-2011

Kuviossa 12 tarkasteluväli on 2001-2011 ja vertailuvuosi on 2005. Vaatetusteollisuus laskee aluksi romahdusmaisesti ja jatkaa sen jälkeen hitaasti laskuaan. Tekstiiliteollisuus taas nousee hitaasti vuoteen 2006 mennessä, jonka jälkeen se laskee romahdusmaisesti. Tehdasteollisuus kasvaa kiitettävästi vuoteen 2008 saakka, mutta laskee sen jälkeen ja se myös romahtaa. Voidaan siis huomata vuoden 2009 olevan kaikille pohjalukema, josta aletaan hieman nousta taas ylöspäin.

4.5.2 Teollisuuden volyyymi-indeksit Euroopassa

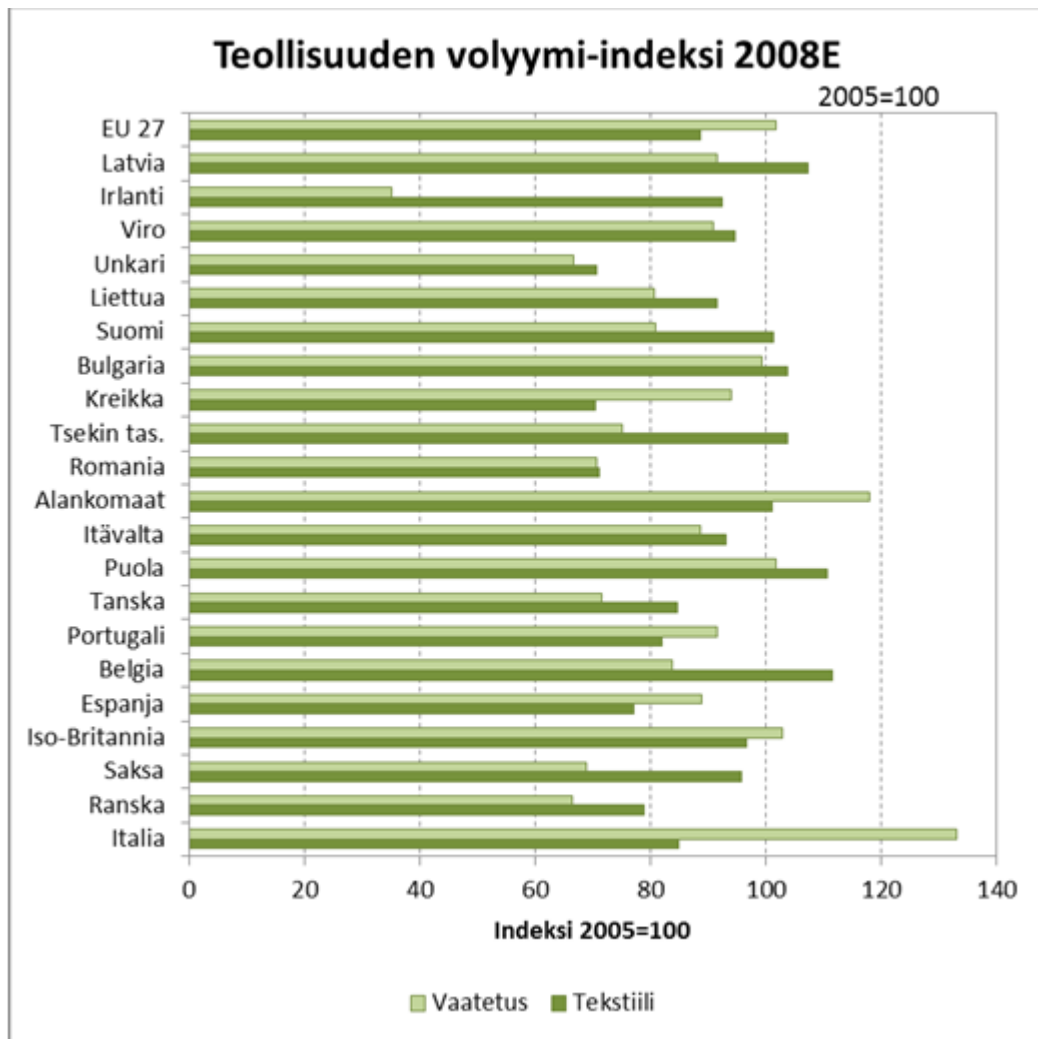
Vertailin Suomen tekstiili- ja vaatetusteollisuuden volyyymi-indeksiä muihin Euroopan maihin. Kokosin taulukkoon 3 Euroopan tekstiili- ja vaatetusteollisuuden volyyymi-

indeksit vuodelta 2011 (ennuste), jolloin vertailuvuosi oli 2005, sekä vuodelta 2008 (ennuste), jolloin vertailuvuotena toimi myös vuosi 2005.

TAULUKKO 3. Teollisuuden volyymi-indeksi (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 2008, 2011)

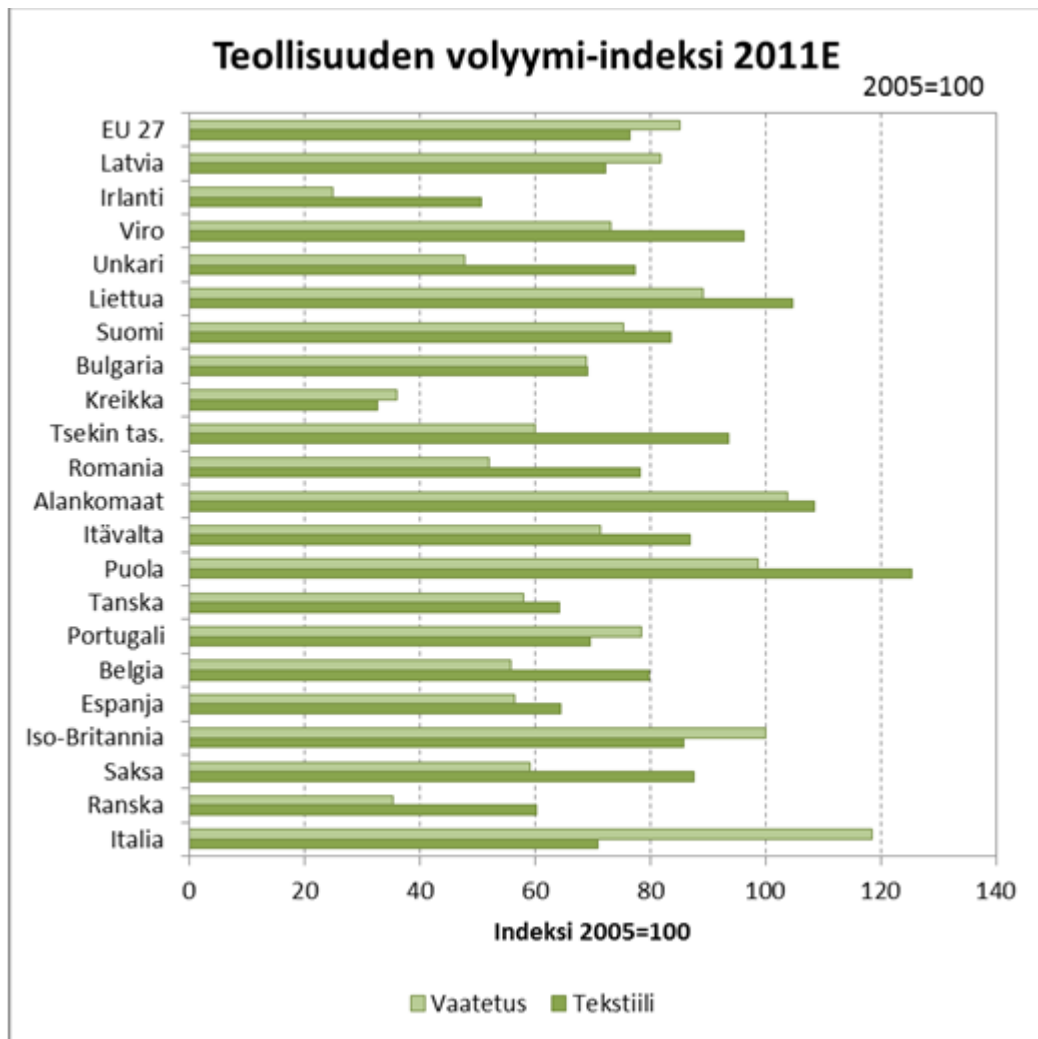
Teollisuuden volyymi-indeksi				
	2011E		2008E	
Maat	Tekstiili	Vaatetus	Tekstiili	Vaatetus
Italia	70,9	118,4	84,9	133,1
Ranska	60,3	35,3	78,9	66,4
Saksa	87,5	59,2	95,7	68,8
Iso-Britannia	85,8	100	96,7	103
Espanja	64,5	56,5	77,2	89
Belgia	79,7	55,7	111,5	83,9
Portugali	69,6	78,5	82	91,6
Tanska	64,2	57,9	84,6	71,6
Puola	125,4	98,7	110,6	101,8
Itävalta	86,8	71,4	93,2	88,7
Alankomaat	108,5	103,7	101,2	118,1
Romania	78,3	52,1	71,1	70,7
Tsekin tas.	93,6	59,9	103,9	75,2
Kreikka	32,6	36,1	70,4	94
Bulgaria*	69,1	68,9	103,7	99,4
Suomi	83,6	75,3	101,3	80,9
Liettua	104,8	89,1	91,5	80,6
Unkari	77,3	47,7	70,6	66,6
Viro	96,3	73,2	94,8	90,8
Irlanti	50,6	24,8	92,4	35,1
Latvia	72,2	81,7	107,3	91,6
EU 27	76,5	85,1	88,7	101,7
Indeksivuosi	2005=100			
*tilastointimuutos väritetyllä alueella				

Tietojen pohjalta tein kuviot 13 ja 14.

KUVIO 13. Teollisuuden volyymi-indeksi 2008E

Kuviossa 13 voidaan verrata vuoden 2008 ennusteen volyymi-indeksi arvoja eri Euroopan maiden välillä ja Euroopan keskiarvoon (EU 27). Kuvioista voidaan huomata, että suurimmat volyymi-indeksi-arvot vaatetusteollisuudesta ovat Italiasta, Alankomaista ja Iso-Britanniasta. Suurimmat volyymi-indeksi-arvot taas tekstiiliteollisuudesta löytyvät Belgiasta, Espanjasta ja Latviasta. Suomi sijoittuu kuviossa kokonaisuudessaan hieman alle Euroopan keskiarvon. Kuvion alhaisimmat arvot löytyvät Irlannista, Unkarista ja Romaniasta.

KUVIO 14. Teollisuuden volyymi-indeksi 2011E

Kuviossa 14 on ennuste vuoden 2011 volyymi-indeksin arvoista eri Euroopan maista. Lisäksi kuviosta voidaan Euroopan maiden lisäksi verrata arvoja Euroopan keskiarvolukemaan (EU 27). Kuviossa voidaan huomata, että suurimmat volyymi-indeksit tekstiiliteollisuudesta löytyvät Puolasta, Alankomaista ja Virossa. Suurimmat lukemat taas vaatusteollisuudesta löytyvät Italiasta, Alankomaista ja Iso-Britanniasta. Suomi kokonaisuudessaan sijoittuu kuviossa aika lähelle Euroopan keskiarvoa. Euroopan keskiarvosta poiketen Suomella on enemmän tekstiiliteollisuudessa volyymia ja taas vähemmän volyymia vaatusteollisuudessa. Vähiten volyymia on Irlannissa, Kreikassa ja Ranskassa.

4.5.3 Pohdintoja volyyymi-indekseistä

Kuviosta 9 voidaan huomata, miten suuri merkitys tekstiiliteollisuudella on ollut historiassa. Tekstiiliteollisuus olikin yksi suurimpia toimialoja 1900-luvun alkupuolella (ks. 2.1.1) ja sen takia suuri yhteiskunnan kohottaja. Lisäksi kuvio 9 kuvastaa hyvin sitä, miten paljon tehdasteollisuuteen ja tekstiiliteollisuuteen on vaikuttanut ajan kehitys. Teollisuuden volyyymi on noussut uusien työtapamenetelmien, toimintatapojen, tehokkaampien koneiden ja muun teknologian sekä uusien keksintöjen myötä. Yksi syy tehdasteollisuuden volyyymi-indeksiarvojen kasvuun on se, että Suomeen syntyi monia muita hyvin kannattavia toimialoja esimerkiksi paperiteollisuus. Vaikka tekstiiliteollisuus ei kohonnut volyymissaan yhtä korkealle kuin tehdasteollisuus, on sekin nostanut volyyymia vuosien varrella paljon. Lisäksi kuvion viivoissa on huomattavissa samoina vuosina samankaltaista laskua sekä nousua, joka viittaisi kyseisten vuosien aikana tapahtuneisiin yhteiskunnallisiin muutoksiin.

Kuviossa 10 nähdään taas laman vaikutus. Etenkin vaatetusteollisuus koki kovia. Lisäksi vaatetusteollisuutta koetteli ankara kilpailu halpojen tuontivaatetusta vastaan ja tämän takia tuotantoa siirrettiin halpamaihin. Vaikka tehdasteollisuuden volyyymi kasvoi vuoteen 1990 asti, on sen jälkeen huomattavissa siinäkin laskua. Todennäköisesti myös lamalla oli tähän vaikutusta.

Kuviossa 11 nähdään jo elpymisen merkkejä laman jälkeen. Tehdasteollisuus lähtee volyymissaan uuteen kiitettävään nousuun, samoin tekstiiliteollisuus alkoi elpyä. Ainoastaan vaatetusteollisuudella oli vielä volyymissaan ongelmia. Syynä voi olla vaatetusteollisuuden edelleen jatkuva laskukausi, kun tuontivaatteet edelleen valtasivat markkinoita. Suomen vaatetusteollisuus ei vain yksinkertaisesti pärjännyt halpamuotivaatetuksessa halpamaita vastaan. Suomen tuotannosta halpavaatteet lähtivät, kun taas laadukkaat ja erikoistuneet vaatetukset jäivät.

Kuviossa 12 nähdään jo viimeistään vaatetusteollisuuden romahtaminen. Siinä missä tekstiiliteollisuus ja tehdasteollisuus nostavat volyyymiaan huolimatta siitä, että niiden toimialapaikkojen lukumäärät laskevat kyseisinä aikoina (kuvio 1), ovat todennäköisesti kehitys, erikoistuminen ja työpanostus tuottaneet tulosta. Vuonna 2009 on nähtävissä muihinkin vaikuttanut Yhdysvaltojen aiheuttama talouskriisi.

Kuvioista 13 ja 14 voidaan nähdä Suomen volyyymi-indeksin kohentuneen tekstiilialoilla. Suomi on ollut kumpanakin vuotena tekstiilialoilla volyymiltaan Euroopan keskiarvoa parempi. Vaatetusalat taas ovat alle Euroopan keskiarvon. Vaatetuksen volyyymi on noussut, mutta ei yhtä paljon kuin tekstiilin. Lisäksi verrattuna Euroopan keskiarvoon vuonna 2008 (ennuste), on vaatteiden volyymien ero suurempi kuin mitä se on ennen ollut. Suomella olisi siis enemmän petrattavaa vaatetuksen tuotannon volyymissa.

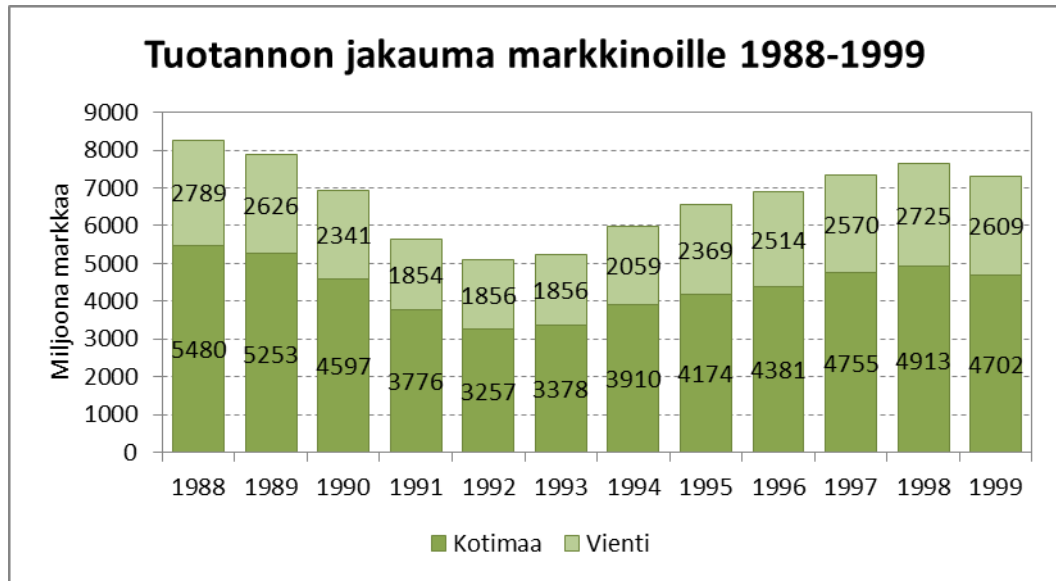
4.6 Tuotannon jakauma markkinoille

Halusin tutkia, miten Suomen tekstiiliteollisuuden tuotanto on jakautunut kotimaahan sekä vientiin. Sain kerättyä tietoja vuosilta 1988–2005, jonka jälkeen en löytänyt uudempiä tietoja mistään. Kokosin tiedot taulukkoon 4.

TAULUKKO 4. Tuotannon jakauma (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 1990-2005)

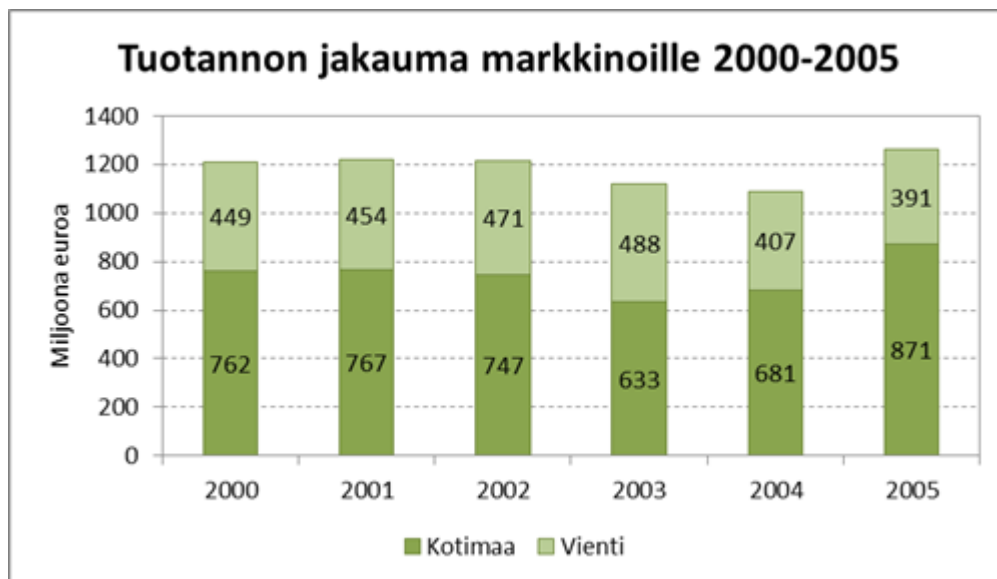
Tuotannon jakauma			
	Kotimaa	Vienti	
1988	5480	2789	Miljoona markkaa
1989	5253	2626	
1990	4597	2341	
1991	3776	1854	
1992	3257	1856	
1993	3378	1856	
1994	3910	2059	
1995	4174	2369	
1996	4381	2514	
1997	4755	2570	
1998	4913	2725	
1999	4702	2609	
2000	762	449	
2001	767	454	
2002	747	471	
2003	633	488	
2004	681	407	
2005	871	391	

Tein taulukon tiedoista kuvion 15 ja 16 valuutan mukaan.

KUVIO 15. Tuotannon jakauma markkinoille 1988–1999

Kuviossa 15 tarkasteluvälinä toimivat vuodet 1988–1999, jolloin valuuttana käytettiin vielä Suomen markkoja. Kokonaisuudessaan voidaan pylväistä nähdä se, että kotimaa ja vienti laskevat alussa vuoteen 1992 saakka kunnolla. Etenkin kotimaan tuotanto laski paljon. Vuoden 1992 jälkeen sekä kotimaan tuotannon että viennin osuus kasvavat ja kasvua jatkuu vuoteen 1998 saakka. Vuonna 1999 on huomattavissa pieni lasku. Tekstiili- ja vaatetusteollisuuden tuotanto jakaantuu suurimmaksi osaksi kotimaahan.

KUVIO 16. Tuotannon jakauma markkinoille 2000-2005

Kuviossa 16 tarkastellaan taas vuosia 2000-2005, jolloin maksuyksikkönä toimi euro. Verrattuna kuvioon 15 arvot ovat hieman enemmän pyöristettyjä. Vuodet 2000-2002 ovat kokonaisuudessaan tasaisia. Tämän jälkeen tapahtuu pientä laskua ja nousua on luvassa vuonna 2005. Kotimaa on edelleen suurin osuus tekstiiliteollisuuden tuotannosta.

4.6.1 Pohdintoja tuotannon jakaumasta

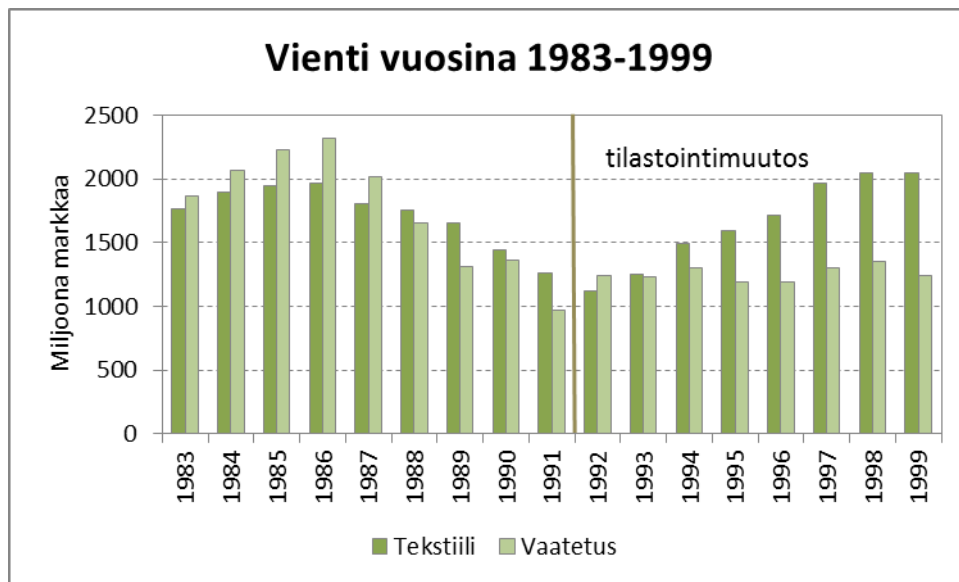
Tuotannon jakautumisessakin on huomattavissa laman aika kuviossa 15. Laman jälkeen tuotanto taas nousee, mutta huipulleen päästyään se ailahtelee hieman. Tuotanto jakaantuu joka vuosi enemmän kotimaahan. Kuviossa 16 näkyy taas tuotannon väheneminen. Toimialapaikkojen määrällä on todennäköisesti kuvioihin 15 ja 16 suuresti vaikutusta.

4.7 Vienti ja tuonti

Halusin tarkastella vientiä ja tuontia. Halusin nähdä, miten paljon tuontitavaroita tulee verrattuna vientituotteisiin. Ensiksi tarkkailen vientiä ja tuontia tekstiilien ja vaatetuksen osilta, josta voidaan tarkkailla kokonaisvientimäärää. Tämän jälkeen käsittelen vientiä ja tuontia tuotteiden mukaan. Näissä kuvioissa ei voida tarkastella viennin ja tuonnin kokonaismääriä, mutta voidaan päästä lähelle tuotteiden osuutta siihen.

4.7.1 Vienti

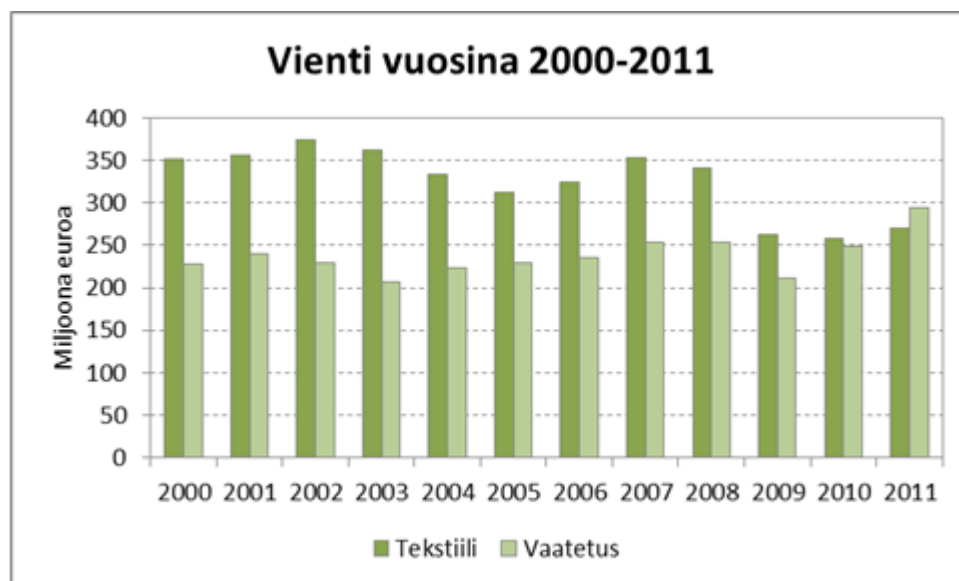
Löysin tietoja tekstiili- ja vaatetusteollisuuden viennistä vuosien 1983 ja 2011 välillä. Tiedot löytyvät liitteestä 5. Näiden pohjalta tein kuviot 17 ja 18, jossa kummassakin on käytössä eri valuutta.

KUVIO 17. Vienti vuosina 1983-1999

Kuviossa 17 täytyy huomioida vuonna 1992 tapahtuva tilastointimuutos. Tekstiilien ja vaatetuksen vienti nousee vuodesta 1983 vuoteen 1986, jonka jälkeen se alkaa laskea. Etenkin vaatetuksen vienti kasvoi näinä aikoina huomattavasti. Tosin laskun aikana vaatetuksen vienti laskee alemmaksi kuin tekstiilien vienti.

Tilastointimuutoksen jälkeen vuonna 1992 vaatetuksen vienti näyttäisi olevan suurempi kuin tekstiilien vienti. Tekstiilien vienti alkaa kuitenkin kasvaa vauhdikkaasti, kun taas vaatetuksen vienti nousee ja laskee jojomaisesti vuosien varrella. Vuonna 1999 tekstiilien vienti on paljon suurempi kuin vaatetuksen vienti.

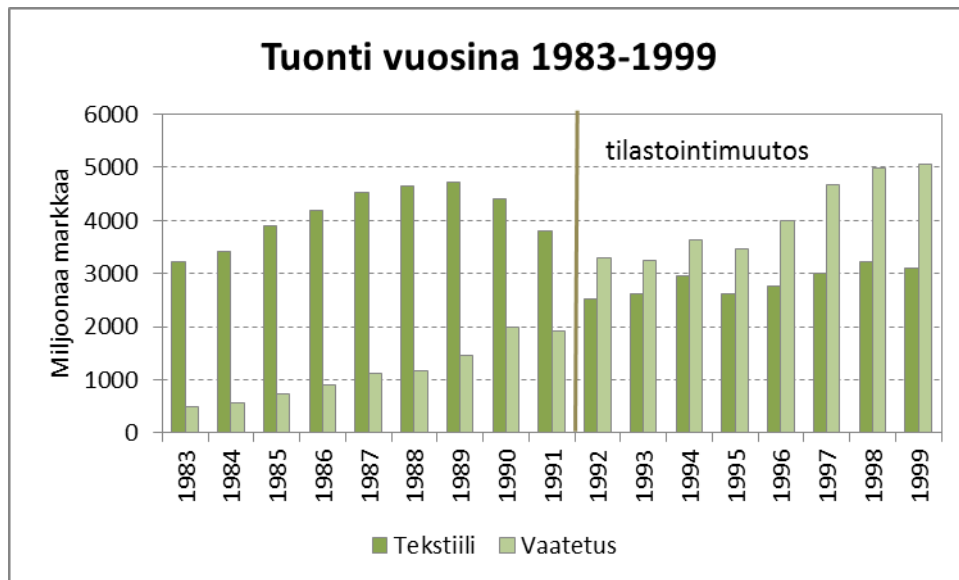

KUVIO 18. Vienti vuosina 2000-2011

Kuviossa 18 valuuttana toimii euro ja tarkasteluvälinä toimivat vuodet 2000-2011. Tekstiilien vienti on vuoteen mennessä 2010 suurempi kuin vaatetuksen, mutta vuonna 2011 vaatetus on taas suurempi kuin tekstiilit. Sekä tekstiilien viennissä että vaatetuksen viennissä on huomattavissa vuosien varrella jojomaista vaihtelua arvoissa. Erityisesti tulokset alentuvat vuonna 2009.

4.7.2 Tuonti

Vastaavasti löysin tilastotietoja tuonnista vuosilta 1983-2011. Tiedot löytyvät liitteestä 5. Näiden tietojen pohjalta tein kuviot 19 ja 20.

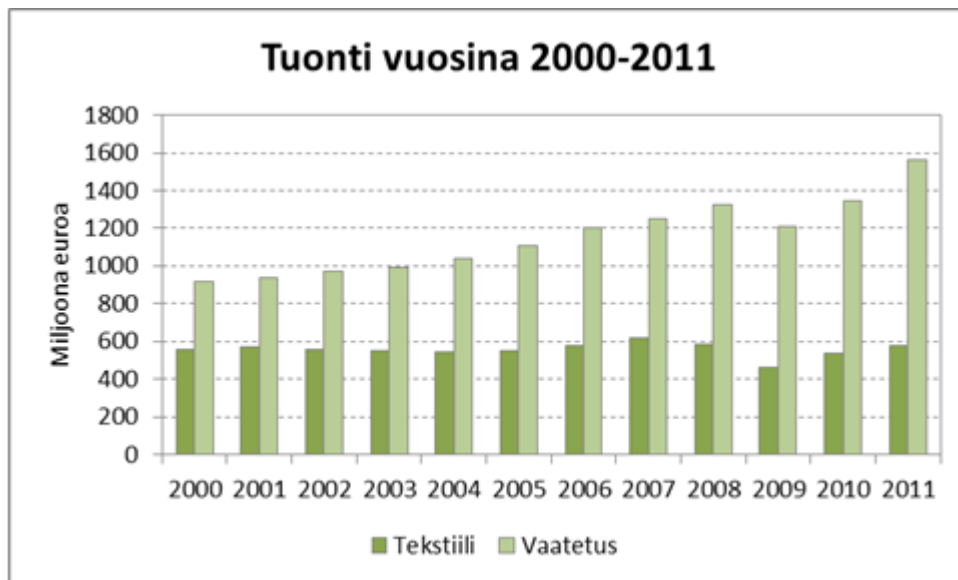

KUVIO 19. Tuonti vuosina 1983-1999

Kuviossa 19 tarkastellaan tuonnin määriä vuosien 1983 ja 1999 välillä. Lisäksi kuviosta on huomioitava vuonna 1992 tapahtuva tilastointimuutos. Muutos saattaa olla huomattava, sillä silloin vaatetusteollisuuden arvo nousee huomattavasti, kun taas tekstiilien arvo vähenee. Tämän takia tarkastelen kuviota 19 kriittisesti.

Kuviosta 19 voidaan huomata ennen vuotta 1992 se, että tekstiilien osuus tuonnissa on todella huomattava. Sekä tekstiilien että vaatteiden määrä kasvaa alussa huomattavasti, mutta vuosina 1990 ja 1991 on huomattavissa niissä laskun merkkejä.

Vuoden 1992 jälkeen sekä tekstiileissä että vaatetuksessa on huomattavissa selvää nousua vuoteen 1999 saakka alun vaihteluista huolimatta. 1992 jälkeisen tilastointimuutoksen jälkeen näyttäisi siltä, että ero tekstiilien ja vaatetuksen välillä ei ole niin huomattava, kuin mitä se oli ennen vuotta 1992. Lisäksi vaatetuksen osuus on suurempi kuin tekstiilien. Vaatetuksen arvot kasvavat huomattavammin vuoteen 1999 mennessä kuin tekstiilin.

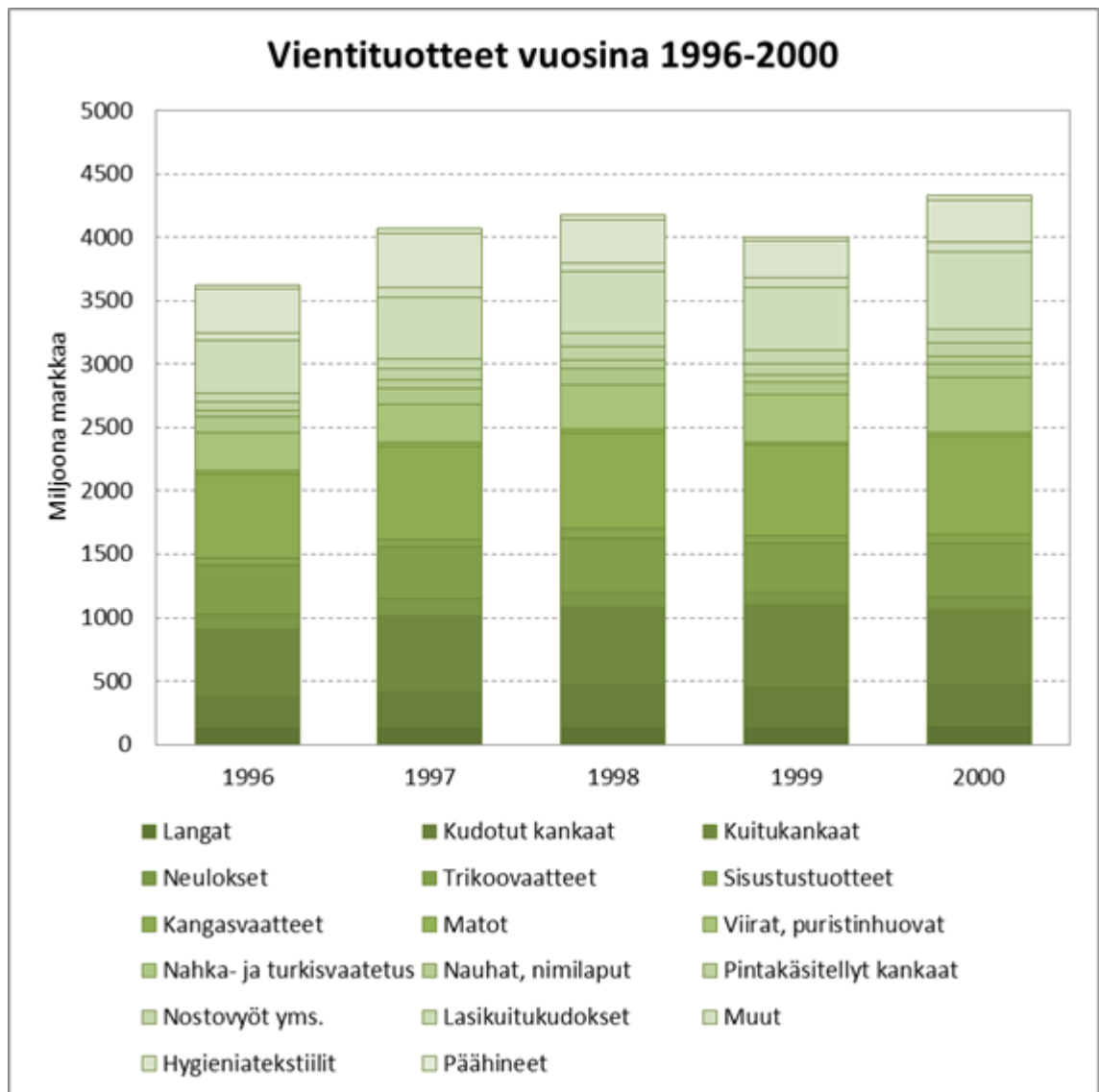

KUVIO 20. Tuonti vuosina 2000-2011

Kuviossa tarkasteluvälinä toimivat vuodet 2000-2011. Kuvioista voidaan nähdä, että vaatteita tuodaan Suomeen enemmän kuin tekstiilejä. Vaatteiden osuus on vuonna 2011 jopa lähes 2/3. Vaatteiden tuonti on kasvanut vuodelta 2000 lähtien hitaasti, vaikka vuonna 2009 on huomattavissa pieni lasku. Tekstiilien tuonti on pysynyt lähes samana, vaikka siltäkin on huomattavissa laskua vuonna 2009, jonka jälkeen se alkaa hiljalleen virotta.

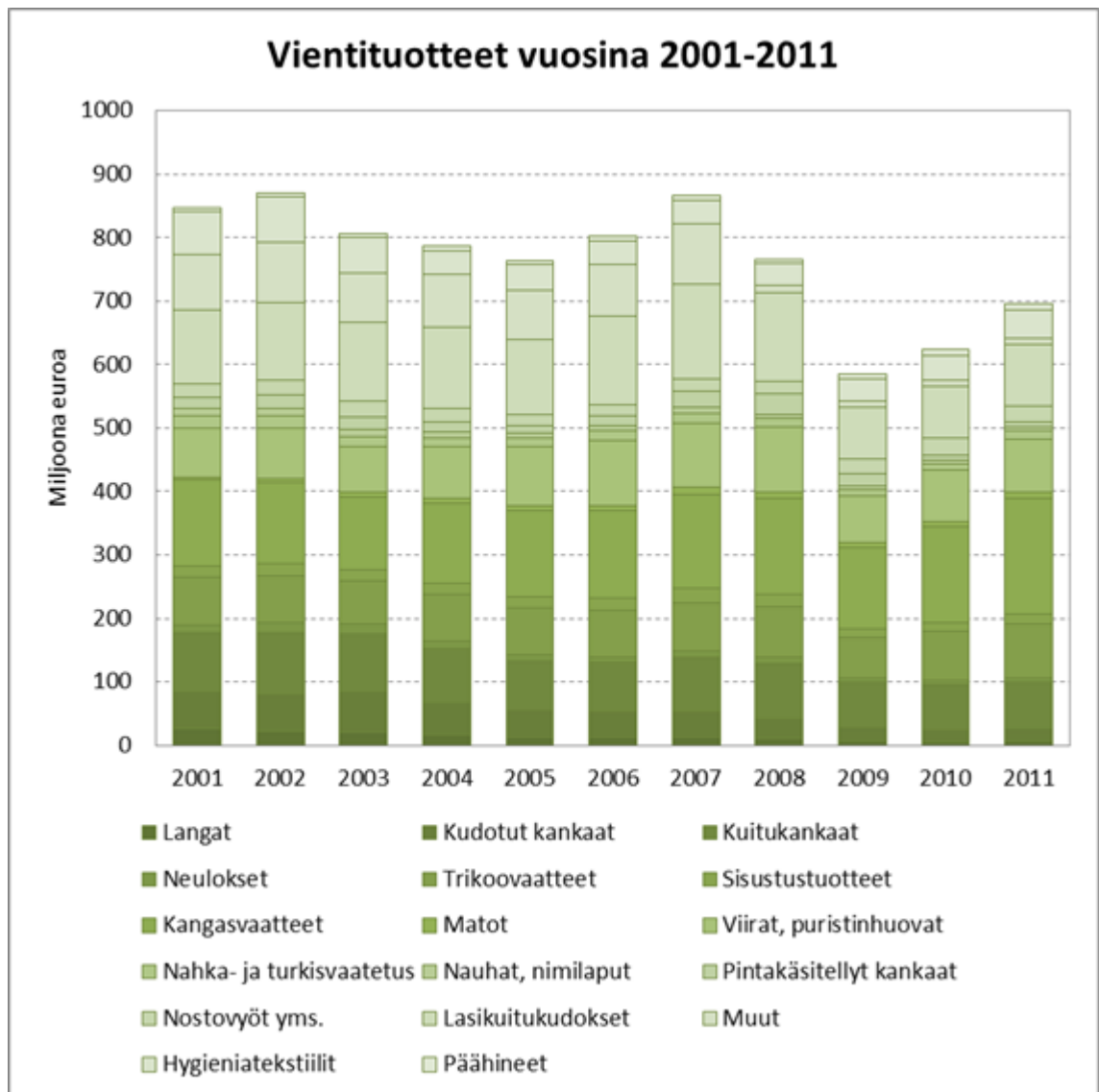
4.7.3 Vientituotteet

Halusin tarkastella vientiä myös tuotteittain. Tein vientituotteista kuviot 19 ja 20, joiden tiedot löytyvät liitteistä 6 ja 7. Vientituotteissa on tapahtunut todennäköisesti tilastointimuutoksia, jotka voivat vaikuttaa asian käsittelyssä. Kuvioissa ei ole numerointia, koska tuotteita oli niin monta ja tämän takia kuvoista olisi tullut liian sekavia. Arvostelut perustuvat suurimmaksi osaksi liitteiden tietoihin.

KUVIO 21. Vientituotteet vuosina 1996-2000

Kuviosta 21 voidaan tarkastella vientituotteita vuosilta 1996-2000, jolloin valuuttana toimi vielä markka. Kuviosta voidaan huomata suurimmat tuotteet suuruusjärjestyksessä: kangasvaatteet, kuitukankaat ja lasikuitutuotteet. Kaikilla näillä kolmella on alussa nousua, mutta pieni laskeutuma vuonna 1999, jonka jälkeen arvot alkavat jälleen nousta hitaasti. Monet vientituotteet nousevat vuoteen 1998 mennessä, jonka jälkeen vuonna 1999 tapahtuu pieni pudotus, mutta vuonna 2000 arvot taas nousevat. Pienimmät vientituotteet ovat matot, päähineet ja nauhat.

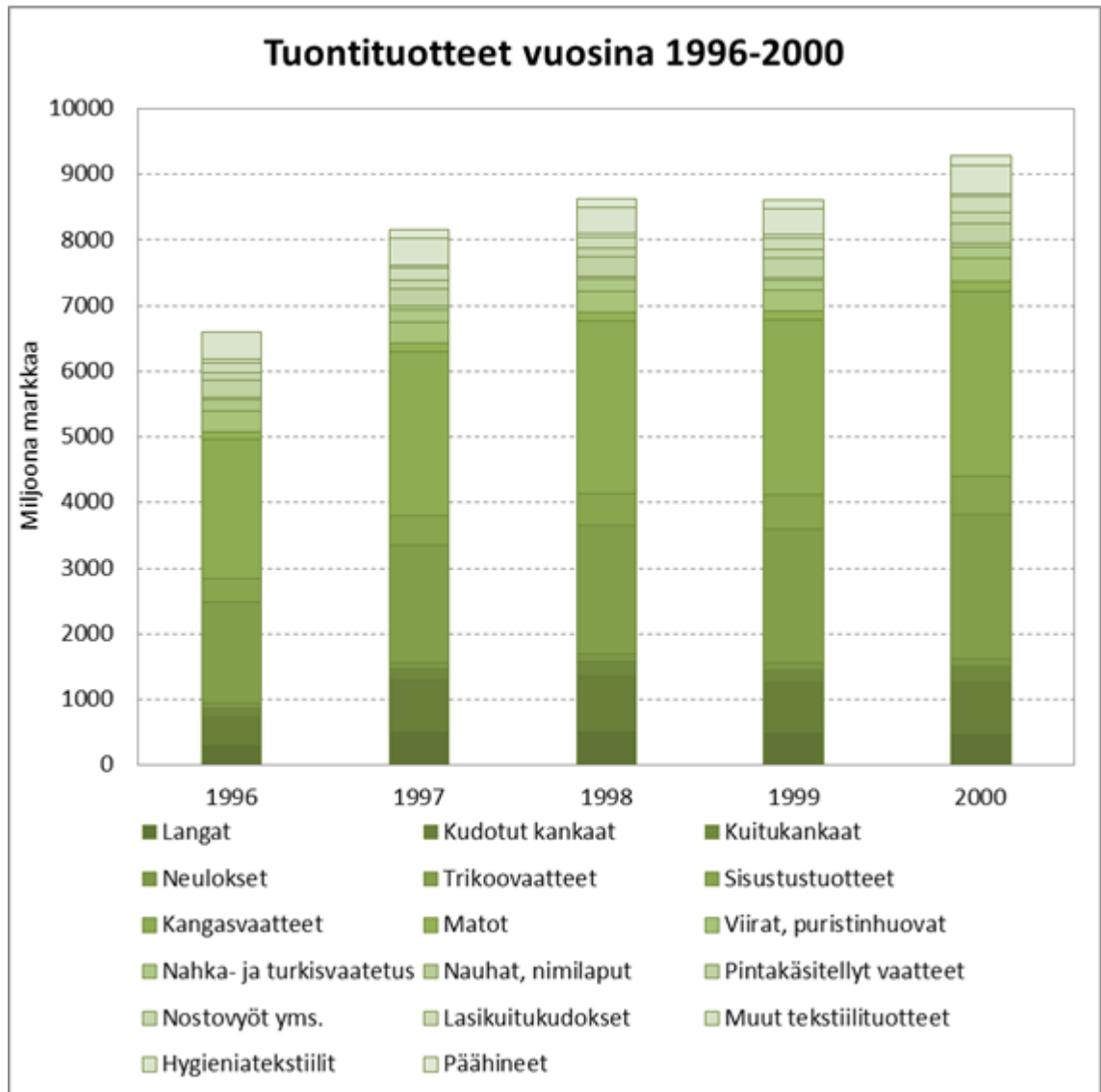

KUVIO 22. Vientituotteet vuosina 2001-2011

Kuviossa 22 voidaan tarkastella vientituotteita vuosien 2001 ja 2011 välillä, jolloin valuuttana toimi euro. Suurimmat tuotteet kyseisenä aikavälillä ovat suuruusjärjestyksessä kangasvaatteet, lasikuitukudokset ja viirat ja puristinhuovat. Pienimmät tuotteet olivat taas päähineet, matot ja nauhat. Tuotteissa on nähtävissä nousua vuoteen 2002 saakka, jonka jälkeen arvot laskevat vuoteen 2005 saakka. Tämän jälkeen tapahtuu taas nousua vuoteen 2007 saakka, jonka jälkeen vuonna 2008 arvot laskevat ja vuonna 2009 päästään jyrkkään pohjalukemaan. Tämän jälkeen tuotteiden määrä alkaa taas nousta hitaasti, mutta jäädyään paljon lähtötilannetta alemmaksi. Etenkin huomattavia pudotuksia on nähtävissä kuitukankailla (jotka ovat silti suurimpien joukossa), kudotuissa kankaissa, langoissa ja neuloksissa.

4.7.4 Tuontituotteet

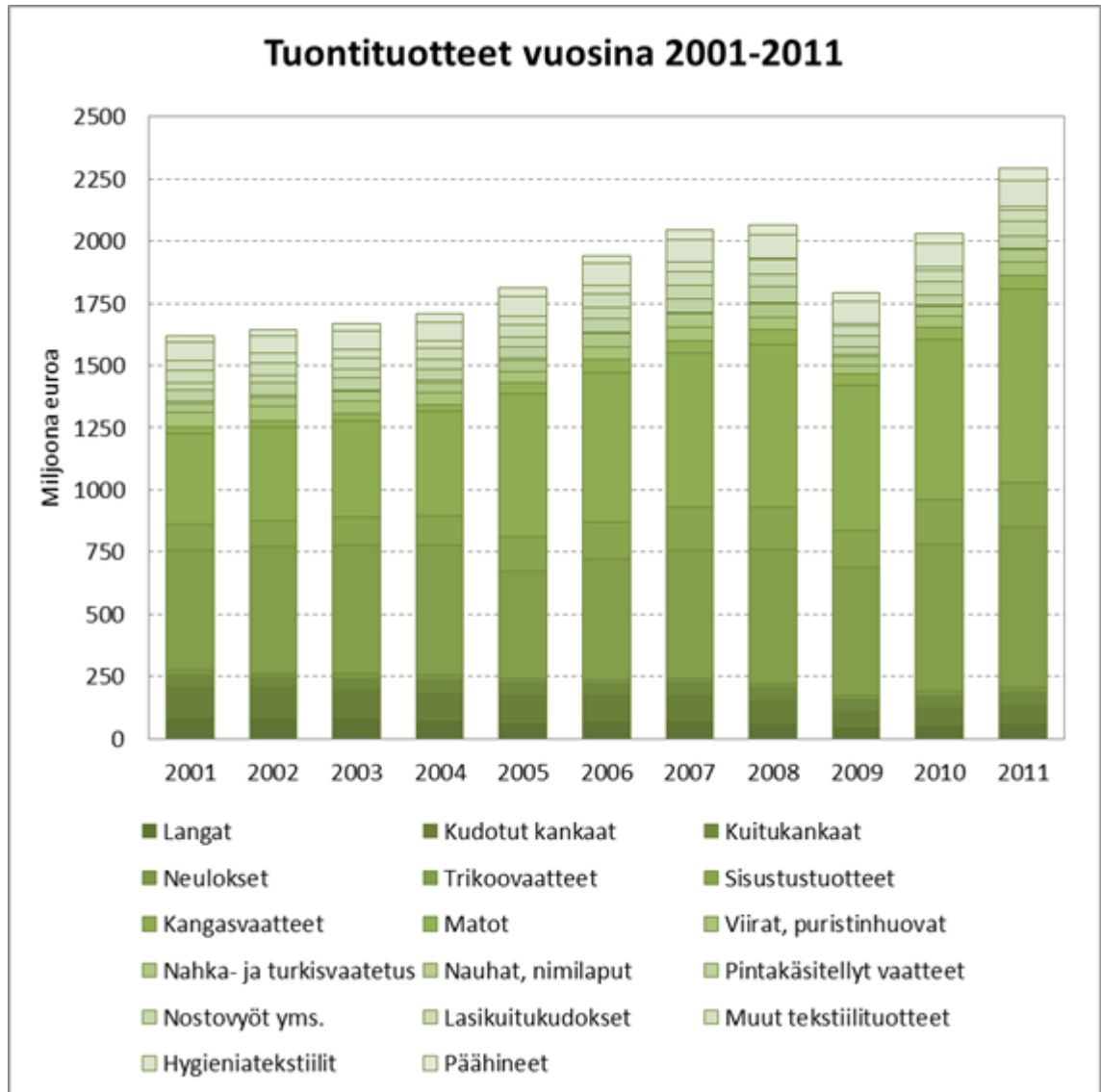
Tarkastelin tuontia myös tuotteittain. Tein tuontituotteista kaksi kuviota (kuviot 23 ja 24), joiden tiedot pohjautuvat liitteisiin 8 ja 9. Tuontituotteissa on tapahtunut todennäköisesti tilastointimuutoksia, jotka voivat vaikuttaa asian käsittelyssä.

KUVIO 23. Tuontituotteet vuosina 1996-2000

Kuviossa 23 tarkasteluvälinä toimivat vuodet 1996-2000, jolloin valuuttana oli markka. Kuvioista voidaan aluksi huomata, että kokonaismäärät kasvavat vuoteen 2000 mennessä noin 30 prosenttia. Suurimmat tuontituotteet Suomeen ovat kangasvaatteet, trikoovaatteet ja kudotut kankaat. Pienimmät tuontituotteet taas ovat neulokset, muut tekstiilituotteet ja nauhat. Tuontituotteissa on huomattavissa suurissa määrin kasvua. Ainoastaan erityistä laskua on huomattavissa nahka- ja turkisvaatetuksessa ja muissa

tekstiilituotteissa. Langoissa on alun noususta huolimatta huomioitavissa laskua. Erityistä nousua on huomattavissa sisustustuotteissa.

KUVIO 24. Tuontituotteet vuosina 2001-2011

Kuviossa 24 taas tarkasteluväli on vuodet 2001-2011, jolloin Suomessa valuuttana oli euro. Kuvioista voidaan huomata kokonaismäärien kasvavan vuoteen 2011 mennessä. Kuitenkin on huomattavissa vuonna 2009 romahdusmainen lasku, josta tuonti tosin virkoo nopeasti. Samoista syistä kuin kuviossa 23 olen jättänyt lukumäärät kuvioista pois.

Kuvion suurimmat arvot löytyvät kangasvaatteilta, trikoovaatteilta ja sisustustuotteilta. Pienimmät arvot löytyvät taas päähineiltä, neuloksilta ja nauhoilta. Tuontituotteista voidaan huomata vuosien välillä jojomaista vaihtelua. Kuitenkin suurimmaksi osaksi

tuotteet ovat kasvaneet vuodesta 2001. Ainoita poikkeuksia ovat kudotut kankaat, muut tekstiilituotteet ja nauhat. Vuonna 2009 suurimmassa osassa tuotteiden tuonnissa on huomattavissa pientä tai suurta laskua, joista tuonti tosin virkooa parina seuraavana vuotena. Suurta nousua on huomattavissa mm. trikoovaatteilla, sisustustuotteilla ja kangasvaatteilla.

4.7.5 Pohdintoja viennistä ja tuonnista

Kuviosta 17 on huomattavissa laman vaikutus ja sen jälkeinen taloudellinen elpyminen. Kuviosta voidaan myös huomata vaatetuksen viennin radikaali väheneminen, joka todennäköisesti johtuu tuotannon viemisestä halpamaihin. Toisin kuin vaatetus, tekstiilien vienti kasvaa. Voidaan siis olettaa tällöin tekstiilien viemisen olevan kannattavampaa.

Kuviosta 18 voidaan huomata tekstiilin viennin olevan suurempi, mikä voi johtua sen kannattavuudesta. Toisaalta vuonna 2011 vaatetuksen vienti on tekstiilien vientiä suurempi. Asia on mielestäni erikoinen, sillä vaatetusteollisuuden toimialapaikat ovat laskeneet paljon siihen mennessä (kuvio 2). Erityistä syytä en löydä vaatetuksen viennin nousuun, mutta syy voi olla esimerkiksi suomalaisen vaatetuksen kysyntä tai se, että vaatetus elpyi paremmin vuonna 2009 alkaneesta talouskriisistä tekstiiliä paremmin.

Kuviossa 19 vuonna 1992 tapahtunut tilastointimuutos vaikeuttaa kuvion tulkintaa. Tilastointimuutoksen takia en tulkitse paljoa ennen vuotta 1992, sillä muutos on mielestäni liian radikaali ollakseen totta. Kuviosta voidaan kuitenkin huomata laman vaikutus tuontiin. Lisäksi vaatetuksen tuonti kasvaa, joka voi johtua vaatetuksen kasvaneesta kysynnästä. Tekstiilien tuonti on taas aika vakaa.

Kuviosta 20 voidaan olettaa kysynnän olevan syynä siihen, että vaatetuksen tuonti kasvaa edelleen. Vuonna 2011 vaatteita tuotiin yli puolet enemmän kuin tekstiilejä. Tekstiilien kysyntä näyttäisi olevan edelleen tasaista. Vuonna 2009 on talouskriisin takia huomattavissa molemmissa laskua.

Kuviossa 21 huomataan vientituotteissa pientä nousua sekä vaatetuksessa että tekstiileissä. Kasvua näyttäisi olevan eniten erikoistuneissa tuotteissa kuten viiroissa,

puristinhuovissa, pintakäsitellyissä kankaissa ja lasikuitukudoksissa. Toisaalta myös kudottujen kankaiden ja vaatteiden viennissä on huomattavaa nousua.

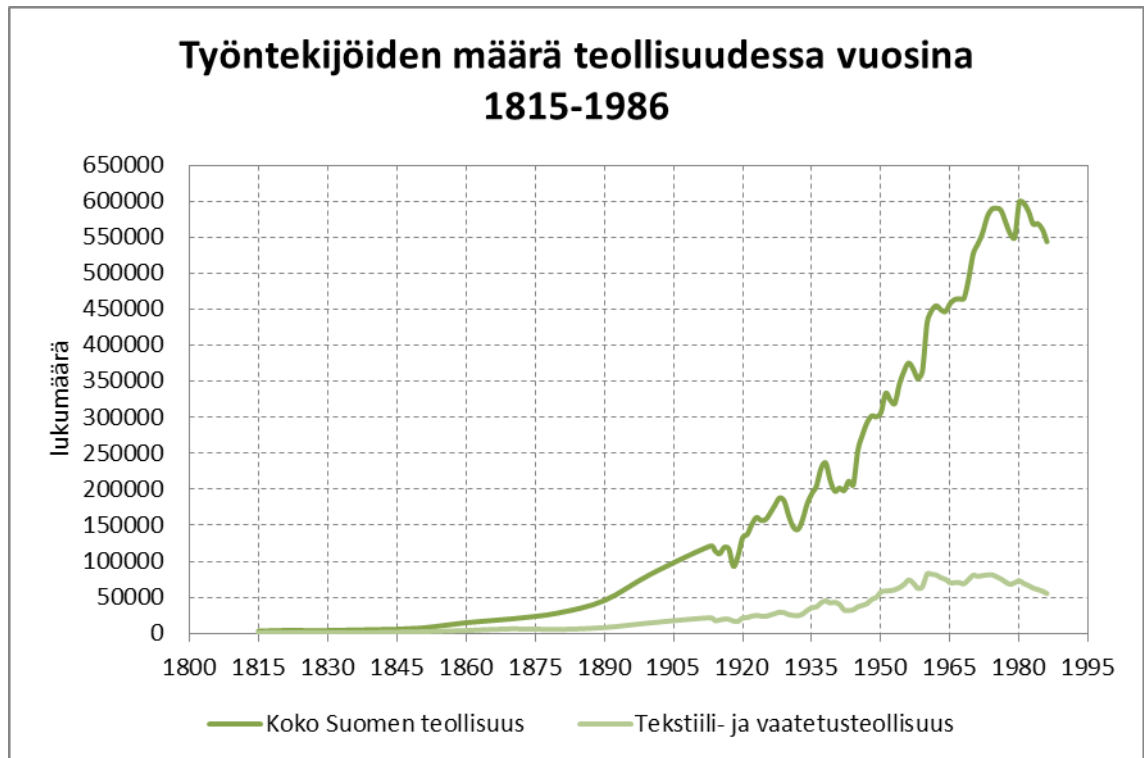
Kuviossa 22 näkyy vientituotteissa laskua ja suuri romahdus vuonna 2009 taluskriisin takia. Elettiin viennin kannalta epävakaita aikoja. Laskusta huolimatta on erityisesti huomioitava se, että trikoo- ja kangasvaatteiden määrä kasvaa vuonna 2011 vuodesta 2001.

Kuviosta 23 voidaan nähdä tuonnin tasaista kasvua. Erityistä huomioitavaa kuitenkin on se, että suuri määrä lankoja, kankaita ja trikoo- ja kangasvaatteita tuodaan Suomeen. Niiden määrä on todella suuri, joten voidaan olettaa näillä tuotteilla olevan suurta kysyntää Suomessa, vaikka ei itse niin paljon niitä tuoteta. Kysymys on todennäköisesti kustannuksista. Vaatetuksen tuonnissa on huomattavaa kasvua.

Kuviossa 24 on huomattavissa jälleen kerran vuonna 2009 taluskriisin aiheuttamat vaikutukset. Siitä huolimatta tuonti kasvaa reippaasti edelleen. Kasvua on etenkin trikoovaatteissa, sisustustuotteilla ja kangasvaatteilla. Erityinen seikka on se, että kuviosta 23 poiketen suurta laskua on lankojen ja kudottujen kankaiden tuonnilla.

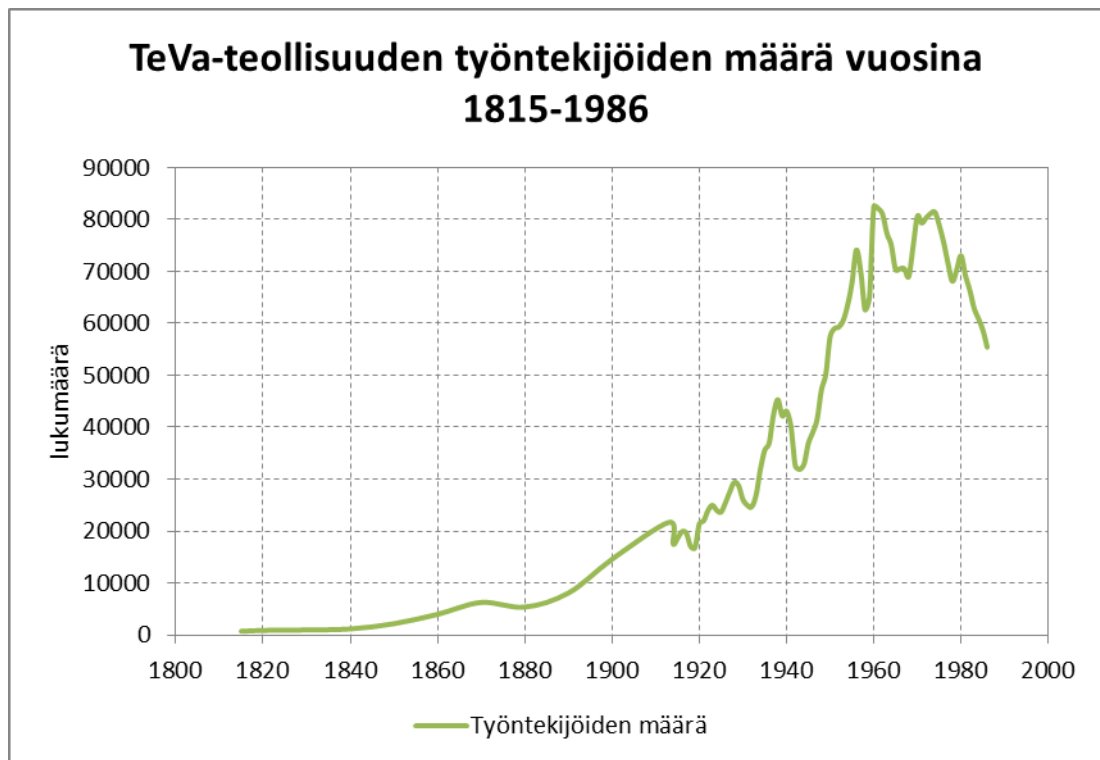
4.8 Työntekijöiden määrä

Tarkastelin myös työntekijöiden määrän kehitystä. Löysin tietoja työntekijöiden määristä jo vuodesta 1815 alkaen. Kokosin löytämäni tiedot liitteisiin 10 ja 11 ja niiden pohjalta tein kuviot 25, 26, 27 ja 28. Alussa tarkastelen työntekijöiden määrää verrattuna tehdasteollisuuden työntekijöiden määrään (kuvio 25). Tein myös yleisesti tekstiiliteollisuuden työntekijämäärästä oman kuvion (kuvio 26). Tämän jälkeen halusin myös verrata työntekijöiden ja toimihenkilöiden määriä, jotka löytyvät kuviosta 27. Kuviossa 28 verrataan tekstiili- ja vaatetusteollisuuden työntekijöiden määriä.

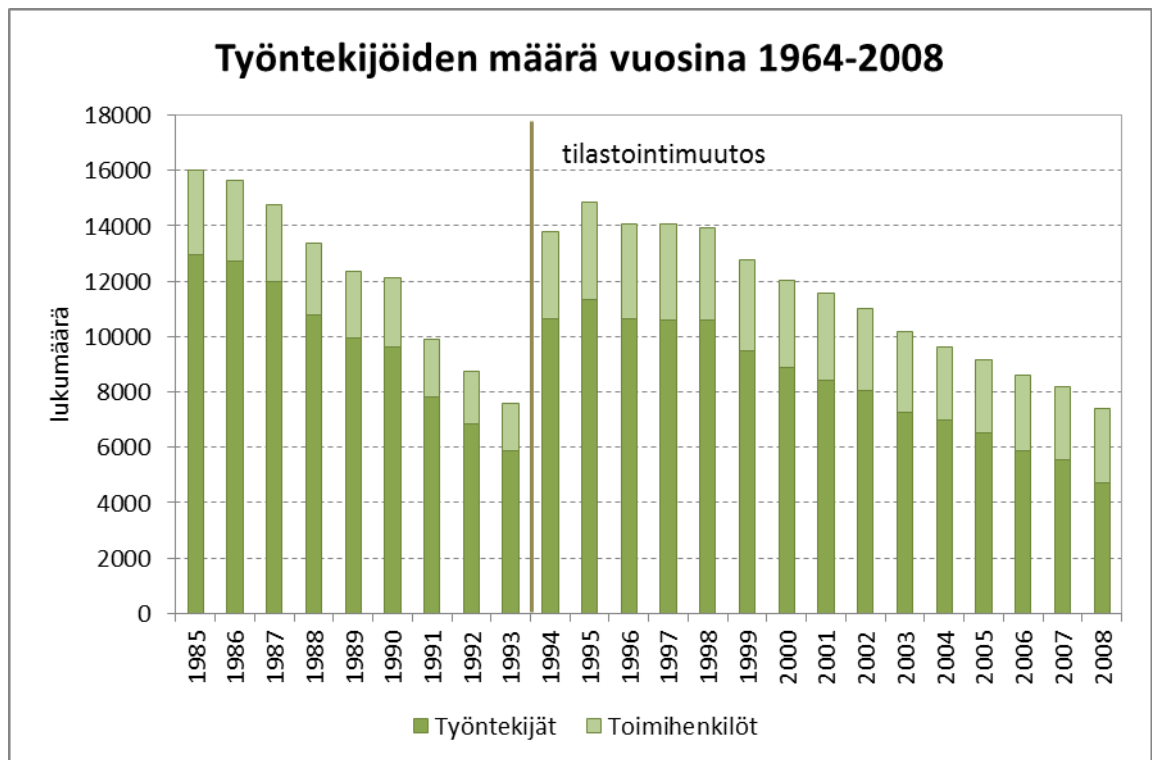
KUVIO 25. Työntekijöiden määrä teollisuudessa vuosina 1815-1986

Kuviossa 25 voidaan tarkkailla työntekijöiden määrän kehitystä yleisesti koko Suomen tehdasteollisuudessa sekä tekstiili- ja vaateusteollisuudessa vuosien 1815 ja 1986 välillä. Kummassakin on huomattavissa alussa hidasta kasvua, jonka jälkeen koko Suomen teollisuuden työntekijämäärä kasvaa räjähdysmäisesti. Tekstiili- ja vaateusteollisuuden työntekijöiden määrä taas laskee hitaasti verrattuna tehdasteollisuuden työntekijöiden määrään. Alussa tekstiili- ja vaateusteollisuuden työntekijöiden määrän suhde oli lähes sama tehdasteollisuuden työntekijöiden määrään. Lopussa tekstiili- ja vaateusteollisuuden työntekijöiden määrän suhde koko Suomen teollisuuden työntekijöiden määrään on vain noin kymmenesosa.

KUVIO 26. Tekstiiliteollisuuden työntekijöiden määrä vuosina 1815-1986

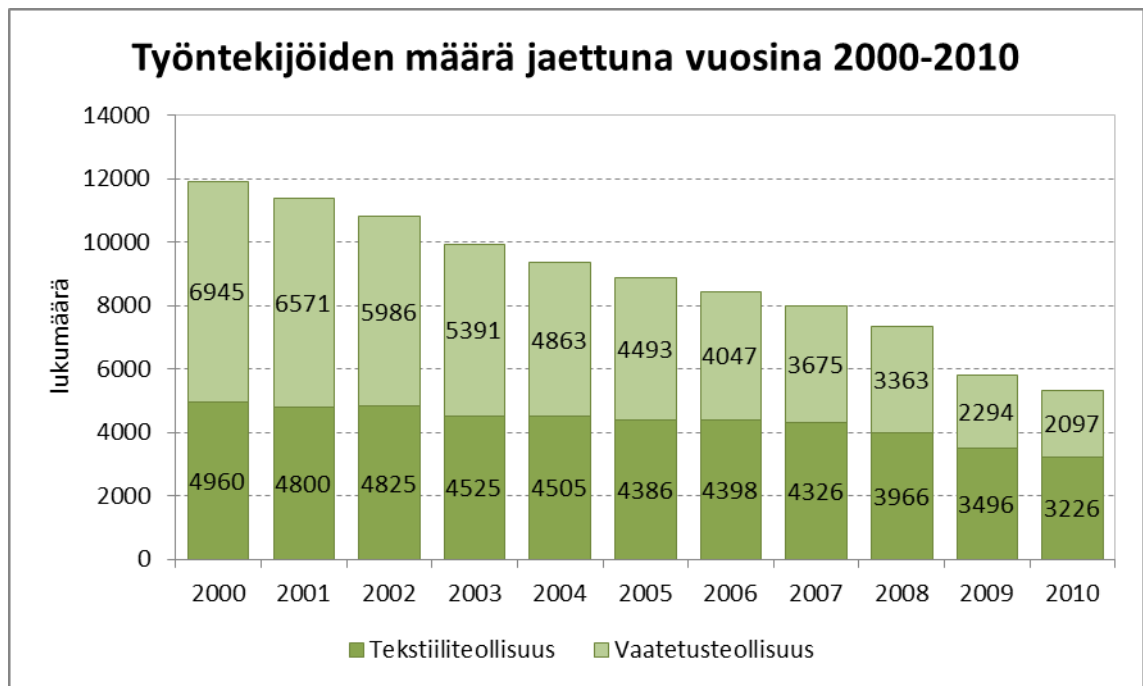
Kuviossa 26 halusin tarkastella tarkemmin vuosikohtaisesti tekstiili- ja vaatetusteollisuuden työntekijöiden määrän kehitystä vuosien 1815 ja 1986 välillä. Vuosien varrella voidaan huomata kiihtyvää kasvua ennen vuotta 1940, jonka jälkeen tulee suuri notkahdus alaspäin. Notkahduksen jälkeen määrä kasvaakin räjähdysmäisesti 50-luvun puoliväliin saakka. Tämän jälkeen määrä jojottelee huomattavasti vuosien varrella aina vuoteen 1970 saakka, jonka jälkeen näyttäisi työntekijöiden määrä olevan laskemaan päin ja määrä laskeekin huomattavasti vuoteen 1986 mennessä.

KUVIO 27. Työntekijöiden määrä vuosina 1964-2008

Kuviossa 27 on huomioitava vuonna 1994 tapahtuva tilastointimuutos. Tämän takia arvot ovat edellisvuosia paljon suuremmat. Kuviossa 27 voidaan tarkastella tekstiiliteollisuuden työntekijöiden ja toimihenkilöiden kehitystä. Ennen vuotta 1994 voidaan huomata kokonaisuudessaan jyrkkää laskua. Suurin osa laskevista lukumääristä kuuluu työntekijöille. Muutos kokonaisuudessaan vuoteen 1993 mennessä on noin puolet 1985 määrästä, muutos työntekijöiden osalta on noin 55% ja muutos toimihenkilöissä on noin 45%.

Vuosien 1994 ja 2008 välillä voidaan huomata hitaampaa laskua. Muutos on suurin työntekijöiden kohdalla. Ero on kokonaisuudessaan verrattuna vuoteen 2005 (jolloin arvo oli kaikista suurin) noin 46%, työntekijöillä noin 66% ja toimihenkilöillä noin 16%.

KUVIO 28. Työntekijöiden määrä jaettuna vuosina 2000-2010

Kuviosta 28 on nähtävissä vuosina 2000-2010 huomattavaa laskua työntekijöiden määrissä. Suurin osa työntekijöistä on vaatetusteollisuuden puolelta. Vuonna 2010 vaatetusteollisuuden työntekijöiden osuus on vuoteen 2000 verrattuna jopa noin 70%. Tekstiiliteollisuuden osuus on taas paljon pienempi ja erotus 35%. Kokonaisuudessaan työntekijöiden määrä laskee noin 55%.

4.8.1 Pohdintoja työntekijöiden määrästä

Koska tuotanto ja volyyymi lähtivät kasvuun 1900–1985 luvulla (kuvio 9), on se olennaisena syynä siihen, miksi työntekijöiden määrä kasvaa vuoteen 1986 radikaalisti (kuvio 24). Huippuvuosien jälkeen (70–80-luku) alkoi työntekijöiden määrä vaihdella. Kehityskiihtymisen jälkeen suunta olikin jo toinen. Teollisuus ei ollut enää niin kannattavaa kuin ennen ja sen koki myös muu tehdasteollisuus, kun palvelualat valtasivat Suomen markkinoita. Työntekijöiden määrä alkoi laskea siinä missä tekstiiliteollisuuden toimialapaikkojen määrätkin (kuvio 2). Lisäksi koko ajan kehittyvät käytännöt työskentelyssä, toimintatavoissa, teknologiassa jne. aiheuttivat sen, että sama työ saatiin tehtyä vähemmällä työntekijöiden määrällä, joten työntekijöitä ei tarvittu yhtä paljon kuin ennen. Lisäksi tuotantoa on siirretty halpamaihin, mikä myös vähensi työntekijöiden määrää Suomessa. Etenkin vaateteollisuuden työntekijöiden määrä laski, mikä johtuu kokonai-

suudessaan vaatetusteollisuuden vähenemisestä (kuvio 28). Halpamaiden tuotannosta johtuvaa työntekijöiden määrän laskua tukee myös kuvio 27, missä huomataan enemmän laskua työntekijöiden kuin toimihenkilöiden määrissä.

4.9 Kuvioden ja tilastojen yleinen pohdinta

Olen koonnut seuraavaan listaan kuvioista yleisesti huomattavat seikat:

- Laman vaikutus alentavasti (kuviot 1, 5, 6, 10, 15, 17, 19, 26, 27).
- Laman jälkeinen yhteiskuntatilan parantuminen, jolloin kuvioden arvot nousivat (kuviot 1, 2, 3, 7, 11, 15, 17, 19, 23).
- 1998 jälkeinen arvojen tasaantuminen ja/tai hidas laskukausi (kuviot 1, 2, 4, 7, 12, 15, 16, 18, 27).
- Vuonna 2009 pohjalukema (kuviot 1, 4, 12, 18, 22, 24, 28).
- Vaatetustoimialapaikkojen lasku, vaatetusteollisuuden volyymin aleneminen, vaatetusteollisuuden työntekijöiden väheneminen, vaatetuksen viennin vähentyminen (kuviot 10, 11, 12, 28).
- Vaatetuksen volyyymi Euroopan keskiarvoa alempi (kuvio 14).
- Volyymin nousee, vaikka toimialapaikkoja ja työntekijöitä on vähentynyt (kuviot 9, 10, 11, 12, 25, 26).
- Vaatetusta tuodaan eniten (kuviot 19, 20).
- Vaatetuksen viennin nousu vuonna 2011 (kuvio 18).
- Viennissä eniten erikoistuneita tuotteita ja kangasvaatteita (kuviot 21, 22).

Lama vaikutti tekstiiliteollisuuteen alentavasti. Kuitenkin laman jälkeen yleisesti varallisuus nousee ja tekstiiliteollisuuden arvot nousevat ylös. Tämän jälkeen tilanne tasaantuu tai lähtee laskuun. Tämä johtui yleisestä tilanteesta, missä tehdasteollisuus laski, kun taas palvelualat nousivat. Vuonna 2009 alkanut maailmanlaajuinen talouskriisi vaikutti tekstiiliteollisuuteen alentavasti ja joskus jopa romahdusmaisesti. Tekstiiliteollisuus ei pääse samoihin arvoihin, mitä se ennen talouskriisiä on ollut.

Erityisesti vaatetusteollisuus on kärsinyt näiden takia. Näiden lisäksi vaatetusteollisuudessa on ollut vaikeuksia kilpailla halpatuontia vastaan. Tämä on johtanut tuotannon siirtämistä ulkomaille. Vaatetusteollisuuden volyyymi on Euroopan keskiarvoa pienempi. Tekstiiliteollisuudessaakin on lähes samoista syistä siirretty tuotantoa ulkomaille. Muut

syyt ovat halvempi työvoima ja työkustannukset. Tekstiilin volyyymi on lähellä Euroopan keskiarvoa.

Volyyymi on noussut, vaikka toimialapaikkoja ja työntekijöitä on vähentynyt. Tämä johdetaan todennäköisesti teknologian ja toimintatapojen muutoksien vaikutuksista.

Vaatetusta tuodaan Suomeen eniten, sillä sen tuottaminen on edullisempaa ulkomaissa. Suurimmat vientituotteet ovat kangasvaatteet ja tekniset tuotteet kuten puristinviirat. Vaatetuksen vienti on yleisesti laskenut, mutta kuitenkin vuonna 2011 se on suurempi kuin tekstiilin vienti. Tämä seikka on mielenkiintoinen, sillä vaatetusteollisuus on vähentynyt ja sen arvot ovat laskeneet siihen mennessä paljon. Erityistä syytä en löytänyt vaatetuksen tuonnin nousuun, mutta syy voi olla esimerkiksi suomalaisen vaatetuksen kysyntä tai se, että vaatetus elpyi paremmin vuonna 2009 alkaneesta talouskriisistä tekstiiliä paremmin.

5 TEKSTIILITEOLLISUUS TULEVAISUUDESSA

5.1 Tekstiilialan muuttuminen

Megatrendeillä on ollut suuri vaikutus siihen, miten tekstiiliteollisuus on muuttunut entisestä tähän päivään saakka. Monet yleisen talouselämän muutostrendit ovat vaikuttaneet alaan jo vuosikymmeniä. Näitä ovat esimerkiksi tuotantorakenteen muuttuminen, valmistuksen siirtäminen kansainvälisille markkinoille, globalisoituminen ja tuotteiden erikoistuminen. Tulevaisuudessa voidaan olettaa megatrendien vaikutusta olevan se, että taloudellinen kasvu hidastuu entisestään kehittyneissä teollisuusmaissa, mutta taas kasvaa kehittyvissä maissa. (Boncamper 2012, 9)

Yksi huomattavimpia muutoksia tulevaisuudessa on se, että tekstiilialan yritykset suurenevät tai pienenevät entisestään. Etenkin suuret yritykset suurenevät ja saman alan pienemmät yritykset karsiutuvat kilpailun takia pois. Suuret yritykset toimivat kansainvälisesti. Suurien yritysten rinnalle syntyy myös mikroyrityksiä, jotka eivät yritä kilpaila suurien yritysten kanssa, vaan erikoistua ja toimia pienessä markkinaraossa. Nämä mikroyritykset hyödyntävät etenkin uutta teknologiaa ja poikkitieteellisiä aloja.

Yritysten toimialojen poikkitieteellisyys lisääntyy entisestään. Tavalliset tekstiiliteollisuuden muodot väistyvät tai niiden toiminta-ajatus muuttuu siten, että tuotetaan laadukkaita (tosin kalliita) ja yksilöllisiä tuotteita. Tekstiiliteollisuus hakee uusia markkinamahdollisuuksia muita aloja hyödyntäen. Tekstiiliteollisuus hyödyntää muita klustereita enemmän ja tekstiilien rajapinta saattaa olla joskus häilyvä. Tekstiilejä aletaan käyttää yhä enemmän yrityksissä, joita ei mielletä tekstiilialan yrityksiksi. Erikoistumisen, poikkitieteellisyyden ja koko ajan kehittyvän teollisuuden takia tarve asiantuntijapalveluille lisääntyy.

(Boncamper 2003, 47, 60)

Kauppa ketjuuntuu, lähentyy teollisuutta ja ottaa lisää valtaa teollisuudelta. Koska kauppa ja teollisuus lähentyvät, myös välikäsien määrä pienenee. (Boncamper 2003, 47, 60) Tätä on tapahtunut hiljalleen jo vuosikymmenien ajan ja sen oletetaan jatkuvan edelleen. Tekstiili- ja vaatetuskaupan tuotteet ovat siirtyneet suurten markettien tarjon-

taan. Tämän takia myyntihenkilöiden määrän tarve laskee. Lisäksi vaatteet ovat markkettien valikoimassa helpommin esillä kuluttajille kuin pienissä putiikeissa. (Seppälä 2005, 270) Tulevaisuudessa voidaan olettaa tämän kehityksen jatkuvan edelleen.

Verkostoituminen lisääntyy. Yritykset mieluummin ostavat valmiita tuotteita kuin palkkaavat väkeä tekemään tuotantovaihetta itse. (Boncamper 2003, 47, 60) Lisäksi teollisuuden tuotanto muuttuu nopeaksi ja pienisarjaisiksi hyödyntäen koko ajan kehittyvää teknologiaa. (Opetushallitus 2012, 78)

Opetushallituksen mukaan tulevaisuudessa tekstiilialaan liittyvät merkittävästi hyvinvointi, viihde ja kulttuuri, matkailu ja liikunta nykyisten klustereiden lisäksi. (Opetushallitus 2012, 49)

5.2 Työvoiman tarve

”Tekstiili- ja vaatetusalan koulutusselvitys – hankkeen skenaariopaja” -julkaisussa (Gordet Oy 2012, 7 – lähde Niemelä, 2013) kerrotaan vuosien 2008 ja 2025 välillä oleva mahdollinen työvoiman tarve. Siinä ennakoitaan sosiaalipalveluiden, terveydenhoitopalveluiden, vähittäiskaupan, koulutuksen ja tutkimuksen kasvavan työmarkkinoilla. Lisäksi tilastokeskus on jo vuosien aikana tiedottanut palvelualojen noususta ja yleisesti teollisuuden laskusta. Teollisuuden lisäksi työllisyyden ennakoitaan vähenevän maanriista- ja kalataloudessa, metallien ja metallituotteiden valmistuksessa, julkisessa hallinnossa ja pakollisessa sosiaalivakuutustoiminnassa.

Tämän takia työvoiman kysynnän uskotaan laskevan edelleen. Toisaalta väestön kasvun ohella väestön ikäjakauma muuttuu. Tällöin yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä nousee suuremmaksi kuin alle 5-vuotiaiden. (Boncamper 2012, 9) Tämä johtaa siihen, että töitä vapautuu suuren ikäluokan jäädessä eläkkeelle. Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry:n julkaisemassa ”Tilastotietoa tekstiili- ja vaatetusteollisuudesta 2012” ilmoitetaan jäsenyritysten henkilöstön ikäjakauma. Siitä tehdystä kuvaajasta voidaan huomata, että mediaani-ikä tekstiilityöntekijöillä on 45 vuotta, vaatetustyöntekijöillä 52 vuotta ja toimihenkilöillä 44 vuotta. Kuviosta on huomattavissa se, että etenkin suurin osa vaatetustyöntekijöistä lähestyy eläkeikää. Myös tekstiilityöntekijöitä on jäämässä eläkkeelle 10-15 vuoden päästä suuri määrä, mutta työntekijät ovat jakaantuneet paremmin eri ikä-

ryhmiin kuin vaatetustyöntekijät. Toimihenkilöillä ikäjakauma on jakaantunut tasaisesti n.30 ja 55 ikäluokan välille. (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 2012, 29)

Ikäjakauma ei ole ainoa seikka, mikä voi lisätä työvoiman tarvetta. Uudet keksinnöt ja toimialapaikat tarvitsevat uusia työntekijöitä. (Opetushallitus 2012, 63) Yhä useampi ala tarvitsee tekstiilialan osaajia. Shiewekin mielestä (Palhus 2012) tulevaisuudessa on enemmän töitä toimihenkilöille, koska tekstiiliala vaatii monipuolista koulutusta ja ammattitaitoa.

Tekstiilialan työntekijöitä voidaan tarvita muilla aloilla ja sen takia tekstiilialan työntekijät eivät näy missään tilastoissa (Opetushallitus 2012, 63). Esimerkiksi kulttuuriala on tällä hetkellä tekstiilialan työntekijöitä työllistävä.

Opetushallitus on kirjoittanut kyselystä (Opetushallitus 2012, 72), jonka mukaan yritykset kaipaavat tulevaisuudessa työhön ja tuotannon tehtäviin työntekijöitä kuten ompelijoita, työntekijöitä kaavoitus- ja leikkuutyöhön sekä tekstiilihuoltoon.

5.3 Koulutus ja osaaminen

Koulutusta ja osaamistarpeita on Irma Boncamper kirjoittanut ”Loppuraportti, uuden vuosituhannen teva-projektissa”. Myös Opetushallituksen julkaisema ”Ammattitaito on aina muodissa” on selvittänyt myös koulutustarpeita ja tulevaisuuden osaamistarpeita.

Tekniikan kehittyessä yleistaidot lisääntyvät. Entisten yleistaitojen lisäksi tulevaisuudessa voidaan tarvita sähköisten kommunikoinnin, ohjelmoitavien laitteiden, logistiikan ja ennen kaikkea kansainvälistymisen taitoja.

Tulevaisuuden alat erikoistuvat entisestään. Tarvitaan perustietojen lisäksi tietoa ja taitoa kulloiseltakin erikoisalalta. Poikkitieteellisyttä olisi tuettava opetussuunnitelmissa ja toiselle asteelle pitäisi kouluttaa monen alan ja asian osaajia. Lisäksi koulutusta tarvitaan uusiin ammatteihin ja avainammatit, kuten mallimestari ja laitospäällikö, on turvattava. Lisäksi pitäisi kannustaa yrittäjyyteen ja verkko-osaamiseen. Koulujen olisi hyvä panostaa työssä oppimiseen ja sopia yritysten kanssa koulutus sopimuksia.

Seuraavia taitoja toivotaan osattavan tekstiiliteollisuuden alalla: sidosoppi, materiaali-tieto, logistiikka, hitsaus, koneenrakennus ja – korjaus, atk, suunnittelu- ja piirrosohjel-mien hallinta, ammattitaidon ylläpito. Tulevaisuuden tärkeitä osaamisalueita ovat myös asiantuntijaorganisaation pyörittäminen, logistiikkaosaaminen, kansainvälinen tuotanto-toiminta, tuote- ja valikoimapäällikkötaidot, neuvottelutaito vieraalla kielellä, ammatti-terminologia ja poikkitieteellisyyden hyödyntäminen. Lisäksi materiaali-osaaminen pitää olla ajan tasalla.

(Boncamper 2003, 44-45)

Vaikka teollisuuden tuotanto on siirtynyt halpamaihin, ei silti tuotanto-osaamisen tarve ole vähentynyt. Osaamista tarvitsevat esimerkiksi kaupan organisaatioissa suunnittelu-puolella työskentelevät ja vuokrapesulat. Tekstiilien suunnittelu ja valmistus erikoistar-peisiin ja räätälöintiin lisääntyy, jonka takia niiden osaamista tarvitaan. (Boncaper 2012, 1)

Koska kaupat lähentyvät enemmän teollisuuden puoleen (Boncamper 2003, 47, 60), on tekstiili- ja vaatetuskaupan osaaminen erittäin tärkeää. Kun kaupan ja teollisuuden välit lyhenevät entisestään, ovat monet aiemmin puhtaasti vaatetusteollisuudessa esiintyneet tehtävät siirtyneet kaupan organisaatioihin. Tällaisia tehtäviä ovat tuotteitten suunnitte-lu, mitoitus, kaavoitus, tuotannon ohjeistus ja suunnittelu, laadunvalvonta ja ympäristö-asioiden hallinta. Tämän takia vaatetusalan ammattilaisella pitäisi olla myös organisaatioiden toiminnan ymmärrystä. (Boncamper 2003, 47, 60)

Nykyään ja etenkin tulevaisuudessa on osattava mukautua ajan tarpeisiin, jotta pysyttäi-siin kilpailussa mukana. Tämän takia yritysten pitäisi olla nopeita oppimaan ja omak-sumaan uusia asioita. Erikoistuminen ja monen alan osaaminen on etenkin pienissä yri-tyksissä välttämätöntä. Erilaista osaamista voidaan hyödyntää myös tiimeissä, jossa kukin jäsen antaa oman erikoisosaamisensa.

Kilpailun ja kehityksen myötä työ on muuttunut vaativammaksi ja samalla on aineetto-man työn osuus kasvanut. Aineettoman työn lisääntyessä tulevaisuudessa tarvitaan ICT-taitoja, kommunikaatitaitoja sekä kykyä toimia kansainvälisessä verkostossa.

Kielitaidon merkitys kasvaa, kun yritykset toimivat yhä useammin kansainvälisesti. Lisäksi kulttuurituntemusta tarvitaan.

Yhä useampi työ voidaan tehdä virtuaalisesti ja tämä edellyttää uusia toimintamuotoja. Nopeasti muuttuvat toimintatavat edellyttävät nopeaa sopeutumista uusiin olosuhteisiin.

(Boncamper 2012, 22)

Koko ajan kehittyvän teknologian takia työntekijöiden ammattitaidon päivittäminen ja täydennyskoulutuksen tarjonta on tärkeää. Uudet asiat (esimerkiksi uusien materiaalien vaatimat uudet huoltovaatimukset muuttavat laitteistoja) yksinkertaisesti edellyttävät koulutusta.

Logistiset ratkaisut merkitsevät paljon myös tulevaisuudessa. Tekstiilihuollossa sen merkitys katsotaan liiketoiminnan kannalta kasvavan. Ratkaisulla voidaan saada sekä taloudellisia että ekologisia vaikutuksia. Lisäksi tekstiilipalveluiden kasvu tekstiilien vuokrauksen suuntaan edellyttää tuotekehitys- ja hankintataitoja. Materiaalien ja tuoterakenteiden tuntemus nousee tämän takia. Tekstiilipalveluissa hankintatoimi, tuotantoprosessien, markkinoilla olevan tuotantotarjonnan tuntemus ja kyky toimia kansainvälisissä kommunikaatioverkoissa ovat tarpeellisia taitoja.

(Boncamper 2012, 23)

Myös Shiewekin mukaan (Palhus 2012) tekstiiliala vaatii monipuolista koulutusta ja ammattitaitoa. Tämän takia tulevaisuudessa on enemmän töitä toimihenkilöille. Hänen mielestään digitalisaatio, kehittyvien talouksien vaurastuminen ja väestön ikääntyminen tuovat uusia mahdollisuuksia tekstiiliteollisuudelle. Hän mainitsee myös älytekstiilien ja uusien materiaalin tarpeen lisääntyvän. Hän painottaa myös kestävä kehityksen tarvetta, sillä kuluttajat haluavat eettisesti tuotettuja vaatteita.

5.4 Tulevaisuuden edut, uhkat ja menestystekijät

Olen kirjoittanut tulevaisuuden eduista ja uhkista perustuen Irma Boncamperin kirjaan ”Loppuraportti, uuden vuosituhanen teva-projekti”, Opetushallituksen ”Ammattitaito

on aina muodissa”- ja Arto Seppälän ”Lanka läpi vuosisatojen” -kirjojen mukaan. Lopuksi kerron myös Heikki M. Salosen ”Tekstiili- ja vaateusteollisuuden kehittämistarpeiden kartoituksessa” olevan kyselyn tuloksista liittyen mahdollisuuksiin, uhkatekijöihin ja menestystekijöihin.

Opetushallituksen mukaan (Opetushallitus 2012, 259) tekstiiliteollisuuden kehitykseen vaikuttavat vahvasti mm. kuitukulutus, kuluttajakunnan muuttuminen, ympäristötekijät, teknologian kehitys ja tuotannon globaali sijoittuminen.

Irma Boncamperin mukaan maailman väkiluku kasvaa ja tekstiilinkulutus lisääntyy. Suurin kasvun mahdollisuus tekstiilimarkkinoilla on keskihintaisien kulutustavara- tuotteissa etenkin kehittyvissä maissa, kun taas EU:n alueella nähdään mahdollisuuksia luksustuotteille, erikoistuotteille ja räätälöidyille tuotteille.

Informaatio- ja kommunikaatioteknologia kehittyy edelleen ja yhä useammilla on mahdollisuus hyödyntää uusinta tietoa. Tämän takia syntyy uusia innovaatioita ja niiden tuotteistamista nopealla vauhdilla maailmanlaajuisesti. Tosin tätä kehitystä rajoittavat erilaiset säädökset, joista EU:n alueella esimerkkinä on REACH-asetus.

Lisäksi teknologian kehitys nopeutuu. Erityisesti ICT-, nano- ja bioteknologian katsotaan tuottavan uusia ratkaisuja ja tekstiileillä voi olla rooli niiden kehityksessä.

Verkostoituminen on myös tulevaisuudessa merkittävässä asemassa. Verkostoitumisen avulla yritetään tehokkaampaan ja enemmän hyödynnettävään toimintaan.

Kuluttajien yksilöllisyyden merkitys kasvaa. Räätälöityjen tuotteiden merkitys kasvaa, kun kuluttajat haluavat itsensä näköisiä tuotteita. Tällöin kuluttajan rooli tuotannossa kasvaa.

Ekologisuuden lisäksi terveyden merkitys tekstiileissä nousee. Muun muassa materiaalien terveysvaikutukset tai tuotteiden terveyttä edistävät ominaisuudet kiinnostavat yhä useampia kuluttajia. Terveystuotteiden sektorilla muun muassa älyvaatteilla ja jalkineilla on kasvumahdollisuuksia. Lisäksi turvalliset tuotteet ovat myös vahvoilla tulevaisuudessa.

(Boncamper 2012, 9-10)

Avoin maailman talous ilman kiintiötä voi olla tulevaisuuden haaste. Siihen on tosin osattava sopeutua, sanoo Matti Järventie. Lisäksi on osattava käyttää tilannetta myös hyväksi. Vapaassa maailmantaloudessa menestyminen edellyttää päättäväisyyttä ja itsevarmuutta. (Karppinen 2007)

Opetushallituksen mukaan (Opetushallitus 2012, 78) mittatilaus ja räätälöinti sekä pienet ja ajallisesti lyhyet sarjat ovat keinoja, jolla Euroopan vaatetusteollisuuden yritykset turvaavat tulevaisuutensa. Koska vaatteiden tuotanto on halvempaa halpamaissa kuin Euroopassa, yksilölliset tuotteet (esim. mittatilaus), teknologian avulla nopeasti ja tarkasti valmistetut tuotteet ja palvelut ovat Euroopan yrityksissä kilpailun kovetessa hyviä mahdollisuuksia. Kuitenkin haasteena on se, ovatko kuluttajat valmiita maksamaan tästä palvelusta. Menestystekijöinä yleisesti pidetään alalla asiakaslähtöistä palvelukulttuuria, yhteistyökykyä, korkeaa laatua, nopeaa toimitusta ja uudistumiskykyä.

Opetushallituksen kanssa lähes samaa mieltä on Ahti Reijonen (Seppälä 2005, 247). Massatuotanto ei ole enää Ahti Reijosen mielestä tulevaisuuden aihe. Hänen mielestään ensimmäisenä ehtona on korkea laatu aina raaka-aineista lähtien. Vaikka kuluttajat suosivatkin halpoja hintoja, uskoo hän siihen, että nykyään ihmiset haluavat enemmän hyviä tuotteita, pukeutua kalliisti ja yksilöllisesti. Hän mainitsee muutamiksi valttikortteiksi nopeat toimitusajat, korkean designin ja teknisen osaamisen.

Teknologia muuttaa tuotteita ja sen takia uudenlaiset sovellukset kuten älyvaatteet ovat selkeästi merkittävä ja tärkeä osa tekstiiliteollisuuden kehittymistä tulevaisuudessa. Lisäksi toiminnallisten materiaalien ja elektroniikan yhdistäminen tuotteisiin sekä bioteknologian kehitys tutkimustoiminnassa ovat tulevaisuudessa uusia mahdollisuuksia. Opetushallituksen mielestä Suomessa alan kehittymisen mahdollisuudet on jo olemassa osaamisalueilla, joita ovat tekstiilientsyymit, kudottujen kankaiden sidokset, työ- ja suojavaateosaaminen sekä meditekstiilit, vaatetusfysiologia, erityisesti kylmien olosuhteiden tuntemus, paperikonevaatetus, informaatioteknologia ja mobiiliviestintä sekä staattisen sähkön hallinta.

Ekologisuuden ja eettisyyden merkitys kasvaa. Kuluttajat vaativat tietoa tekstiiliensä alkuperästä. Luonnonmateriaalien käytön uskotaan vähenevän. Tulevaisuudessa kulutta-

jat ovat erittäin kriittisiä myös ekologisten ja eettisten tekstiilituotteiden suhteen. Tämä tarkoittaa sitä, että ympäristö- ja eettisten näkökohtien merkitys kasvaa tuotannossa. Yrityksen on entistä enemmän panostettava edellä mainittuihin, sillä heidän toimintatapojaan ja tuotanto-olosuhteitaan tarkkaillaan. Lisäksi kierrätys, muunto- ja uusiokäyttö kehittyvät raaka-ainevarojen vähetessä.

Opetushallitus kertoi kyselystä (Opetushallitus 2012, 106), jossa esitettiin väittämiä tulevaisuuden menestystekijöistä. Yritykset kokivat tärkeimmäksi menestystekijäksi korkean laadun. Muita tärkeitä menestystekijöitä olivat asiakaslähtöinen palvelukulttuuri, yhteistyö- ja uudistumiskyky ja nopea toimitus. Yritysten mielestä alhainen hinta ei ole tulevaisuuden menestystekijä.

Alan arvostuksen puute, huono imago, alan osaamisen katoaminen, alan koulutuksen loppuminen, alan huono työtilanne sekä ikäluokkien ja nuorten määrän pieneneminen määriteltiin koulutuksen uhkakuviksi kyselyssä (Opetushallitus 2012, 235-236), joka tehtiin koulutuksen järjestäjien edustajille.

Tekstiili- ja vaatetusteollisuuden kehittämistarpeiden kartoituksessa (Salonen 2007, 14, 16-17) kysyttiin eri yrityksiltä erilaisia kysymyksiä kehittämisestä. Siinä myös kysyttiin tulevaisuuden mahdollisuuksista ja uhkatekijöistä. Mahdollisuuksiksi yritykset kokivat konseptin, yhteistyön, tuoteturvallisuuden, ekologisuuden ja tuotteen. Uhkatekijöiksi yritykset taas kokivat materiaalinsaannin, työvoimansaannin, maailmanpolitiikan ja hinnan ja muut kustannustekijät. Menestystekijöiksi miellettiin kansainväliset resurssit, tuotantokonseptit, brändi, kansainväliset jakelijat, tuotesuunnittelu ja tuotteet.

5.5 Tulevaisuuden skenaarioita

Opetushallitus esitti tulevaisuuden vaihtoehtoisia näkemyksiä, jotka pohjaavat jo alkaneeseen kehitykseen (Opetushallitus 2012, 259). Tekstiilialan kehitykseen vaikuttavat muun muassa kuitukulutus, kuluttajakunnan muuttuminen, ympäristötekijät, teknologinen kehitys ja tekstiili- ja vaatetustuotannon globaali sijoittuminen. Opetushallitus käsittelee tekstiilialan skenaarioita seuraavien tekijöiden kautta: arvot ja ajan henki, kuitukulttuuri, tuotantoteknologia, raaka-aineet ja materiaalit, toimintaympäristö, yhteis-

kunnallinen ja poliittinen ohjaus sekä väestönrakenne. Koin skenaarioista seuraavat oleelliseksi:

- Tulevaisuudessa ekologinen ja eettinen vastuullisuus lisääntyy merkittävästi kehittyneissä maissa. Myös kehittyvissä maissa taas tapahtuu kehitystä vastuulliseen suuntaan, sillä sitä yritysysteistyön velvoitteet ja seurantajärjestelmät vaativat. Ekologisuus ja kierrätysvaatimus muuttavat toiminnan hallintamenettelyjä.
- Kierrätettävyydestä tulee kilpailutekijä ja jätteiden hävittäminen on maksullista (haittaverot). Kierrätettävyyden tärkeys korostuu markkinoinnissa ja brändin rakentamisessa.
- Tulevaisuudessa vaatetusteollisuuden tuotanto on lähinnä pienyritystoimintaa ja massatuotanto tapahtuu alihankintana kehittyvissä maissa. Tekstiiliteollisuudessa otetaan uusia teknologioita käyttöön. Lisäksi syntyy yrityksiä, joiden liiketoiminta perustuu tekstiiliylijäämien kierrättämiseen.
- Materiaalien uusiokäyttö ja ekotehokkuus lisääntyvät merkittävästi. Kuitumateriaalien saanti vaikeutuu ja uusia kuituja kehitellään. Uusia materiaaleja otetaan massatuotantoon (esimerkiksi nano- ja bioteknologialla tuotetut). Luonnonmateriaalien käyttö vähenee ja tekokuitujen lisääntyy.
- Digitalisoituminen lisää ja laajentaa yhteistyöverkostoa, jolloin kotimainen ja kansainvälinen vuorovaikutus on jatkuvaa.
- Digitalisoituminen laajentaa toimintaympäristöä ja hämärtää alueellisuutta ja paikallisuutta.
- Tulevaisuudessa vero-ohjauksella säännellään tekstiiliteollisuutta ja kuluttamista (esim. haittaverot ja kuluttajainlainsäädäntö). Lisäksi monet ylemmän tahon asettamat vaatimukset vaikeuttavat ja muuttavat toimintatapoja.
- Väestönrakenteen muutos asettaa suuria paineita tulevaisuudessa. Väestön ikääntyminen kasvattaa uusien tekstiili- ja vaatetustuotteiden ja palveluiden tarvetta.
- Kauppojen toimintaan tulevat yleistymään muutos- ja korjauspalvelut.
- Pienet putiikit vähenevät.
- Verkkokauppa yleistyy entisestään.
- Energian hinnannousun ja Kiinan kulutuksen kasvu siirtävät eurooppalaisen massavalmistuksen painopisteen EU:n reuna-alueille.
- Paikallisuus, paikallinen kulttuuri ja lähipalveluiden merkitys kasvaa.

- Tulevaisuudessa tarvitaan insinööriosaamista, joka keskittyy seuraaviin teemoihin: materiaalitekniikka, älytuoteratkaisut, hygienia- ja työturvallisuusosaaminen. Muotisektorin puolelle tarvitaan taas osaamista arvomuutosten sensoroinnista, tuotteistamisesta, tuottamisesta, verkkomarkkinoinnista ja –viennistä sekä valmistamisesta ja valmistuttamisesta.
- Yksilökulttuuri korostuu ja se näkyy monin tavoin kuten brändiarvojen kyseenalaistamisena ja tuotteiden personointina kaikilla tuotannon tasoilla. Lisäksi se näkyy vahvasti kuluttajakäyttäytymisessä.
- Asiakkaat odottavat tulevaisuudessa yksilöllistä ja ainutkertaista palvelukokemusta myös ulkomailta tilattaessa.
- Uusi teknologia mahdollistaa mm. räätälöinnin tuotannossa. Uusia teknologian mahdollisuuksia ovat myös mm. kauppoihin asennetut bodyskannerit, joiden tietojen avulla voidaan tuottaa lyhyillä toimitusajoilla vaatteita yksilöllisillä mitoilla.
- Nopeat toimitukset ovat tulevaisuudessa tärkeitä.
- Tulevaisuudessa ennustetaan logististen kustannusten kasvavan, mikä lisää paikallisten yritysten merkitystä.
- Eriarvoistuminen ja yhteiskunnalliset kriisit vaikeuttavat tekstiilialaa, sillä talous, kestävä kehitys ja yhteiskuntavastuullisuus pirstaloituvat ja polarisoituvat.
- Eriarvoistuminen voi aiheuttaa mm. seuraavia ilmiöitä: plagiointia, ääripäiden lisääntymistä, vastuutonta massatuotantoa kehittyvissä maissa, materiaaliuotannon yksipuolistumista, markkinoiden segmentoitumista eikä globaalia poliittista ohjausta ei saavuteta.
- Yhteiskunnan kriiseistä voi aiheutua mm.: tuotteiden ja materiaalien saatavuuden vaikeutumista, suomalaisen tekstiili- ja vaatetusalan taloudellisen tilanteen vaikeutumista, kierrätysmarkkinoiden lisääntymistä, mustanpörssin kaupan lisääntymistä, toimintaympäristöjen polarisoitumista ja pirstaloitumista.

5.6 Ajateltavaa ja näkemyksiä

Tekstiiliteollisuuden supistuessa mielestäni myös seuraavia aiheita olisi syytä miettiä tekstiiliteollisuuden kannalta:

- Ovatko Suomessa tuotetut tekstiilit kulttuurillisesti meille tarpeellisia?
- Tarvitseeko Suomen olla tekstiilin puolesta omavarainen?

- Miten tärkeä tekstiiliteollisuus on Suomelle?

Suomalaiseen tekstiiliperinteeseen kuuluvat mm. kirjoitetut tuotteet kuten käsapaikat, päähineet, paidat, esiliinat, peitot ja kudotut tuotteet kuten ryijyt (Lapua kansalaisopisto 2005). Suomessa on ollut myös vankka kutomaperinne. Perinnetekstiilien lisäksi Suomessa on pitkään toteutettu suomalaista muotoilua. Voidaan myös miettiä tekstiilimuotoilun, muodin ja designin merkitystä Suomelle.

Tekstiiliteollisuuden historiassa jo kerrottiin, kuinka teollisuuden tuotanto meni pääasiassa armeijan käyttöön ja tavaraa ei riittänyt tavallisille kuluttajille. (Tekstiiliteollisuusliitto 1988, 9). Sodan aikana myös kauppayhteydet katkesivat, mikä vaikeutti raaka-aineiden saantia. Koska raaka-aineiden saanti oli vähäistä tai niitä ei saatu ollenkaan, joutuivat yritykset menemään lyhyempiin työviikkoihin (Seppälä 2005, 34, 75, 83-84). Sodan ja kulkuyhteyksien katkeaminen ovat hyviä esimerkkejä ja mm. niiden takia olisi syytä miettiä, tarvitseeko Suomen olla omavarainen tekstiilien suhteen.

Lisäksi Suomen tekstiiliteollisuuden yleistä merkitystä olisi syytä miettiä. Miten tärkeä se on meidän yhteiskunnalle? Millaisia mahdollisuuksia se voisi antaa? Lisäksi Suomen historiassa tekstiiliteollisuudella on ollut suuri merkitys mm. työllistäjänä ja se on ollut suurimpia aloja (ks. 2.1.1). Onko tällä asialla enää merkitystä?

Opetushallitus teetti työelämästä kyselyn (Opetushallitus 2012, 239-240), johon vastasi 166 työelämän edustajaa. Seuraavaan listaan on koottu suora lainaus heidän näkemyksiensä yhteenvedosta:

- Alan tulevaisuus huolestuttaa.
- Alalta puuttuu valtion tuki.
- Nyt vallalla oleva käsitys suomalaisesta korkeasta laadusta on kyseenalaistettava, koska Suomessa ei ole enää osaamista, joilla niitä huipputuotteita valmistetaan.
- Käsitys, että korkeanlaatuinen design on pelastus alalle, on kyseenalaistettava, jos Suomesta ei löydy valmistamiseen osaamispääomaa.
- Vaatteiden alusta loppuun valmistusosaaminen heikkenee Suomessa, vaikka huippuosaamista tarvitaan.
- Kuluttajien laatutietoisuus ja –vaatimukset kasvavat jatkuvasti: suomalainen tuote ei pärjää tulevaisuudessa kansainvälisessä laatuvertailussa, koska paikallisia hyviä tekijöitä ei löydy enää,
- Globaalinen vastuujattelu syveneminen – suomalainen osaaminen osana kansainvälistä tuotantoketjua.

- On löydettävä uusia visioita mitä tehdään ja mitä tuotetaan.
- Vain kansainvälistyminen mahdollistaa kasvun tulevaisuudessa:
 - Pienet ja nuoret yritykset toimivat paikallisesti, suuret ja vanhemmat yritykset ovat kansainvälistyneet.
- Pienyrittäjyys loppuu, koska taistelu kauppa- ja halpatuoteketjuja vastaan on liian kova.
- Korjausompelupalvelu lisääntyy.
- Lähi tuotannon työvoimakustannukset ja niiden jatkuva nousu Suomessa ovat suuri haaste paikallisesti toimiville yrityksille.
- Suomalaisen työn kustannukset näkyvät tuotteen hinnassa.
- Suomalainen tuotantolaitos pärjää tulevaisuudessa vain erikoistumalla, eristämällä tuote teollisuustuotteesta sekä reagoimalla nopeasti tarpeisiin (pienet sarjat ja palvelu).
- Lähi tuotanto tulee lisääntymään piensarjojen osalta, toisin kuin suur tuotanto, mikä pysyy kehittyvillä markkinoilla.
- Nettikauppa alkaa olla ehdoton vaatimus menestykselle.
- Yrityksissä panostettavaa jatkuvasti tuotteiden toimivuuteen ja innovointiin sekä markkinointiin ja sosiaalisen median tuomiin mahdollisuuksiin.
- Alalla panostettava brändäyksen tuomiin kaupallisiin mahdollisuuksiin.
- Pienyrittäjät panostavat kestäväan kehitykseen, omaperäisyyteen, kotimaisuuteen, piensarjoihin.
- Kuluttajat ovat valmiita maksamaan Suomessa tuotetusta tuotteesta enemmän.
- Käsityöalojen kentässä panostettava laatuun ja markkinointiin.
- Yrittäjyyden pohjalta toimiminen alalla kasvaa.
- Laadukas taidekäsityö on vain pienen kuluttajaryhmän kiinnostuksen kohde.
- Saamenkäsityö suomalaistuu.
- Ammatillisia käsityötuotteita rinnastetaan etenevin määrin ”mä osaan itsekin tehdä”-tuotteisiin.
- Kaupan rooli muuttuu, koska sesongit muuttuvat.
- Sesonkiluontoisuus lisääntyy, työvoiman järkevä työllistäminen muuttuu haastavammaksi, tulevaisuudessa tarvitaan joustavia ja monialaisiin tehtäviin kykeneviä työntekijöitä.
- Tulevaisuuden työtehtävät vaativat moniosaamista.
- Tekstiilihuolto on hinnoiteltu palveluna liian kalliiksi suhteessa halpatuontiin.
- Tekstiilihuolto kasvaa tulevaisuudessa, koska ”kestävä kehitys” on muotia ja kierrätysvaatteiden huolto vaatii osaamista.
- Koulutus painottuu liikaa suunnitteluun ja teknisen puolen osaajia on vaikea löytää.
- Runsaan tarjonnan takia suunnittelun orientaatio muuttuu: suunnittelijaa tarvitaan asiakkaan avuksi persoonallisen pukeutumisen suunnitteluun, jossa tuotteet valitaan valmiista valikoimista.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tekstiiliteollisuuden historiassa on mielestäni huomattava asia se, että miten suuri merkitys tekstiiliteollisuudella on ollut Suomen yhteiskunnassa esim. 1900-luvulla. Silloin Finlayson oli suurin teollinen toimipaikka Pohjoismaissa ja se hyödynsi ensimmäisenä uusimpia keksintöjä (sähkövalo, puhelin). Lisäksi se oli suuri työllistäjä ja tarjosi työntekijöilleen paljon välttämättömiä palveluita ja etuja. Se toimikin muille yrityksille esimerkkinä. Ennen opinnäytetyötä en osannut edes arvailla, miten paljon tekstiiliteollisuutta on ennen tätä päivää ollut. Lisäksi Finlaysonin suuruus ja toimintatavat olivat minulle suuria yllätyksiä.

Vaikka tekstiiliteollisuus kukoisti tuolloin 1900-luvulla, ei sillä ollut yhteiskunnallisesti niin hyviä edellytyksiä kuin mitä tehdasteollisuudella on tänään. Silloin oli vielä materiaaleista, vauraudesta, liikenneyhteyksistä ja ostokyvystä pulaa. Tänä päivänä kuluttajilla on varaa enemmän, materiaaleja saadaan helpommin, on olemassa erilaisia kulkuyhteyksiä, toimitukset ovat nopeampia ja teknologia parempaa ja nopeampaa kuin ennen. Vaikka tänä päivänä olisivat näiden takia paremmat edellytykset kuin ennen, on tekstiiliteollisuudella muunkaltaisia ongelmia, jotka hidastavat Suomen tekstiiliteollisuuden kehitystä. Ongelmia ovat mm. kilpailu, kallis työvoima ja koko ajan kallistuvat kustannukset. Suomen tekstiiliteollisuus joutuu kilpailemaan halpoja tuontitavaroita vastaan ja sen takia monet yritykset ovat siirtäneen toimintaa ulkomaille. Lisäksi vuonna 2009 tapahtunut maailmanlaajuinen talouskriisi vaikutti suuresti tekstiiliteollisuuden arvoihin alentavasti.

Mielestäni huomioitava seikka on myös työntekijöiden olosuhteet ennen. Työntekijöiltä saatettiin vaatia liikaa, he saattoivat tehdä töitä vaarallisissa tai epämiellyttävissä olosuhteissa, työntekijöillä ei ollut tarpeeksi etuuksia ja lapsia (myös erittäin nuoria) hyödynnettiin vilpittömästi. Arvostan järjestö-, seura-, liitto-, yhdistys- ja säätiötoimintaa, sillä tänä päivänä vastaavanlaisia ongelmia ei ole ainakaan siinä määrin, mitä ennen. Nyt tiedän myös, että tekstiiliteollisuus ei ole kehittynyt tähän päivään helposti, vaan lamat, sodat, lakot ja muut yhteiskunnalliset tilanteet vaikuttivat tekstiiliteollisuuteen enemmän, mitä ennen opinnäytetyötä oletin.

Ennen tekstiiliteollisuudessa kilpailussa pidettiin tärkeänä laatua ja halpaa hintaa. Nykyään tärkeitä kilpailutekijöitä ovat taas korkealaatuinen tuotesuunnittelu, teknisesti vaativat tuotteet, lyhyet ja nopeat sarjat ja joustavat ja nopeat toimitukset.

Tekstiiliteollisuus on poikkitieteellisempi kuin ennen. Ennen tuotanto perustui lähinnä kuitujen valmistamiseen, kehräämiseen, lankojen ja kankaiden tuottamiseen ja vaatteiden valmistamiseen. Nykyään tekstiilialalla on monenlaisia toimialoja. Lisäksi tekstiiliteollisuus hyödyntää muita aloja ja klustereita. Tekstiilejä käytetään myös yrityksissä, joissa niitä ei huomata tai ei ymmärretä niiden merkitystä. Osaamisen ja kehityksen kannalta mielestäni tekstiilin merkitystä pitäisi lisätä muilla aloilla ja etenkin niissä, joissa niitä käytetään.

Erilaisia tilastoja tutkiessani ja kuvioita tehdessäni huomasin tiedoissa samankaltaisia seikkoja samoina vuosina. Huomasin 90-luvun laman vaikuttaneen tekstiiliteollisuuteen alentavasti. Laman jälkeen näkyi selvästi yleisen varallisuuden nousu ja tämän takia kuvioiden arvot nousivat. Tämän jälkeen tilanne näytti vakaalta ja teollisuuden arvot näyttivät olevan hieman laskemaan päin. Tämä johtui yleisestä yhteiskunnallisesta muutoksesta, missä tehdasteollisuus laskee ja palvelualat taas nousevat. Vuonna 2009 on huomattava pohjalukema lähes kaikissa kuvioissa, mikä johtuu maailmanlaajuisesta talouskriisistä. Opinnäytetyötä tehdessäni oli mielenkiintoista nähdä, miten eri asiat näkyivät selvästi taulukoista ja kuvioista.

Kuvioista huomasin erityisesti sen, että miten vaatetusteollisuus on laskenut romahdusmaisesti parinkymmenen vuoden ajan. Tämän takia pidin mielenkiintoisena asiana sitä, että vuonna 2011 vaatetusta vietiin enemmän kuin tekstiilejä. En tiedä todellista syytä tähän, mutta mielestäni tämä asia kannattaa ottaa huomioon tulevaisuutta varten. Mielestäni pitäisi pohtia, olisiko sittenkin syytä panostaa vaateteollisuuteen nykyistä enemmän. Myös erikoistuneet tekstiilituotteet ovat menestyviä viennin kannalta.

Tulevaisuudessa uskotaan megatrendien vaikuttavan entistä enemmän. Todennäköisiä asioita tulevaisuudessa ovat suurten yritysten kasvaminen, pienten yritysten pienentyminen, kaupan ketjuuntuminen, kaupan lähentyminen teollisuutta, verkostoituminen ja kasvava poikkitieteellisyys. Nopeita ja pieniä sarjoja tullaan käyttämään Suomen tekstiiliteollisuudessa. Nettikauppa yleistyy ja laajentuu. Teknologian kehitys mahdollistaa uusia innovaatioita ja ratkaisuja. Uusi teknologia mahdollistaa nopeat ja yksilölliset

tuotteet. Lisäksi uudet materiaalit ja toiset alat saavat aikaan tulevaisuudessa uusia innovaatioita. Tekstiilien rajapinta hälvenee ja tekstiilejä tullaan hyödyntämään myös muiden alan yrityksissä enemmän.

Poikkitieteellisyuden takia monialaosaamista osaavia työntekijöitä olisi hyvä olla. Muita tärkeitä tulevaisuuden osaamisalueita ovat mm. palveluosaaminen, teknologiaosaaminen, kaupan taidot, kansainvälinen toiminta, logistiikka ja perustaitojen täydellinen osaaminen. Näiden tietojen pohjalta koulutusta siis pitäisi lisätä toiselle kouluasteelle. Erityisen tärkeitä tulevaisuudessa on se, että osaaminen on aina ajan tasalla ja osataan mukautua ajan tilanteisiin.

Työvoiman tarpeen laskun puolesta tukevat yleisen tehdasteollisuuden väheneminen ja teknologian tehokkuus. Työvoimaa taas voidaan tarvita eläkkeelle jäävien tilalle ja uusien keksintöjen ja yritysten palveluun. Lisäksi muut alat voivat tulevaisuudessa tarvita työvoimaa. Tekstiilialan toimialapaikkoja on enemmän, mutta vaatetusteollisuudessa jää nopeammin eläkkeelle työntekijöitä. Työväkeä tarvitaan ensiksi etenkin tuotantoon, mutta tulevaisuudessa voi olla yhä enemmän tarvetta töitä toimihenkilöille.

Kuluttajien yksilöllisyyden merkitys kasvaa. Rääätälöinnin merkitys kasvaa, kun kuluttajat haluavat itsensä näköisiä tuotteita. Tällöin kuluttajan rooli tuotannossa kasvaa. Kuluttajat vaativat myös ekologisia ja eettisiä tuotteita. Yrityksen on entistä enemmän panostettava edellä mainittuihin, sillä heidän toimintatapojaan ja tuotanto-olosuhteitaan tarkkaillaan. Ekologisuuden lisäksi terveyden merkitys tekstiileissä nousee. Muun muassa materiaalien terveysvaikutukset tai tuotteiden terveyttä edistävät ominaisuudet kiinnostavat yhä useampia kuluttajia. Tilastojen pohjalta erikoistuneet tuotteet ja kangasvaatteet ovat viennissä kasvamaan päin. Suomen tekstiiliteollisuuden kannattaa erikoistua tuotteisiin, joissa sillä on jo erikoisosaamista (esim. paperitekstiilit).

Kyselyssä olleiden yritysten mukaan tärkeitä menestystekijöitä Suomen tekstiiliteollisuudessa voisivat olla korkea laatu, asiakaslähtöinen palvelukulttuuri, yhteistyö- ja uudistumiskyky ja nopea toimitus. Alhainen hinta ei ole todennäköisesti tulevaisuuden menestystekijä, vaikka sopivaa hintasuhdetta olisi syytä tarkkailla.

Uhkakuvina taas pidettiin alan arvostuksen puutetta, huonoa imagoa, alan osaamisen katoamista, alan koulutuksen loppumista, alan huono työtilannetta sekä ikäluokkien ja nuorten määrän pienenemistä.

Toisen kyselyn mukaan tulevaisuuden mahdollisuuksia voisivat taas olla konsepti, yhteistyö, tuoteturvallisuus, ekologisuus ja hyvä tuote. Uhkatekijöitä tulevaisuudessa voivat olla materiaalinsaannin vaikeutuminen, työvoimansaannin vaikeutuminen, maailmanpolitiikan ongelmat, hintojen ja kustannustekijöiden nouseminen. Menestystekijöitä voivat olla kansainväliset resurssit, tuotantokonseptit, brändi, kansainväliset jakelijat, tuotesuunnittelu ja tuotteet.

Tekstiilien kulutus lisääntyy maailman kasvavan väkiluvun myötä. Maailma kehittyy. Tulevaisuudessa voi olla uusia sotia, luonnonkatastrofeja ja talouskriisejä, jotka vaikuttavat tekstiiliteollisuuteen. Tekstiiliteollisuuden on siis osattava sopeutua ajan tarpeisiin.

Esitin opinnäytetyössä aikaisemmin seuraavat kysymykset, jotka koin tärkeäksi miettiä:

- Ovatko Suomessa tuotetut tekstiilit kulttuurillisesti meille tarpeellisia?
- Tarvitseeko Suomen olla tekstiilin puolesta omavarainen?
- Miten tärkeä tekstiiliteollisuus on Suomelle?

Mielestäni nämä aiheet olisi hyviä jatkotutkimusaiheita. Mielestäni Suomen perinnetekstiilejä ei arvosteta tarpeeksi ja suomalaista muotoilua merkitystä voitaisiin miettiä paremmin. Mielestäni Suomen pitäisi olla edes jotenkin omavarainen tekstiilien suhteen erilaisten ongelmatilanteiden takia. Etenkin kulkuyhteyksien katkeaminen voi johtaa suuriin ongelmiin.

Alan tulevaisuus huolettaa tekstiilialan ihmisiä. Mielestäni tekstiiliteollisuus ei voi kehittyä, ellei varmuutta ole tai ei saada mistään siihen tukea. Alan työntekijöiden mielestä alalta puuttuu valtion tuki. Jo pelkän mielikuvan takia pitäisi valtion tukea tekstiilialaa enemmän ja tuoda sitä julki paremmin. Suomalaista tekstiilialaa ei tunneta tarpeeksi hyvin ja sen takia saadaan alasta väärä kuva ja siksi siltä odotetaan vääriä asioita. Tämän takia ei osata kouluttaa tarpeellisia työntekijöitä tekstiilialalle ja tämä johtaa tekstiiliteollisuuden kehityksen hidastumiseen. Tekstiiliteollisuuden kehittymisen takia pitäisi erityisesti juuri nyt panostaa oikeanlaiseen oppimiseen.

Mielestäni tulevaisuudessa erilaisten skenaarioiden vertaaminen on todella tärkeää. Tulevaisuudessa on syytä varautua yllättävien tilanteiden kuten uusien talouskriisien, sotiin tai ympäristökriisien takia. Tulevaisuus ei ole koskaan varmaa ja sen takia yllättäviin tilanteihin olisi syytä varautua.

Tekstiiliteollisuus on kulkenut pitkän matkan tähän päivään saakka. On ikävää se, että tekstiiliteollisuus on hiljalleen katoamassa, vaikka sillä on ollut niin tärkeä rooli Suomen teollisuuden historiassa. Mielestäni tekstiiliteollisuudella olisi erittäin hyviä tulevaisuuden mahdollisuuksia, vaikka tämän hetkinen tilanne näyttääkin huonolta. Jotta tekstiiliteollisuus menestyisi tulevaisuudessa, tarvitsee Suomen tekstiiliteollisuus rakenteen muutosta, jotka tukevat tulevaisuuden osaamistarpeita, mahdollisuuksia ja menestystekijöitä. Lisäksi Suomen tekstiiliteollisuuden olisi syytä varautua paremmin erilaisiin ongelmatilanteisiin esimerkiksi skenaarioiden avulla ja kehittyä ajan tarpeisiin nähdessä nopeasti. Jotta Suomen tekstiiliteollisuus voisi menestyä, tarvitaan oikeanlaista osaamista. Tämä edellyttää, että pitäisi olla oikeanlaista koulutusta tarjolla. Tekstiilialan osaamisen lisäksi tulevaisuudessa tarvitaan muiden alojen osaamista ja niiden yhdistämistä tekstiiliosaamiseen. Nyt tekstiiliala tarvitsee tukea ja alaa pitäisi ymmärtää paremmin, jotta kehitystä tekstiiliteollisuudessa voisi tapahtua.

Opinnäytetyö sisältää paljon tilastollisia tietoja, joissa on tapahtunut paljon tilastointimuutoksia. Lisäksi suuren tiedon määrän takia, opinnäytetyössä on voinut tapahtua vahingollisia tiedon vääristymiä (esimerkiksi lisätessä taulukoihin tietoja). Tulevaisuus ei ole koskaan varmaa, joten jotkut asiat eivät välttämättä ole oleellisia tulevaisuuden kannalta. Tulevaisuutta on myös vaikea määrittää ajallisesti ja tämän takia opinnäytetyön tulevaisuuden aiheet saattavat koskea vasta esimerkiksi muutaman vuoden tai vuosikymmenen päästä. Lisäksi olen saattanut jättää opinnäytetyössä tarkastelematta joitakin oleellisia asioita, joilla voisi olla merkittävä vaikutus Suomen tekstiiliteollisuuteen. Opinnäytetyön aiheet ovat myös monesti aika tiivistettyjä ja oleellista tietoa aiheista olisi voinut olla enemmän.

Mielestäni opinnäytetyö on suurimmaksi osaksi onnistunut. Mielestäni opinnäytetyö antaa hyvin kokonaiskuvan tekstiiliteollisuudesta ennen, nyt ja tulevaisuudessa. Onnistuin mielestäni kokoamaan laajan tietopaketin historiasta, nykypäivästä, tilastotiedoista ja tulevaisuuden näkymistä. Opinnäytetyön mahdollinen parantamisaihe voisi olla laajemmin tekstiiliteollisuuden tärkeyden tutkiminen.

LÄHTEET

Tekstiili- ja vaateusteollisuus ry 1990-2012. Tilastotietoa tekstiili- ja vaateusteollisuudesta. Helsinki.

Tissari, T. 2008. Vaateusala Suomessa 2017, Tulevaisuuskuvia ja visio vaateusalan kehittymisestä. Joensuu & Savonlinna: Joensuun yliopisto & Savonlinnan opettajankoulutuslaitos. Opinnäytetyö

Seppälä, A. 2005. Lanka läpi vuosisatojen: lukemisto suomalaisen tekstiiliteollisuuden vaiheista 1700-luvulta vuoteen 2005, jolloin alan työnantajain liitto täyttää sata vuotta. Jyväskylä: Gummerus Oy

Näreikkö, H. 1986. Säikeistä yhteen: tekstiili- ja vaateustyöväen historia. Jyväskylä: Gummerus Oy

Tekstiiliteollisuusliitto 1988. Suomen tekstiiliteollisuus 250 vuotta: tekstiiliteollisuusliitto. Helsinki: Painoratas Oy.

Mattila, H. 2001. Tekstiilialan Insinööri- ja DI-koulutus. Tampere: Kuitumateriaalitekniikka, Tampereen teknillinen korkeakoulu. Opinnäytetyö

Boncamper, I. 2003. Loppuraportti, uuden vuosituhatteen teva-projekti. Tampere: Ammattikuva Oy.

Boncamper, I. 2012. Tekstiili- ja vaateusalan laadullisen ennakkoinnin selvitys. Tekstiili- ja vaateusalan koulutustoimikunnalle kuuluvien tutkintojen ennakkoinnin selvitystyö. Sedu.

Tattari, H. 2012. Selvitys tekstiili ja vaateusteollisuuden vientitoimitusten logistiikasta Venäjälle. Kouvola: Kymmenlaakson ammattikorkeakoulu.

Salonen, H. M., Karinen, J. & Mattila, M 2007. Tekstiili- ja vaateusteollisuuden kehittämistarpeiden kartoitus. Tekes.

Lehtimäki, H. & Salonen, S. 2009. Ura ja työmarkkinaseuranta Tampereen ammattikorkeakoulusta vuonna 2003 valmistuneille. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö

Opetushallitus 2012. Ammattitaito on aina muodissa. Työelämä tarvitsee tekijöitä. Tekstiili- ja vaateusalan koulutusselvitys. Tampere: Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy

Taitava tevanake 2004. Taitava tevanake –hanke 2002-2004 Loppuraportti. ESR, Equal.

Suomen tekstiiliteknillinen liitto ry 1961. Suomen tekstiilitekninen liitto r.y. 1936-1986. Tampere: Hermes Oy

Tekstiiliteollisuusmuseo 2006. Lue historia. Suomen tekstiiliteollisuuden tarina. Luettu 3.12.2013.

<http://www.tkm.fi/lehdistokuvat/tekstiiliteollisuusmuseo/>

Hänninen J, 2013. Suomen teollisuuden luvut EU:n synkimmästä päästä. Helsingin sanomat. Luettu 2.1.2014.

<http://www.hs.fi/talous/a1376364593020>

Androsova, T. Suomen ja Venäjän/Neuvostoliiton väliset kauppapoliittiset suhteet 1944–1962. Ennen ja Nyt Historian tietosanomat. Luettu 4.8.2013.

<http://www.ennenjanyt.net/1-02/androso2.htm>

Sirén, A. 2013. Kotimainen konkari pärjää tekstiilialalla - "Keltanokka joutuu myymään vitosella kympejä". Yle uutiset. Luettu 3.12.2013.

http://yle.fi/uutiset/kotimainen_konkari_parjaa_tekstiilialalla_-_keltanokka_joutuu_myymaan_vitosella_kympeja/6768895

Karppinen, A. 2007. Vaateteollisuus sanoi hyvästit Suomelle. Taloussanomat. Luettu 3.1.2014.

<http://www.taloussanomat.fi/perusteollisuus/2007/04/25/vaateteollisuus-sanoi-hyvastit-suomelle/20079983/12>

Palhus, K. 2012. Tekstiilialalla yhä enemmän toimihenkilöitä tulevaisuudessa. Pro uutiset. Luettu 10.2.2014.

<http://www.proliitto.fi/fi/media/uutiset/tekstiilialalla-yha-enemman-toimihenkiloita-tulevaisuudessa.html>

Kelles-Viitanen, A. 2013. Mikä Kiina-ilmio on ja kuinka se muuttaa globaalia taloutta?. Maailmantalous.net. Luettu 10.2.2014.

<http://www.maailmantalous.net/?q=fi/node/40>

Taloussanomat 2011. Kiina-ilmio on ohi. Taloussanomat. Luettu 10.2.2014.

<http://www.taloussanomat.fi/ulkomaat/2011/05/20/kiina-ilmio-on-ohi/20117205/12>

Suomen suurlähetystö Washington 2010. Talous, elinkeinoelämä ja ulkomaankauppa. Suomen suurlähetystö. Luettu 10.2.2014.

<http://www.finland.org/public/default.aspx?nodeid=43214&contentlan=1&culture=fi-FI>

Niemelä, P. 2013. TEVA-koulutus selvitys. Tekstiili- ja vaatetusalan koulutus selvitys – hanke. Skenaariopaja. Sedu. Luettu 25.1.2014.

<http://www.sedu.fi/Koulutuskeskus-Sedu/Tietoa-Koulutuskeskus-Sedusta/Hanketoiminta/Paattyneet-projektit/TEVA-koulutus selvitys>

Lapua kansalaisopisto 2005. Perinnetekstiilit. Lapua. Luettu 16.3.2014.

http://www.lapua.fi/tekstiilisuunnittelu/perinne/sivu6_perinne.html

Tulli 2014.

<http://www.tulli.fi/fi/>

Tilastokeskus 2014.

<http://www.stat.fi/index.html>

Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 2014.

<http://www.finatex.fi/>

LIITTEET

Liite 1. Toimialapaikkojen lukumäärä vuosina 1988-1994

TAULUKKO 5. Toimialapaikkojen lukumäärä vuosina 1988-1994 (Tekstiili- ja vaate-
tusteollisuus Finatex ry 1990-1995)

Toimialapaikkojen lukumäärä vuosina 1988-1994							
	1988	1989	1990	1991*	1992	1993	1994
Koko teollisuus Suomessa	6308	6221	6086	6480	5944	5596	5681
Vaatteiden valmistus	356	310	257	236	182	174	178
Tekstiilien valmistus				222	202	176	148
<i>Tekstiilien valmistuksen alatoimialat</i>							
Lankojen ja kankaiden valmistus	38	37	31	32	31	32	
Neulosten ja neuletuotteiden valmistus	83	78	91	84	71	60	31
Muiden tekstiilien valmistus	118	114	107	106	100	84	37
<i>Toimialoja vuodesta 1991 lähtien</i>							
Langat				13	12	11	13
Kankaat				16	15	12	10
Tekstiilien viimeistely				3	4	9	10
Trikooneulokset				12	8	10	11
Sukat ja sukkahousut				9	7	7	8
Trikoovaatteet				63	56	43	23
Sisustustekstiilit				30	29	22	
Muut sovitut tekstiilituotteet				26	24	19	36
Matot ja ryijyt				14	15	13	10
Nauhat				11	10	7	
Köydet, narut, verkot				4	4	5	5
Kuitukankaat- ja vanutuotteet				8	6	4	3
Muiden tekstiilituotteiden valmistus				13	12	14	19
*Uusi toimialaluokitus	Puuttuvat tiedot						
Neulosten ja neuletuotteiden valmistuksen tulos sisältää yhteisumman trikooneuloksista, sukista, sukkahousuista, trikoovaatteista							
Muiden tekstiilien valmistus tulos sisältää yhteisumman seuraavista: sisustustekstiilit, muut sovitut tekstiilituotteet, matot, ryijyt, nauhat, köydet, sidenarut, verkot, kuitukankaat, vanutuotteet, muut tekstiilituotteet							
Lankojen ja kankaiden valmistus tulos sisältää niiden lisäksi viimeistely arvon							

Liite 2. Toimialapaikkojen lukumäärä vuosina 1995-2007

TAULUKKO 6. Toimialapaikkojen lukumäärä vuosina 1995-2007 (Tekstiili- ja vaate-
tusteollisuus Finatex ry 1996-2008)

Toimialapaikkojen lukumäärä vuosina 1995-2007													
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002*	2003	2004	2005	2006	2007
Koko teollisuus Suomessa	22796	23093	25650	27990	27168	27141	27127	26764	26468	26313	26218	26134	26648
Tekstiilien ja vaatteiden valmistus	2131	2168	2346	2611	2491	2423	2376	2317	2244	2184	2146	2135	2111
Tekstiilien valmistus	917	952	1021	1131	1085	1068	1053	1046	988	986	968	999	990
Vaatteiden valmistus	1214	1216	1325	1480	1406	1355	1323	1271	1256	1198	1177	1136	1121
Tekstiilien valmistukseen sisällyvät													
Langat ja kankaat	55	56	64	68	66	62	62	56	54	56	52	51	45
Tekstiilien viimeistely	104	114	119	133	128	133	136	132	138	140	136	146	138
Sovitut tekstiilituotteet	255	271	289	319	309	300	305	308	294	291	303	339	354
Sisustustekstiilit	155	160	175	197	188	183	192	195	183	178	190	224	238
Tavarapötteet jne.	100	111	114	122	121	117	113	113	111	113	113	115	116
Muut tekstiilituotteet	342	351	361	401	391	396	389	398	364	272	362	346	340
Matot ja rvyjt	179	191	189	191	176	178	163	161	139	140	138	123	122
Köydet, narut ja verkot	18	21	18	20	20	20	22	22	20	18	18	17	17
Kuitukankaankaat ja -kangastuotteet	8	5	10	12	10	10	13	14	15	18	17	16	15
Muut tekstiilituotteet	137	134	144	178	185	188	191	201	190	196	189	190	186
Trikoonelukset	34	27	34	36	32	30	30	26	23	20	18	17	15
Neuletuotteet	127	133	154	174	159	147	131	126	115	107	98	100	98
Sukat ja sukkahousut	15	15	15	16	15	14	13	13	15	14	13	13	13
Muut neulevaatteet ja -tuotteet	112	118	139	158	144	133	118	113	100	93	85	87	85
Vaatteiden valmistukseen sisällyvät													
Nahkavaatteet	125	122	128	142	127	120	113	106	88	87	77	69	72
Vaatteet ja asusteet	948	974	1075	1210	1161	1133	1104	1066	1070	1024	1014	980	962
Työvaatteet	60	69	67	75	76	74	72	72	67	56	54	54	54
Muut päällysvaatteet	534	539	575	613	577	557	539	506	493	467	445	468	501
Alusvaatteet	29	28	31	29	25	24	22	20	19	19	20	21	20
Muut vaatteet ja asusteet	325	338	402	493	483	478	471	468	491	482	495	437	387
Turkisten muokkaus	141	120	122	128	118	102	106	99	98	87	86	87	87
*Uusi toimialaluokitus													
Sovitut tekstiilituotteet sisältää yhteisemmän sisustustekstiileistä ja tavarapötteistä jne.													
Muut tekstiilituotteet sisältää yhteisemmän matolista ja rvyjistä, köydistä, narujista ja verkoista, kuitukankaista ja -kangastuotteista ja muista tekstiilituotteista													
Neuletuotteet sisältää yhteisemmän sukista ja sukkahousuista ja muista neulevaatteista ja -tuotteista													
Vaatteet ja asusteet sisältää yhteisemmän työvaatteista, muista päällysvaatteista, alusvaatteista ja muista vaatteista ja asusteista													

Liite 3. Toimialapaikkojen lukumäärä vuosina 2008-2011E

TAULUKKO 7. Toimialapaikkojen lukumäärä vuosina 2008-2011E (Tekstiili- ja vaate-
tusteollisuus Finatex ry 2009-2012)

Toimialapaikkojen lukumäärä vuosina 2008-2011E				
	2008	2009	2010	2011 E
Koko teollisuus Suomessa	24622	23827	23190	23105
Tekstiilien ja vaatteiden valmistus	2077	1998	1922	1921
Tekstiilien valmistus	900	861	832	829
Vaatteiden Valmistus	1177	1137	1090	1092
<i>Tekstiilien valmistukseen liittyvät</i>				
Tekstiilikuitujen valmistelu ja kehruu	22	22	21	21
Kankaat	21	23	20	20
Tekstiilien viimeistely	145	152	146	146
Muut tekstiilituotteet	712	664	645	642
Neulokset	18	16	18	
Sovitut tekstiilituotteet	356	340	328	
Sisustustekstiilit	241	236	229	
Tavarapeitteet, purjeet ja muiden sovitut tuotteet	115	104	99	
Matot	106	91	88	
Purjelangat, nuorat, sidelangat ja verkot	19	18	18	
Kuitukankaat ja -kangastuotteet	15	15	13	
Tekniset- ja teollisuustekstiilit	14	23	22	
Muut luokittelemattomat tekstiilituotteet	184	161	158	
<i>Vaatteiden valmistukseen liittyvät</i>				
Vaatteiden valmistus	1036	1002	970	971
Nahkavaatteet	67	60	63	
Työvaatteet	50	47	41	
Muu takkien, pukujen, housujen ym. Valmistus	499	478	468	
Alusvaatteet	19	14	14	
Muut vaatteet ja asusteet	401	403	384	
Turkisvaatteet ja -tuotteet	45	42	41	41
Neulevaatteet ja -sukat	96	93	79	80
Sukat ja sukkahousut	13	14	13	
Muut neulevaatteet	83	79	66	
Puuttuvat tiedot	E= ennuste			
Sovitut tekstiilit sisältää yhteissumman sisustustekstiileistä, tavarapeitteistä, purjeista ja muista sovituisista tuotteista				
Vaatteiden valmistus (vaatteiden valmistukseen liittyvät kohdan alta) sisältää yhteissumman nahkavaatteista, työvaatteista, muista takkien, pukujen, housujen ym. Valmistuksesta, alusvaatteista ja muista vaatteista ja asusteista				

Liite 4. Volyymi-indeksit vuosina 1986-2011

TAULUKKO 8. Volyymi-indeksit vuosina 1986-2011 (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 1990-2012)

Volyymi-indeksit				
	Tekstiiliteollisuus	Vaatetusteollisuus	Tehdasteollisuus	
1986	113,3	196,6	89,2	1990=100
1987	117,6	175,1	93,7	
1988	110,1	143,9	97,3	
1989	106,1	124,7	100,8	
1990	100	100	100	
1991	82,8	76,6	89,7	
1992	92	112,9	79,3	1995=100
1993	93,2	109	83,6	
1994	102,4	119,5	93,4	
1995	100	100	100	
1996	104,8	99,2	103	
1997	106,7	97,4	113,4	
1998	108,6	94,7	124	
1999	111,4	95,3	131,9	
2000	113,4	87,9	147,7	2005=100
2001	93,8	146,2	90,7	
2002	97,3	143,2	92,5	
2003	94,4	110	92,8	
2004	98,2	100	98,9	
2005	100	100	100	
2006	105,4	94,8	108,6	
2007	103,2	87,8	115	
2008	86,9	89,4	117,2	
2009	71	72,8	93,4	
2010	78,5	76,6	98	
2011	81,3	75	100	

Liite 5. Vienti ja tuonti vuosina 1983-2011

TAULUKKO 9. Volyymi-indeksit vuosina 1986-2011 (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 1990-2012)

Vienti ja tuonti vuosina 1983-2011								
	Vienti			Tuonti				
Vuodet	Tekstiili	Vaatetus	Yhteensä	Tekstiili	Vaatetus	Yhteensä		
1983	1767	1871	3638	3230	489	3719	Miljoona markkaa	
1984	1895	2067	3962	3412	559	3971		
1985	1949	2228	4177	3888	733	4621		
1986	1971	2323	4294	4190	890	5080		
1987	1804	2013	3817	4516	1125	5641		
1988	1760	1653	3413	4637	1171	5808		
1989	1653	1310	2963	4722	1449	6171		
1990	1439	1363	2802	4395	1990	6385		
1991	1263	968	2231	3794	1914	5708		
1992	1118	1242	2360	2533	3286	5819		
1993	1251	1234	2485	2628	3248	5876		
1994	1496	1303	2799	2956	3629	6585		
1995	1590	1189	2779	2627	3465	6092		
1996	1717	1196	2913	2773	3996	6769		
1997	1963	1302	3265	3016	4681	7697		
1998	2049	1353	3402	3221	4980	8201		
1999	2052	1245	3297	3110	5067	8177		
2000	352	228	580	560	918	1478		Miljoona euroa
2001	356	240	596	571	937	1508		
2002	374	230	604	561	973	1534		
2003	362	207	569	553	989	1542		
2004	334	223	557	546	1040	1586		
2005	312	229	541	550	1108	1658		
2006	325	236	561	580	1200	1780		
2007	353	253	606	616	1253	1869		
2008	342	254	596	588	1326	1914		
2009	263	211	474	461	1208	1669		
2010	258	249	507	535	1348	1883		
2011	270	295	565	579	1565	2144		
*Sisältää luokituksen Sitc 65 (tekstiili) ja Sitc 84 (vaate) mukaiset tuotteet. Taulukon vaatetusarakeessa on vain kangasvaatteet. Tekstiilin lukuun sisältyvät perustekstiilin lisäksi mm. trikoovaatteet ja neulokset.								
**Tekstiili sisältää perus- ja erikoistekstiilit sekä trikoovaatteet (SITC 65ml. HS 61). Vaatetus sisältää kangas- ja nahkavaatteet (Sitc 84 pl. HS 61)								
***Tekstiili (SITC 65) sisältää perus- ja erikoistekstiilit ja vaatetus (SITC 84) trikoo-, kangas-, nahka- ja turkisvaatteet								

Liite 6. Vientituotteet miljoonissa markoissa

TAULUKKO 10. Vientituotteet miljoonissa markoissa (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 1997-2001)

Vientituotteet miljoonissa markoissa					
Tuotteet	1996	1997	1998	1999	2000
Langat	139	144	146	146	157
Kudotut kankaat	248	280	339	320	326
Kuitukankaat	517	596	594	633	578
Neulokset	121	130	121	98	97
Trikoovaatteet	391	405	425	386	425
Sisustustuotteet	59	65	75	63	69
Kangasvaatteet	657	729	762	713	782
Matot	30	30	30	28	30
Viirat, puristinhuovat	302	305	348	372	432
Nahka- ja turkisvaatetus	119	128	128	95	104
Nauhat, nimilaput	51	61	67	58	63
Pintakäsitellyt kankaat	65	89	105	94	107
Nostovyöt yms.	75	81	101	108	105
Lasikuitukudokset	418	481	486	491	612
Muut	57	77	76	76	76
Hygieniatekstiilit	345	431	339	295	329
Päähineet	26	36	33	30	36

Liite 7. Vientituotteet miljoonissa euroissa

TAULUKKO 11. Vientituotteet miljoonissa euroissa (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 2002-2012)

Tuotteet	Vientituotteet miljoonissa euroissa										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Langat	27	23	21	16	14	13	13	12	8	6	7
Kudotut kankaat	57	57	64	51	42	41	40	30	21	18	20
Kuitukankaat	93	98	91	86	77	77	87	88	71	73	73
Neulokset	13	15	15	12	10	9	9	9	7	6	6
Trikoovaatteet	76	75	68	73	74	72	76	79	64	76	85
Sisustustuotteet	16	19	18	17	17	20	23	20	12	14	15
Kangasvaatteet	136	128	114	127	135	138	148	151	128	151	184
Matot	5	6	7	7	8	8	11	10	8	9	8
Viirat, puristinhuovat	76	79	73	81	94	103	101	103	75	81	85
Nahka- ja turkiswaatetus	20	19	16	14	13	15	16	14	9	10	12
Nauhat, nimilaput	11	11	11	10	8	7	8	6	5	6	6
Pintakäsittellyt kankaat	19	22	20	16	12	17	26	32	20	8	9
Nostovyöt yms.	21	24	25	20	17	16	20	20	23	26	24
Lasikuitukudokset	116	122	123	128	119	141	148	140	81	82	97
Muut	88	94	79	84	77	80	95	10	10	10	11
Hygieniatekstiilit	68	73	56	38	40	38	37	35	36	38	44
Päähineet	5	5	5	6	6	7	9	7	7	9	9

Liite 8. Tuontituotteet miljoonissa markkoissa

TAULUKKO 12. Tuontituotteet miljoonissa markkoissa (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 1997-2001)

Tuontituotteet miljoonissa markkoissa					
Tuotteet	1996	1997	1998	1999	2000
Langat	322	530	539	516	500
Kudotut kankaat	425	790	846	758	785
Kuitukankaat	113	144	192	185	223
Neulokset	89	95	116	113	115
Trikoovaatteet	1527	1792	1954	2029	2199
Sisustustuotteet	370	453	491	510	576
Kangasvaatteet	2120	2487	2622	2669	2827
Matot	114	136	133	133	152
Viirat, puristinhuovat	311	327	328	324	340
Nahka- ja turkisvaatetus	170	190	177	147	186
Nauhat, nimilaput	34	41	46	44	56
Pintakäsitellyt vaatteet	272	276	292	294	292
Nostovyöt yms.	112	131	137	128	167
Lasikuitukudokset	147	180	178	186	242
Muut tekstiilituotteet	54	48	50	39	44
Hygieniatekstiilit	414	405	390	406	428
Pähineet		128	134	130	156

Liite 9. Tuontituotteet miljoonissa euroissa

TAULUKKO 13. Tuontituotteet miljoonissa euroissa (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 2002-2012)

Tuontituotteet miljoonissa euroissa											
Tuotteet	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Langat	86	88	85	77	68	73	72	62	47	57	60
Kudotut kankaat	127	122	114	111	110	101	104	92	65	68	76
Kuitukankaat	41	36	43	48	46	45	49	50	44	47	52
Neulokset	19	17	19	18	17	16	18	16	14	17	18
Trikoovaatteet	484	509	515	524	431	485	514	543	515	594	646
Sisustustuotteet	104	101	114	119	139	148	174	167	150	176	177
Kangasvaatteet	365	377	386	417	573	604	616	656	588	644	780
Matot	25	26	29	27	47	53	53	56	44	52	52
Viirat, puristinhuovat	58	58	52	49	45	50	53	50	34	44	56
Nahka- ja turkisvaatetus	37	37	37	40	45	53	53	55	36	40	49
Nauhat, nimilaput	9	9	9	9	7	8	8	7	5	6	6
Pintakäsitellyt vaatteet	48	51	49	47	47	51	55	62	32	38	49
Nostovyöt yms.	28	31	31	38	41	47	51	49	45	54	57
Lasikuitukudokset	47	50	46	43	45	53	58	59	38	44	46
Muut tekstiilituotteet	40	39	36	31	35	34	38	9	11	14	15
Hygieniatekstiilit	76	67	74	76	83	88	89	91	92	97	106
Päähineet	26	27	29	32	32	33	38	39	33	40	46

TAULUKKO 14. Tuotannon jakauma (Tekstiiliteollisuusliitto 1988, 12)

Työllisyys ja volyymi-indeksi				
	Koko Suomen teollisuus		TeVa	
Vuosi	työllisyys (pyöristetty 100:lla)	tuotannon volyymi-indeksi (1926=100)	työllisyys (pyöristetty 100:lla)	tuotannon volyymi-indeksi (1926=100)
1815	3100		740	
1820	3900		900	
1830	3900		1000	
1840	5100		1200	
1850	7300	2,0	2200	
1860	14900	3,9	4000	
1870	20200	5,5	6300	
1880	28300	9,4	5400	
1890	45600	18	8100	
1900	82100	31	14600	40
1913	121400	62	21700	79
1914	114600	49	17600	80
1915	110500	60	18600	77
1916	119500	65	19900	87
1917	117300	48	19700	74
1918	93100	28	17100	40
1919	107800	43	16800	60
1920	133100	56	21400	75
1921	137400	57	22000	75
1922	151700	69	24000	84
1923	161000	81	25000	89
1924	156800	84	24000	81
1925	158300	91	23700	87
1926	167400	100	25500	100
1927	178000	111	27600	104
1928	188300	123	29400	110
1929	184000	131	28800	99
1930	163300	120	26100	93
1931	147600	111	25000	83
1932	144500	114	24700	87
1933	158200	126	26900	107
1934	180200	151	31900	134
1935	194100	166	35600	146
1936	204800	186	36900	153
1937	229000	216	42400	188
1938	236800	228	45300	201
1939	212400	219	42200	191

(jatkuu)

1940	197500	174	43100	194
1941	201900	179	40200	147
1942	198400	185	32600	113
1943	211400	217	31900	130
1944	206400	201	32900	140
1945	254800	212	36900	148
1946	275900	241	39000	172
1947	293300	267	41500	180
1948	302000	303	47200	205
1949	300800	317	50200	228
1950	306700	338	57500	253
1951	333500	388	59000	274
1952	324400	377	59300	283
1953	319600	395	60600	284
1954	346400	448	63500	316
1955	364200	498	67800	368
1956	375500	511	74100	394
1957	367200	526	70000	375
1958	353900	509	62600	319
1959	364500	557	65000	372
1960	431700	632	82500	390
1961	448400	699	82100	425
1962	455100	742	81000	444
1963	449600	765	77300	420
1964	447100	824	75100	442
1965	458300	875	70300	428
1966	463800	917	70500	470
1967	464800	945	70500	486
1968	465300	996	69000	482
1969	492200	1127	74700	560
1970	527100	1248	80600	609
1971	541000	1268	79300	613
1972	555500	1414	80300	658
1973	577800	1508	81100	663
1974	589200	1572	81400	699
1975	590600	1504	78900	721
1976	587900	1537	75600	733
1977	571800	1537	71600	692
1978	555600	1613	68100	697
1979	549600	1786	70300	769
1980	599600	1922	73000	802
1981	597400	1979	69200	824
1982	586400	1994	66400	803
1983	568700	2063	62900	756
1984	569100	2154	60900	764
1985	561400	2246	58700	782
1986	544100		55400	

Liite 11. Palkattu henkilökunta

TAULUKKO 15. Palkattu henkilökunta vuosina 1964-2008 (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 1990-2009)

Palkattu henkilökunta vuosina 1964-2008				
	Työntekijät	Toimihenkilöt	Yhteensä	
1964	26164	3804	29968	Tiedot otettu vuoden 1994 tilastotiedon mukaan
1974	24899	5316	30215	
1984	1407	3294	4701	
1985	12979	3040	16019	
1986	12705	2959	15664	
1987	11992	2793	14785	
1988	10768	2616	13384	
1989	9926	2427	12353	
1990	9623	2501	12124	
1991	7807	2111	9918	
1992	6855	1896	8751	
1993	5884	1703	7587	
1994	10653	3120	13773	
1995	11346	3493	14839	
1996	10645	3411	14056	
1997	10577	3499	14076	
1998	10573	3340	13913	
1999	9489	3276	12765	
2000	8892	3128	12020	
2001	8407	3143	11550	
2002	8057	2950	11007	
2003	7271	2903	10174	
2004	6985	2658	9643	
2005	6520	2656	9176	
2006	5855	2771	8626	
2007	5536	2656	8192	
2008	4734	2679	7413	

TAULUKKO 16. Palkattu henkilökunta tevateollisuudessa vuosina 2000-2010 (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Finatex ry 2001-2012)

Palkattu henkilökunta tevateollisuudessa vuosina 2000-2010			
	Tekstiiliteollisuus	Vaatetusteollisuus	Yhteensä
2000	4960	6945	11905
2001	4800	6571	11371
2002	4825	5986	10811
2003	4525	5391	9916
2004	4505	4863	9368
2005	4386	4493	8879
2006	4398	4047	8445
2007	4326	3675	8001
2008	3966	3363	7329
2009	3496	2294	5790
2010	3226	2097	5323